

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ОПШТИНА ТИТЕЛ
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ТИТЕЛ**

Председник Скупштине Општине: _____
Милан Настасић

Број: 350-5/2008-I
Дана: 08.05.2008.

**ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ
ТИТЕЛ**

ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ - НОВИ САД

Е - 2183

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР

ДИРЕКТОР

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Перица Манојловић, дипл.инж.саоб.

Нови Сад, мај 2008. год.

**НАЗИВ
ДОКУМЕНТАЦИЈЕ:**

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ТИТЕЛ

НАРУЧИЛАЦ:

ОПШТИНА ТИТЕЛ

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ:

Миливој Петровић, дипл.инж.пољ.

ИНВЕСТИТОР:

ОПШТИНА ТИТЕЛ

**НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:
ПЛАНА**

ЈП Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад
Железничка 6/III

ДИРЕКТОР:

Перица Манојловић, дипл.инж.саобр.

Е – БРОЈ:

2183

ОДГОВОРНИ

ПЛАНЕР:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

СТРУЧНИ ТИМ:

Свјетлана Реко дипл.инж.арх.
Љиљана Јовичић Малешевић дипл.еџ.
Далибор Јурица дипл.инж.геод.
Бранислав Вукадиновић дипл.инж.саоб.
Зоран Кордић дипл.инж.саоб.
Бранко Миловановић дипл.инж.мелио.
Зорица Санадер дипл.инж.елек.
Милан Жижић дипл.инж.маш.
Славица Пивнички дипл.инж.пејз.арх.
Тамара Зеленовић Васиљевић дипл.биолог.
мр Љубица Протић Еремић дипл.инж.хорт.
мр Оливера Добривојевић дипл.прост.план.
Мирољуб Љешњак дипл.инж.пољ.
Љиљана Мерганц грађ.техн.

САДРЖАЈ:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
I - ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ	4
I -1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	5
I - 2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И СУСЕДНИХ ПОДРУЧЈА.....	5
I - 3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	9
I - 3.1. ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ	9
I - 3.2. ПРИРОДНИ УСЛОВИ И РЕСУРСИ.....	9
I - 3.3. СТАНОВНИШТВО	14
I - 3.4. РЕГИОНАЛНИ ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ, МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	16
I - 3.5. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	19
I - 3.6. ПРИВРЕДА.....	21
I - 3.7. САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ	28
I - 3.7.1. Саобраћај	28
I - 3.7.2. Водопривредна инфраструктура	29
I - 3.7.3. Електроенергетска инфраструктура	32
I - 3.7.4. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура и енергетски извори	32
I - 3.7.5. Телекомуникациона инфраструктура.....	33
I - 3.8. ЖИВОТНА СРЕДИНА	33
I - 3.9. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА	34
I - 3.9.1. Природна добра	34
I - 3.9.2. Културна добра	34
I -4. ОГРАНИЧЕЊА И ПОТЕНИЦИЈАЛИ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	35
I - 4.1. ПОЛОЖАЈ ОПШТИНЕ	35
I - 4.2. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА	35
I - 4.3. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	37
I - 4.4. МРЕЖА И ФУНКЦИЈА НАСЕЉА.....	39
I -4.5. ПРИВРЕДА	39
I - 4.6. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ.....	42
I - 4.7. САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ.....	42
I - 4.7.1. Саобраћај	42
I - 4.7.2. Водопривредна инфраструктура.....	43
I - 4.7.3. Електроенергетска инфраструктура.....	43
I - 4.7.4. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура и енергетски извори	43
I - 4.7.5. Телекомуникациона инфраструктура	44
II - ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА.....	45
II -1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ	46
II - 1.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ	46
II - 1.2. ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ	46
II - 2. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ПО ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА	47
II - 2.1. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ.....	47
II - 2.2. СТАНОВНИШТВО	48

II - 2.3. МРЕЖА И ФУНКЦИЈА НАСЕЉА.....	48
II - 2.4. ЈАВНЕ СЛУЖБЕ	49
II - 2.5. ПРИВРЕДА	49
II - 2.6. САОБРАЋАЈ И ИНФРАСТРУКТУРНИ СИСТЕМИ.....	51
II - 2.6.1. Саобраћај	51
II - 2.6.2. Водопривредна инфраструктура	51
II - 2.6.3. Електроенергетска инфраструктура	53
II - 2.6.4. Гасоводна, нафтоводна инфраструктура и алтернативни облици енергије	53
II - 2.6.5. Телекомуникациона инфраструктура.....	54
II - 2.7. ЖИВОТНА СРЕДИНА.....	54
II - 2.8. ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА	55
II - 2.8.1. Природна добра	55
II - 2.8.2. Културна добра	55

III- ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА..... 56

III - 1. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА.....57

III - 1.1. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА.....	57
III - 1.2. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ШУМА, ШУМСКОГ ЗЕМЉИШТА И ВАНШУМСКОГ ЗЕЛЕНИЛА.....	58
III - 1.3. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ СТАНИШТА ДИВЉАЧИ .	58
III - 1.4. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ВОДА И ВОДНОГ ЗЕМЉИШТА.....	58
III- 1.4.1. Коришћење и заштита вода	58
III- 1.4.2. Коришћење и заштита водног земљишта.....	59
III - 1.5. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА И ЗАШТИТЕ МИНЕРАЛНИХ СИРОВИНА.....	60

III - 2. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА 61

III - 2.1. СТАНОВНИШТВО	61
III - 2.2. РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА	61

III - 3. ПРИВРЕДА..... 62

III - 4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ..... 65

III - 5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА..... 67

III - 6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, РАЗМЕШТАЈ И КОРИШЋЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА..... 67

III - 6.1. САОБРАЋАЈ И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	67
III - 6.2. ВОДОПРИВРЕДНА ИНФРАСТРУКТУРА.....	70
III - 6.2.1. Снабдевање водом.....	70
III - 6.2.2. Одвођење вода	72
III - 6.2.3. Хидротехничке мелиорације (одводњавање и наводњавање).....	75
III - 6.2.4. Регулација водотокова и заштите од ерозије.....	76
III - 6.2.5. Заштита од спољних и унутрашњих вода.....	77
III - 6.2.6. Заштита вода.....	78
III - 6.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА.....	79
III - 6.4. ГАСОВОДНА И НАФТОВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА И АЛТЕРНАТИВНИ ОБЛИЦИ ЕНЕРГИЈЕ	80
III - 6.4.1. Гасоводна инфраструктура	81

III - 6.4.2. Нафтоводна инфраструктура	81
III - 6.4.3. Коришћење алтернативних облика енергије	81
III - 6.5. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА	83
III - 7. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, РАЗМЕШТАЈ И КОРИШЋЕЊЕ КОМУНАЛНИХ ПОВРШИНА.....	84
III - 8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	85
III - 9. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА.....	86
III - 9.1. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА.....	86
III - 9.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА	86
III - 10. ЗАШТИТУ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	86
III - 10.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА.....	86
III - 10.2. КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ ..	87
IV МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРИМЕНУ ПЛАНА У УРБАНИСТИЧКИМ ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА.....	88
IV - 1. ОПШТЕ МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....	89
IV - 1.1. НАМЕНА ПРОСТОРА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА	89
IV - 1.2. СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....	94
IV - 2. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА НЕПОСРЕДНУ ПРИМЕНУ ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА У УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА УЖИХ ТЕРИТОРИЈАЛНИХ ЦЕЛИНА И НАСЕЉА.....	95
IV - 2.1. ГРАЂЕВИНСКИ РЕЈОН НАСЕЉА.....	95
IV - 2.1.1. Примена урбанистичких планова за насеља, донетих пре овог Плана.....	95
IV - 2.1.2. Смернице за израду урбанистичких планова за грађевинске рејоне насеља	95
IV - 2.1.3. Правила за уређење простора до израде урбанистичког плана за насеље: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок	98
IV - 2.2. ТУРИСТИЧКО-РЕКРЕАТИВНИ КОМПЛЕКС	104
IV - 2.3. РАДНЕ ЗОНЕ И КОМПЛЕКСИ	104
IV - 2.4. САОБРАЋАЈНИ, ВОДОПРИВРЕДНИ, ЕНЕРГЕТСКИ И КОМУНАЛНИ КОМПЛЕКСИ И ОБЈЕКТИ.....	105
IV - 2.5. САОБРАЋАЈНИ КОРИДОРИ.....	106
IV - 2.6. ПРАТЕЋИ САДРЖАЈИ ЈАВНОГ ПУТА.....	108
IV - 2.7. ИЗГРАДЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ.....	108
IV - 3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА ЗА КОЈИ НИЈЕ ПРЕДВИЂЕНА ИЗРАДА УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА	109
IV - 3.1. ВИКЕНД ЗОНА	109
IV - 3.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ.....	110
IV- 3.2.1. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства	111
IV- 3.2.2. Пољопривредни радни комплекси	114
IV - 3.3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ ..	116
IV - 3.3.1. Ловачке куће и ловни објекти.....	116
IV - 3.3.2. Шумски путеви и објекти.....	117

IV - 4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ИНФРАСТРУКТУРНЕ МРЕЖЕ	117
IV - 4.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА И ПОЛАГАЊА ВОДОПРИВРЕДНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	117
IV - 4.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА И ПОЛАГАЊА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ	118
IV - 4.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА И ПОЛАГАЊА ТЕРМОЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ...	119
IV - 4.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА И ПОЛАГАЊА ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ.....	122
V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	124
V - 1. ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНОСТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	125
V - 2. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	126
V - 3. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА.....	127
V - 4. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	128

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Ред.бр.	Назив графичког приказа	Размера
1.	РЕФЕРАЛНА КАРТА бр. 1. "Намена простора"	1:50 000
2.	РЕФЕРАЛНА КАРТА бр. 2. "Мрежа насеља, функција, јавних служби и инфраструктурних система"	1:50 000
3.	РЕФЕРАЛНА КАРТА бр. 3. "Природни ресурси и рурална подручја, заштита животне средине и природних и културних добара"	1:50 000
4.	Граница викенд зоне	1:10 000

На основу члана 21. став 2. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник Републике Србије", бр. 47/2003 и 34/2006) и члана 29. тачка 4. и члана 81. став 1. Статута општине Тител ("Службени лист општине Тител", број 3/2002 и 1/2005), Скупштина општине Тител, на 43. седници одржаној дана 08. маја 2008. године доноси:

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ ТИТЕЛ

УВОД

Изради Просторног плана општине Тител (у даљем тексту План) приступило се на основу Одлуке о изради Просторног плана општине Тител ("Службени лист општине Тител", број 17/2004), чији је саставни део Програм за израду Просторног плана општине Тител. На основу члана 9. став 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник Републике Србије", бр. 135/2004), Скупштина општине Тител, по прибављеном мишљењу Комисије за планове, на 26. седници одржаној 27. 12. 2006. године доноси Одлуку о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Тител на животну средину ("Службени лист општине Тител", бр. 13/2006).

Прву фазу израде планског документа, у складу са Законом о планирању и изградњи, представља Стратегија развоја планског подручја (у даљем тексту Стратегија), која је верификована од стране Комисије за планове општине Тител, дана 25.04.2007. године и представља полазну основу за израду Предлога Просторног плана општине Тител.

По верификацији Стратегије од стране Комисије за планове општине Тител приступило се усаглашавању ставова надлежних министарстава, посебних републичких и покрајинских организација, локалне самоуправе и корисника простора. Мишљење, ставове и сагласност, као и допуну услова, на Стратегију дали су:

- Министарство унутрашњих послова, Сектор за заштиту и спасавање, Одељење за заштиту и спасавање у Новом Саду,
- Министарство одбране, Управа за инфраструктуру, Београд,
- Републички сеизмолошки завод, Београд,
- Републички хидрометеоролошки завод,
- Завод за заштиту природе Србије, Радна јединица Нови Сад,
- Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад,
- Министарство за капиталне инвестиције, Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе, Лучка капетанија Тител,
- ЈП "Железнице Србије, Сектор за стратегију и развој, Београд,
- ЈП "Путеви Србије", Одељење "Центар" Нови Сад,
- ЈВП "Воде Војводине" Нови Сад,
- Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије, "Електровојводина" доо Нови Сад, Електродистрибуција "Зрењанин,
- ЈП Електромрежа Србије, ЕМС, Погон преноса "Нови Сад", Нови Сад,
- ЈП "СРБИЈАГАС", Сектор за развој, Нови Сад,
- Министарство за телекомуникације и информатичко друштво, Београд
- Телеком Србија, Предузеће за телекомуникације а.д.

На основу достављених мишљења, ставова и сагласности, као и допуне услова на Стратегију, приступило се изради Просторног плана општине Тител, који се састоји од два дела:

- текстуални део и
- графички део

Просторно планска решења су усклађена са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област. Основни прописи који регулишу област просторног и урбанистичког планирања су:

- Закон о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 47/03 и 34/06)
- Закон о Просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", број 13/96),
- Закон о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", број 62/06),
- Закон о водама ("Службени гласник РС", број 46/91, 53/93 и 54/96),
- Закон о јавним путевима ("Службени гласник РС", број 101/05),
- Закон о железници ("Службени гласник РС", број 18/05),
- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", број 135/04),
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04);
- Закон о процени утицаја на животну средину ("Службени гласник РС", бр. 135/04);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04);
- Закон о експропријацији ("Службени гласник РС", бр. 53/95);
- Закон о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 116/07);
- Закон о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93, 48/94);
- Закон о геолошким истраживањима ("Службени гласник РС", бр. 44/95);
- Закон о телекомуникацијама ("Службени гласник РС", бр. 44/03 и 36/06);
- Закон о туризму ("Службени гласник РС", бр. 45/05);
- Закон о енергетици ("Службени гласник РС", бр. 84/04);
- Закон о културним добрима ("Сл. гласник РС", бр. 71/94);
- Закон о рударству ("Службени гласник РС", бр. 44/95, 85/05, 101/05 и 34/06)
- Закон о шумама ("Сл. гласник РС" бр. 46/91, 83/92, 54/93, 60/93, 54/96 и 101/05);
- Закон о ловству ("Службени гласник РС", бр. 39/93, 44/93, 60/93, 8/94, 10/94 и 101/05)
- Закон о рибарству ("Службени гласник РС", бр. 35/94, 38/94 и 101/05)
- Закон о заштити од елементарних и других већих непогода ("Службени гласник РС", бр. 20/77, 25/85, 27/85, 6/89, 52/89, 53/93, 67/93, 10/94, 48/94 и 101/05)
- Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", бр. 37/88 и "Службени гласник РС", бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05)
- Уредба о утврђивању водопривредне основе Републике Србије ("Сл. гласник РС", бр. 11/02);
- као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

У овај План уграђене су смернице и стратешка опредељења из следећих докумената Владе Републике Србије:

- Стратегија регионалног развоја Републике Србије за период од 2007. до 2012. године ("Службени гласник РС", бр. 21/07);
- Стратегија развоја железничког, друмског, водног, ваздушног и интермодалног транспорта у Републици Србији од 2008. до 2015. године ("Службени гласник РС", бр. 4/08);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 91/06);
- Стратегија развоја телекомуникација у Републици Србији од 2006. до 2010. године ("Службени гласник РС", бр. 99/06);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 59/06);
- Стратегија развоја пољопривреде Србије ("Службени гласник РС", бр. 78/05)
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2015. године ("Службени гласник РС", бр. 44/05);
- Уредба о утврђивању Програма оставаривања Стратегије развоја енергетике Републике Србије до 2015. године за период од 2007. до 2012. године ("Службени гласник РС", бр. 17/07 и 73/07);
- Стратегија интегрисаног управљања границом у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 11/06);
- Национална стратегија управљања отпадом (2005.);
- Стратегија развоја социјалне заштите ("Службени гласник РС", бр. 108/05);

- Стратегија развоја образовања одраслих у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 1/07);
- Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 1/07);
- Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 104/06);
- Стратегија развоја заштите менталног здравља ("Службеном гласнику РС", бр. 8/07);
- Стратегија развоја малих и средњих предузећа и предузетништва у Републици Србији 2003-2008 године (РС, Министарство за привреду и приватизацију, 2003.).

За изналагање оптималних планских решења такође је коришћена релевантна информациона, студијска и техничка документација као и актуелна планска, урбанистичка и друга документација која се односи на подручје обухвата Плана.

Просторни план Општине Тител је стратешки плански докуменат који је основ за просторно уређење територије општине Тител.

У складу са Одлуком о изради Плана израђен је Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Тител на животну средину.

I - ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ

I - 1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Граница обухвата планског документа је граница општине Тител. Општина Тител се граничи са:

- северне стране: општином Жабаљ.
- источне стране: општином Зрењанин.
- јужне стране: општином Инђија и
- западне стране: општином Нови Сад.

Општина Тител се састоји од шест катастарских општина: Ко Тител, Ко Вилово, Ко Гардиновци, Ко Лок, Ко Мошорин и Ко Шајкаш.

Обухват подручја Просторног плана општине Тител одређен је границама катастарских општина и површинама катастарских општина, бројем обухваћених насеља и бројем становника (Попис 2002. године). Преглед наведених података дат је у наредној табели:

Табела бр. 1.

Обухват (по Ко)	Површина у (ha)	%	Насеље	Број становника	%
Тител	6832.19	26,06	Тител	5894	34,57
Вилово	2633.27	10,04	Вилово	1103	6,47
Гардиновци	3231.44	12,33	Гардиновци	1485	8,71
Лок	2892.79	11,03	Лок	1255	7,36
Мошорин	6768.11	25,81	Мошорин	2763	16,20
Шајкаш	3861.88	14,73	Шајкаш	4550	26,69
Укупно	26219.70	100,00	Општина	17050	100,00

Укупна површина подручја општине Тител износи 26219,7 ha и обухвата шест катастарских општина, од којих су Ко Тител и Ко Мошорин приближно подједнаке (обухватају заједно 51,87% укупне територије Општине), а најмања је Ко Вилово (обухвата 10,04% укупног подручја Општине). На подручју општине Тител има шест насеља са укупно 17050 становника, од којих је највеће насеље Тител, које је уједно и административни центар општине. Најмање насеље у Општини је Вилово.

I - 2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И СУСЕДНИХ ПОДРУЧЈА

Просторним планом Републике Србије, који је саставни део Закона о Просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", бр. 13/96), утврђене су дугорочне основе организације, уређења и коришћења простора Републике Србије. У оквиру ове тачке дати су основни изводи из Просторног плана Републике Србије (у даљем тексту ППРС), који се непосредно или посредно односе на територију општине Тител.

Коришћење и заштита пољопривредног земљишта: Подручје општине Тител налази се у ратарско-сточарском макрорејон, са површинама погодним за наводњавање и са регистрованим складишним капацитетом-хладњачом у Тителу. Овај рејон поседује потенцијале и пружа најбоље предуслове за вођење економски ефикасне и разноврсне ратарске, повртарске и сточарске производње тржишне оријентације, јер омогућава лаку обраду земљишта са могућношћу наводњавања. На основу усвојене стратегије развоја пољопривреде Србије, подручје општине Тител ће и у наредном планском периоду остати преовлађујуће пољопривредно подручје, са циљем да се већ постојећи капацитети за складиштење и прераду поврћа и житарица упосле пуним капацитетом, превасходно сировинама гајеним на овом терену и са амбицијама да се прерађивачка инфраструктура допуни и осавремени.

Коришћење и заштита шума и шумског земљишта: Основни циљеви коришћења и уређења шума су: унапређење стања шума и повећање површина под шумама. Пошумљавање се може спровести на земљиштима VI, VII и VIII бонитетне класе пољопривредног земљишта, у оквиру јаловишта, у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница и у оквиру изворишта вода, на водном земљишту као водозащитне шуме и сл.

Коришћење и заштита ловних подручја: Основни правци развоја ловства су: значајно повећање бројности популације ситне дивљачи, вишеструко повећање бројности крупне дивљачи, нарочито аутохтоних и економски највреднијих врста (јелен, срна, дивља свиња), побољшање структуре (полне и старосне) популације крупне дивљачи и квалитета трофеја и очување ретких и угрожених врста. Највећи део Општине је, према ППРС, станиште срне и фазана.

Коришћење минералних сировина: Према ППРС у општини Тител је, од минералних сировина регистрован активни рудник неметала-грађевински материјал.

Коришћење енергетских извора: У већем делу Општине од енергетских потенцијала је регистровано умерено-перспективно подручје. Само у западном делу општине је регистровано перспективно подручје (оријентационо-подручје Катастарске општине Шајкаш).

У области развоја **становништва** основни циљ је равномернији територијални размештај становништва и његово интензивније обнављање, односно повећање удела млађих популација у миграционим подручјима и подручјима са високим индексом старења, путем комбинованих и усклађених мера демографске политике и политике регионалног развоја. Општина Тител припада подручјима са просечном густином насељености од 50-74 становника на 1 km².

Мрежа и функција насеља, развој и уређење сеоских подручја: Општина се налази у функционалном подручју Новог Сада-макрорегионалног центра. Према хијерархијски диференцираној мрежи градова у Војводини Тител је насеље које ће до 2010. године се оформити као мали град. Према ППРС јављају се и насеља са специфичним (специјализованим) функцијама. Основе за издвајање оваквих насеља су: да је центар подручје са посебним природним вредностима, друштвеним, културним, историјским, образовним и другим функцијама, и/или да је средиште функција од посебног интереса за Републику. У Тителу су регистрована природна и културна добра од изузетног значаја тако да се може дефинисати и као насеље са специфичним (специјализованим) функцијама. Насеља: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок могу да се дефинишу као стабилна сеоска подручја, са повољним природним условима за развој пољопривреде, просечним нивоом економске развијености, са стагнантним социо-економским тенденцијама а један од првих сигнала деградације су негативни демографски трендови. У планском периоду треба радити на побољшању комуналне опремљености села и побољшању социјалног стандарда и квалитета живљења на селу. Ова насеља имају добре стартне позиције и уз уважавање специфичности пољопривредне производње, обезбеђивањем услова за поправљање опште демографске ситуација, ова насељена места би могла да прерасту у витална села у развијеном подручју.

Организација јавних служби у систему насеља:

Према „Препоруци за организацију јавних служби према хијерархијском нивоу насеља“ за насељена места општине Тител са знаком * дефинисан је садржај који је неопходно обезбедити:

Табела 2.-Јавне службе

бр.	Јавна служба	Тител	Мошорин, Гардиновци, Лок	Шајкаш, Вилово, и
I	Соц. заштита и предшколско васпитање и образовање	Центар за социјални рад	*	-
		Предшколско васпитање и образовање	*	*
II	Образовање	Основно образовање од I-IV разреда	*	-
		Основно образовање од I-VIII разреда	*	-
III	Здравствена заштита	Амбуланта, здрав. станица, мобилна здрав. служба	*	*
		Дом здравља	*	-
		Апотека	*	*
IV	Култура	Библиотека	*	*
		Дом културе	*	-
		Дом омладине и пензионера	*	-
		Народни универзитет	*	-
V	Информ. делат. и комуникације	Радио станица, локалне новине	*	-
VI	Физичка култура	Отворени, уређени простори (са мин. захтевима у погледу одржавања)	*	*
		Отворени, уређени простори (са уређеним санитар. просторијама и сл.)	*	*
		Покривени објекти физичке културе са одговарајућим пратећим просторијама	*	-

Развој и размештај индустрије: Општина Тител се налази у појасу интензивнијег развоја првог значаја, што ствара добре развојне могућности у наредном периоду.

Саобраћај: Кроз Општину се пружа државни пут II реда бр. 122. Жабаљ–Шајкаш–Е-75 (петља Ковиљ) и бр. 110 ДП I бр. 7. Шајкаш–Вилово–Тител. Регионална мрежа усаглашава се са очекиваним потребама саобраћаја, било кроз процес рехабилитације или реконструкције постојећих праваца, или доградњом неизграђених деоница. Планира се реконструкција и модернизација железничке пруге на правцу Нови Сад - Шајкаш – Тител – Зрењанин, тако да задовољи све услове и стандарде ЕУ. У домену водног саобраћаја планирано је коришћење пловног пута реке Тисе, у оквиру путничког и теретног саобраћаја као и у домену наутничког саобраћаја. Интегрални саобраћај за потребе Општине одвијаће се у РТЦ-у Новом Саду а услуге путничког и карго саобраћаја задовољаваће се у оквиру аеродрома "Никола Тесла" у Сурчину.

Коришћење и заштита вода и водопривредна инфраструктура: Предметни простор припада Новосадском регионалном систему за водоснабдевање. Поред локалних изворишта, основна изворишта овог система су алувијалне издани Саве од Јамене до Сремске Митровице и Сава од Јарка до Шапца, извориште са леве и десне обале Дунава између Новог Сада и Сремских Карловаца. Овим системом снабдевала би се насеља и у општини Тител. Поред повезивања са Сремским, повољно је повезивање овог система са бачким системом преко Темерина и Србобрана, као и Бачког Петровца и Бача. Алтернативно, ово подручје се може снабдевати и из алувијалне издани код Ченте, или ће се воде доводити са већих удаљености (алувијална издан на потесу Ковин–Дубовац–Банатска Паланка. Подручје Општине припада Бачком регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода. Бачки систем ће се у будућности постепено проширивати и на северни део Бачке. Систем се реконструише (повећање проточности делова основне каналске мреже, повећање капацитета водозахвата итд), а комплетира се и са низом постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ), којима се штити квалитет воде у систему. Заштиту од поплава водама реке Тисе могуће је рационално реализовати само уз сарадњу са суседном Мађарском. Одбрамбени линијски систем је реализован, међутим, потребна је одређена доградња и повећање степена сигурности на извесним деоницама овог водотока.

Електроенергетска инфраструктура: ППРС обухваћена је преносна мрежа 220kV и 400kV електроенергетског система, док се мрежа од 110kV као и мрежа нижег напона обрађује кроз регионалне и друге просторне планове нижег нивоа.

Термоенергетска инфраструктура: За коришћење енергетских извора и постројења и развој енергетике утврђују се следећи плански циљеви према одредбама ППРС: побољшање квалитета рада и поузданости постојеће магистралне нафтне и гасне мреже, као и даљи развој тих система/мрежа; гасификација, у сврху задовољавања потреба широке производње; проширење постојеће и изградња нове разводне гасоводне мреже у циљу задовољења свих корисника на предметном простору.

Телекомуникациона инфраструктура: Развој и унапређење телекомуникационог система у Републици реализоваће се у складу са просторно-функционалном територијализацијом Републике а на основу утврђених планова развоја појединих телекомуникационих оператера. Ради ефикаснијег и бржег развоја, као и ангажовања свих потенцијалних извора финансирања, приступиће се: даљој демонополизацији телекомуникационог система; изградњи нових капацитета (као што су оптички каблови), где год је то могуће, економски оправдано и у интересу Републике Србије, односно општине Тител, посебно код изградње транспортне мреже и магистралне кабловске дистрибутивне мреже; заједничком улагању појединих телекомуникационих оператера а на бази усаглашених планова развоја; обезбеђивању широкопојасног приступа. У погледу обезбеђења простора за потребе телекомуникационог система потребно је: обезбедити простор за поштанске и телекомуникационе објекте у центру насеља, обезбедити коридоре за телекомуникационе каблове дуж нових и постојећих путева (посебно оних који се поклапају са магистралном мрежом), осигурати простор за РР везе.

Развој туризма и организација туристичких простора: Подручје општине Тител у погледу туризма налази се у оквиру северне туристичке зоне (зона "Ц"), односно туристичке регије Доња Тиса (ознака "Ц.4"), националног ранга. Водеће туристичке активности одвијаће се у оквиру летње рекреације док ће остале туристичке активности бити: излетничке, наутичке и ловне. Посебни услови развоја су преклапање са зоном "Ц" на Дунаву и Фрушкој гори. На посматраном подручју дефинисан су пловни транзитни туристички правци и то: Дунав-међународни правац I степена и међународне и националне реке и канали II степена (Тиса). У непосредној близини је и друмски транзитни туристички правац са транзитним туристичко-саобраћајним центрима и пунктовима (ауто-пут Е-75 мађарска граница-Београд и Ниш-граница БЈР Македоније)-међународног ранга.

Заштита животне средине: У односу на постојеће стање животне средине и мере заштите, које би требало предузети у насељима и њиховој околини, општина Тител се налази, по просторно-регионалној диференцијацији, у јужно-бачкој зони, у којој су лоцирани јаки индустријски центри, што захтева примену различитих мера заштите животне средине (гасификација и топлификација централних и стамбених зона, контролисана примена хемикалија у пољопривреди и др.). У односу на деградационе пунктове и мере заштите животне средине, Тител се налази у четвртој категорији, која обухвата мање загађиваче (реферална карта IV, ППРС).

Заштита природних добара: У области заштите природних добара утврђују се: циљеви заштите посебних природних вредности, циљеви заштите биодиверзитета и посебни циљеви. Регионални приоритет заштите природних добара има интензивна заштита водних токова, обалних подручја, заслањених терена и подручја са аутохтоним шумама. Према ППРС на подручју општине Тител се налазе подручја са значајним природним вредностима.

Заштита културних добара: У ППРС дати су циљеви заштите непокретних културних добара-основни циљеви заштите и основна начела заштите. На територији општине Тител се налазе културна добра од изузетног значаја: споменик културе и археолошка налазишта.

I - 3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

I - 3.1. Положај општине

Општина Тител се налази у југоисточном делу Бачке. На западу се граничи са Градом Новим Садом, на северу са општином Жабал, на истоку општином Зрењанин а на југу општином Инђија. Природна граница на југу је река Дунав а на истоку река Тиса.

I - 3.2. Природни услови и ресурси

Климатске карактеристике

Анализа климатских елемената на простору општине Тител је извршена према подацима са најближе метеоролошке станице у Зрењанину за период од 1991-2006.године добијене од стране Републичке Хидрометеоролошке станице у Београду.

Температура ваздуха - Просечна годишња температура ваздуха износи 11,6⁰С. Најхладнији месец је јануар са 0,3⁰С а најтоплији јули и август са 22,3⁰С, док је амплитуда годишњег колебања просечних месечних температура 21,9⁰С. Из овога произилази да је просечна годишња амплитуда колебања 22,6⁰С. Вредност средњих температура по годишњим добима је зима 1,0⁰С, пролеће 11,9⁰С, лето 21,8⁰С и јесен 11,5⁰С.

Апсолутни максимум температуре у посматраном периоду износи 38,7⁰С, а апсолутни минимум -24,6⁰С. Посматрајући упоредо апсолутни максимум и минимум температуре види се да апсолутна амплитуда колебања износи 63,3⁰С што је карактеристично за континенталну климу.

Гранични датуми појаве температуре испод 0⁰С за подручје Зрењанина су 26.10 и 12.04:

- средње годишњи број мразних дана ($T_{\min} \leq 0,0^{\circ}\text{C}$) годишње 82 дана
- средње годишњи број ледених дана ($T_{\max} \leq 0,0^{\circ}\text{C}$) годишње 20,3 дана
- средње годишњи број летњих дана ($T_{\max} \geq 25^{\circ}\text{C}$) годишње 97,9 дана
- средње годишњи број тропских дана ($T_{\max} \geq 30^{\circ}\text{C}$) годишње 35,7 дана

Падавине – У току године у просеку може се очекивати 586 мм воденог талога, и то највише у јуну 81,9мм а најмање у фебруару 24,1 мм. По годишњим добима највише талога падне лети просечно 62,6мм, затим у јесен 55,5, мм, пролеће 41мм и најмање зими просечно 36,2мм.

Годишње у просеку има 123,3 дана са падавинама. Просечан годишњи број дана са снегом је 19,9 дана а са снежним покривачем 31,8 дана.

Релативна влажност – Просечна годишња релативна влажност ваздуха је 71,7% највише у децембру 85% а најмање у мају 62,5%.

Облачност - Просечна годишња облачност износи 54%. Највећа је у децембру 71% односно јануару 70% а најмања у августу 36%. Просечан број ведрих дана (када је облачност 20%) је 70,6 дана а просечан број облачних дана (када је облачност 80%) је 98,7 дана.

Осунчаност – На подручју Зрењанина односно Титела, средња годишња вредност суме осунчаност износи укупно 2 156,5, при чему је највиша у току јула 287,3 часова а најмања у децембру 58,6 часова, док је просечна дневна осунчаност 5,9 час/дан..

Ветровитост – Преовлађујући су ветрови из правца запада 155 ‰ и северозапада 142 ‰, док су најслабије заступљени ветрови из североисточног 52 ‰ и источног 83 ‰

правца. Слична је ситуација и у погледу брзина при чему највећу брзину имају ветрови из југоисточног 2,9 m/sec и северозападног правца 2,8 m/sec.

Просечан број дана са олујним ветром > 8 Бофора износи 12,6 дана.

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геолошком и рељефном погледу могу се издвојити три висинске, морфолошке, фитогеографске и хидрогеографске целине, које се врло јасно издвајају. Те целине су: тителски брег, лесна тераса и алувијалне равни. Ове три целине се разликују у погледу своје надморске висине. Тителски брег има надморску висину која се креће од 111 до 130m, ниже се налазе лесне терасе између 82 и 84m. Алувијалне равни су на надморској висини од 70 до 72m.

Тителски брег има елипсасти облик. Њега окружују четири насеља: Мошорин са севера, Вилово са југозапада, Лок и Тител са југа и ток реке Тисе са истока. Дужи пречник облика елипсе има дужину 17km и пружа се правцем северозапад-југоисток. Краћи пречник елипсасти облика има дужину 7,0km и пружа се правцем североисток-југозапад. Својом површином од 94km² Тителски брег доминира југоисточним делом Бачке. Облик Тителског брега у рељефном погледу представља усамљено узвишење окружено земљиштем ниже надморске висине. Одсеци се јављају уз корито Тисе, тачније на североисточним и источним странама. Њихова највећа висина износи 52m, док је најнижа код Титела и она износи 30m. Овакав облик брега је настао ерозивним радом Тисе и Дунава. Просечна надморска висина Тителског брега износи 120m. Највећа висина је у близини некадашњег Пајићевог салаша и износи 130m. Најнижа надморска висина је североисточно од Вилова и износи 111m. Тителски брег је састављен од леса. У овом делу Панонске низије сукобљавају се западни и источни ветрови који са обе стране Тителског брега навејавају лесни материјал.

Лесна тераса заузима сасвим мали део велике јужнобачке лесне терасе која се простире између Тисе, Дунава, телечке и Мостонге на западу. Лес је састављен од богате барске и сувоземне фауне и има много више глиновитих честица него што их има Тителски брег. Он је скоро слојевит и измешан са глиновитим слојевима.

Алувијалне равни су представљене најнижим земљиштем на територији Титела. На ушћу Тисе и Дунава алувијална равна је представљена висином од 76 метара. Између Титела и старог Сланкамена, алувијална равна Дунава се спаја са пространом алувијалном равни Тисе, по којој данас Тиса отиче и са источне стране омеђује Тителски брег. Алувијална равна Тисе се разликује од алувијалне равни Дунава, има веома неуједначене ширине и врло неправилне облике. Као последица неправилног облика алувијалне равни Тисе је кривудање, односно, снажно меандирање речног тока. Бочним померањем се врши даље проширење алувијалне равни. Код Тителског брега (источно и југоисточно) Тиса бочним померањем подкопава брег и ствара стрме лесне одсеке. Алувијална равна Тисе је састављена од песка, речног муља и глине, а преовлађује муљ и песак. Она је настала механичким деловањем реке Тисе.

Сеизмичност

На Привременој сеизмолошкој карти СФРЈ (1982. година), која приказује максимално догођене интензитете земљотреса за период до 1982. године, **Тител** се налази у зони 7° MCS скале. На сеизмолошкој карти публикованој 1987. године за повратне периоде: 50, 100, 200, 500, 1000 и 10000 година, која приказује очекивани максимални интензитет земљотреса, са вероватноћом појаве 63%, подручје **Титела** се налази:

Табела 3.

На олеати за повратни период (година)	У зони интензитета MSK-64
50	6°
100	7°
200	7°
500	8°
1000	8°
10000	8°

На картама су приказани очекивани макросеизмички интензитети на површини терена за карактеристично тло.

Догођени максимални сеизмички интензитет на подручју Титела је био 7° MSK-64 као манифестација Хоповског земљотреса. Жаришта која одређују ниво сеизмичке угрожености на простору Титела су: Хопово, Лединци, Зрењанин, Лазаревац, Рудник, Алибунар. Обим и садржај сеизмолошке документације дефинише се пројектним задатком и пројектом истраживања а у зависности од фазе израде техничке документације као и од категорије објеката.

Минералне сировине

Према подацима Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине право на истраживање минералних сировина има А.Д. "Циглана" из Титела, ЈП "Простор" из Титела и Д.О.О. "RES TRADE" из Новог Сада, док за експлоатацију минералних сировина нема ни једно правно лице. На основу података којима располаже Секретаријат, хидрогеотермални потенцијали општине Тител испитани су на бушотини Шaj1/Н (детаљније у табели која следи). Обзиром да истраживање, експлоатација и искоришћавање хидрогеотермалне енергије не представља никакву опасност за животну средину, Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине предлаже да се ове активности дозволе на читавој територији општине Тител.

Табела 4.

бушотина (локалитет)	Q _{max} (l/s)	Начин испитивања	T _{из} (°C)	M (g/l)	S (g/l)	Напомена
Шaj-1/Н (Шајкаш)	6,00	са пумпом	39	1,9	1,45	Позитивна бушотина са изграђеним хидротермалним системом, није у производњи, испитивања су у току. Корисник ДД "Будућност" за потребе будућег спортско-рекреативног центра

Q_{max}-максимална регистрована издашност бушотине;

T_{из}-излазна температура воде;

M-минерализација воде;

S-салинитет воде.

На подручју општине Тител, у протеклом периоду су регистроване и истражене појаве опекарских глина и то: у атару села Шајкаш и у насељу Тител. Секретаријат предлаже да се у Просторном плану општине Тител изврши резервација ових простора за истраживање и експлоатацију обзиром да појаве имају економски значај.

Педологија

Подручје општине Тител одликује се генерално гледано, земљиштима високе производне вредности.

Черноземи, заступљени у три варијетета (бескарбонатни, слабо огајњачени и огајњачени) захватају 52,9% територије Општине. Чернозем бескарбонатни припада

квалитетнијим типовима земљишта, али с обзиром на осцилације појединих хранива, морају се предузимати фертилизационе мере које погодују овом земљишту и имају трајније дејство. Чернозем слабо огајњачени има средњу производну вредност у односу на остале нормалне черноземне творевине.

У општини Тител на другом месту по својој заступљености су ритске смонице, заузимају око 22,1% територије. Ритска смоница, с обзиром на лоше водно-физичке особине, испољава значајне осцилације у приносима. Повећање његове производне способности може се постићи решењем проблема одводњавања и наводњавања, дубоком зимском обрадом и ђубрењем органским и минералним ђубривом.

12,9% општинског атара захватају алувијална земљишта, што је сасвим разумљиво, ако се узме у обзир да подручје излази на две реке. Производни потенцијал ових земљишта је знатан. С обзиром на своја хидрофизичка својства, потребно је потпуно уређење водног режима како би се спречио утицај прекомерних влажења.

Нешто веће површине захватају још и ритске црнице 5,3% и ливадске црнице 3,7%. Ливадска црница је високо квалитетно производно земљиште, због чега се успешно користи за гајење свих ратарских култура. Ритске црнице су хидрогене творевине, настале утицајем површинских и подземних вода и бујањем барске вегетације. Током лета, ово земљиште се лако суши, па је стога неопходно наводњавање. Сва остала земљишта заступљена су у знатно мањој мери, до 1% укупне територије.

Пољопривредно земљиште

Као и у свим околним општинама и у општини Тител ораничне површине захватају највећи удео, око 72,29% укупне територије. Сходно томе, ратарска производња је најзаступљенија у овој Општини, као уосталом и у околним општинама. Поред тога, у општини Тител постоје и одређене специфичне карактеристичне њивске културе, пре свега значајна производња поврћа, као сировинска база за прерађивачку индустрију у Тителу, производња лубеница и диња, по којима је овај крај (нарочито село Мошорин) чувен надалеко, производња сирка метлаша за фабрику метли у Тителу и сл.

Географски положај општине Тител повлачи за собом одређене специфичности, атипичне за околне равничарске општине. То је чињеница да се ова Општина налази уз ушће Тисе у Дунав, наслоњена већом дужином на обале обе реке и да се на овом подручју налази карактеристично лесно узвишење – Тителски брег. Ове специфичности реперкутују се на биљни покривач, самим тим и производне могућности општине Тител. Дуж речних обала (нарочито Дунава) постоји значајна шумска целина око 6,89%, док на Тителском брегу и његовом прибрежју постоје значајне површине под природним пашњацима, 6,87% укупне територије Општине, што отвара значајне могућности за пашњачки узгој стоке. Виногради, воћњаци, ливаде и остале категорије пољопривредног земљишта заступљене су знатно мање од предходно наведених и не представљају тржишно значајан чинилац.

Шуме, шумско земљиште и ваншумско зеленило

На територији општине Тител шуме и шумско земљиште су заступљени у површини од 1806,18¹ ha. Највише шума и шумског земљишта се налази у Ко Тител (580,80 ha), а најмање у Ко Вилово (20,41%). Значајне су, пре свега, производне али и заштитне функције ових шума. Већи комплекси шума су уз водотоке Тисе и Дунава а мање површине су заступљене ободом Тителског брега.

Уз водотоке су заступљене мешовите и делом аутохтоне шуме: тополе, врбе и јасена, којима газдују ЈП "Војводинашуме", ШГ "Нови Сад" и ЈВП "Воде Војводине", односно ВП "Шајкашка" из Новог Сада. У форланду Дунава и Тисе шуме и шумско земљиште водопривреде се налазе у површини од 335,83 ha² и чине шумско-заштитни појас.

¹ Извор информација: РГЗ служба за катастар непокретности Општине, 1992.год.

² Подаци из услова ЈП "Воде Војводине", 2005.год.

Шуме ЈП "Војводинашуме", ШГ "Нови Сад", имају приоритетну функцију производње техничког и целулозног дрвета. Овим шумама газдује ШГ "Тител" на укупној површини од 1918,78 ha³, од чега обраслу површину чини 1247,85ha³. Део шума ШГ "Нови Сад" у површини од 158,12 ha³ припада СРП "Ковиљско-петроварадински рит", зони режима II степена заштите. Мање површине под шумама и заштитном зеленилом се налазе у оквиру економија, салаша и ловних ремиза. Заштитни појасеви су формирани делом и уз путну и детаљну каналаску мрежу.

Водно земиште

На ободном делу подручја општине Тител, граница према Срему и Банату, протичу две велике, међународне реке: Дунав и Тиса.

Дунав ограничава тителску општину са јужне стране дужином од око 16km. На овом сектору Дунав је изградио прилично велику Крчединску аду и још неколико мањих речних острва у свом широком кориту. Дунав се на овом подручју разлива још једним успоредним рекавцем, са повременим водом, у дужини од око 10km, који се поново спаја са Дунавом близу ушћа Тисе. Између Гардиноваца и Фрушке горе алувијална равна Дунава широка је 4 до 5km и зато је ту и изграђена Крчединска ада, али већ низводно његова равна се сужава на 1 до 1,5km и река протиче као кроз теснац. Ниже теснаца Дунав прима Тису на 1214km од свог ушћа. Уздужни пад Дунава је на овом сектору мали (износи око 5 cm/km). Због тако малог пада акумулациона моћ Дунава је велика. Водостај Дунава је у великој зависности прво од крављења снега у високим Алпима, затим од распореда талога у Панонској низији и најзад од водостаја на Тиси. За живот становништва око Дунава веома је значајно да нормално висока вода траје око 10 дана. Међутим, тај нормални високи водостај и није тако опасан колико онај са високим екстремима који може заиста да буде катастрофалан. Његови ударни таласи кратко трају али период изненађења може да се одужи и до 60 дана.

Тиса је нешто мањи водоток од Дунава. Она улази на територију тителске општине као гранична река према Банату на 30km од ушћа. Ту је и велика мртваја Врбица која је вештачким путем одвојена од Тисиног тока. Река у благом луку скреће на југоисток и обилазећи Тителски брег наставља истим правцем поред Титела све до Книћанина. Ниже овог села река скреће прво на запад и затим на југ све до свог ушћа у Дунав. На свом току Тиса има двојако корито: вештачко и природно. С обзиром на то да је Тиса веома кривудала и да је имала много окука с једне и с друге стране, да би се убрзало отицање високих вода и да би се скратио пловни пут, приступило се у другој половини 19. века регулацији речног корита. Неколико окука (меандера) прокопаним каналима је одвојено од речног тока и претворено у мртваје. Тим поступком природни ток корита, који је био дуг 44km, скраћен је на 30km или за 30%. То велико скраћивање тока изазвало је повећани пад реке и брже отицање воде, већу транспортну снагу и успореније нагомилавање ситних честица у самом току. Нагнутост Тисе од Новог Бечеја до Титела износи сада 2,08m, односно 37mm/km. Ширина речног корита је прилично уједначена. Она се креће приближно између 200 и 220m. После регулационих радова ширина корита је нешто повећана. После Другог светског рата ширина корита је од Новог Бечеја до ушћа износила од 200 до 250m. Дубина корита је прилично велика, у просеку знатно већа него што је има Дунав. Дубина Тисиног корита са сада креће од 380 до 400cm. У близини Титела постоји једно острво-Тителска ада, која се састоји од речно-муљевитог материјала. Дужина аде износи око 1800m. Мале је висине, те је вода често плави. Постоји намера да се ова ада веже за десну обалу како би се левим рукавцем Тисе, којим протиче главна матица, омогућио нормалнији саобраћај. Удаљавањем матице реке од Тителског брега смањио би се утицај њених високих вода, са којим га непрекидно угрожава. Тиса има један максимум и један минимум. Максимум се јавља током пролећа, са кулминацијом око 10. и око 30. априла. Минимум траје августа, септембра и октобра. Тиса може да има висок водостај не само од својих притока и климатских прилика у свом сливу него и од утицаја Дунава. Врло опасни високи водостаји наступају када у исто време имају своје максимуме и Дунав и Тиса. Тада могу да буду катастрофалне поплаве које наносе велике материјалне штете.

³ Подаци из услова ШГ "Нови Сад", 2004.год.

Летњи минимум се појављује као последица летњих суша и великих испаравања. Отуда се у другој половини лета и почетком јесени ниво воде у кориту толико смањи да је пловидба већих пловних објеката веома отежана.

Биогеографске карактеристике

Флора и фауна су у прошлости били богатији на овим просторима. То нам и потврђује Тиски цвет, инсект који се, као симбол Тисе, појављивао на површини реке. Ова ретка појава сведочила је о чистоћи воде, која је могла бити и за људску употребу. Ишчезле су многе биљне и животињске врсте али је доста тога и опстало. Фауну ових предела представљају разне врсте птица, дивљачи и рибе. Од птица могу се видети чапље, дивље гуске, патке, фазани, јаребице и друге. У шумском појасу на алувијалним равнинама од дивљачи могу се срести срндаћ, дивља свиња, зечеви, лисице, јазавци и др. У коритима Тисе и Дунава живе сом, шаран, штука, смуђ, караш, бела риба, амур, тостолобик, кечига. Флору чине разне ендемске биљке и врсте које се могу ретко где другде наћи. На Тителском брегу су пространи степски предели, док се на алувијалним равнинама поред реке налазе шумски појасеви: тополе, врбе, јасена, белог јавора и другог дрвећа.

Ловне површине

На простору Општине су делови ловишта "Ковиљски рит", "Стара Тиса" као и ловиште "Дорашка", ловиште које је у целини на територији Општине. Ловиштем "Ковиљски рит" газдује ЈП "Војводинашуме", ловиштем "Стара Тиса", ловачко удружење "Срндаћ" из Жабља, а ловиштем "Дорашка", ловачко удружење "Шајкашка" из Тител. Ловиште "Дорашка" обухвата површину од 25 490ха. Највеће површине овог ловишта су под ораницама. Ловиште "Ковиљски рит" на територији општине Тител обухвата површину од 153ха а ловиште "Стара Тиса" 625ха. У овим ловиштима су заступљене врсте крупне и ситне ловне дивљачи као и трајно заштићене врсте. Ловишта пружају добре услове за развој и гајење дивљачи а опремљена су бројним ловним објектима.

I - 3.3. Становништво

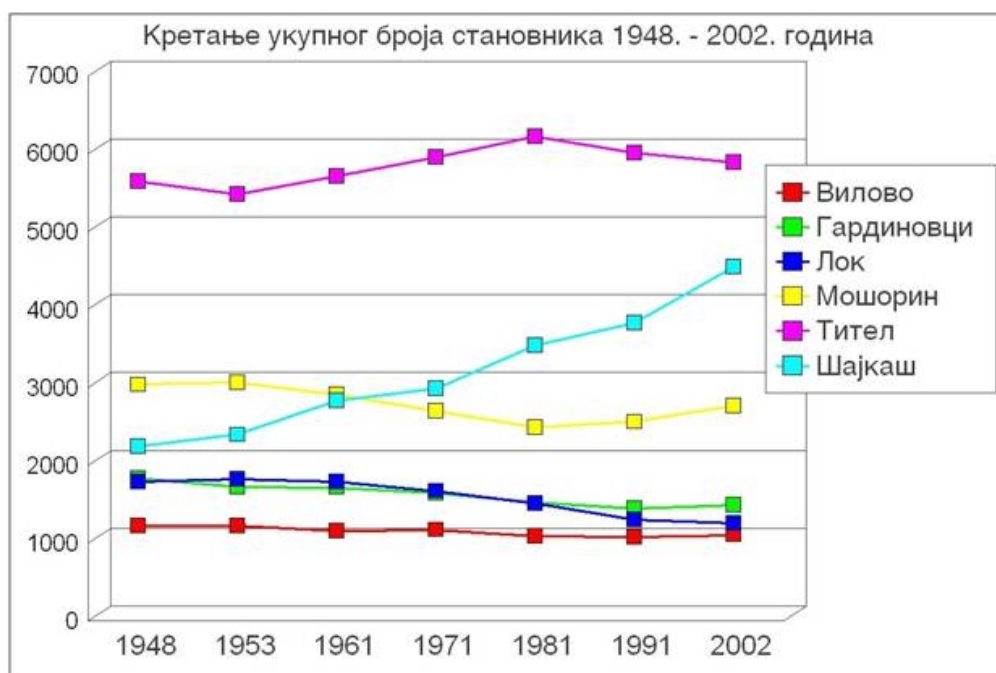
Анализа демографског развоја насеља општине Тител извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1948-2002. године. Према последњем попису становништва 2002. године, у 6 насеља општине Тител живи 17050 становника а у центру општине живи 34,6% становника. Дистрибуција становништва према величинским категоријама у ових 6 насеља указује да је просечна популациона величина 2842 становника.

Табела 5.- Кретање укупног броја становника:

Насеља	Година пописа							Прос. стопа раста	
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	1948/02	1981/02
Вилово	1221	1218	1154	1169	1089	1078	1103	-0,19	0,06
Гардиновци	1828	1714	1712	1636	1515	1442	1485	-0,39	-0,10
Лок	1786	1817	1789	1668	1509	1301	1255	-0,66	-0,88
Мошорин	3035	3065	2906	2694	2483	2557	2763	-0,17	0,51
Тител	5650	5481	5717	5957	6227	6017	5894	0,08	-0,26
Шајкаш	2237	2391	2825	2987	3541	3827	4550	1,32	1,20
Укупно	15757	15686	16103	16131	16364	16222	17050	0,15	0,20

Анализа кретања укупног броја становника општине Тител, за период од 1948-2002. године, указала је на тренд раста укупног броја становника, по просечној годишњој стопи од 0,15%. Популациона величина има колебања: расте од 1953. до 1981. године, 1991. године опада број становника а по последњем попису забележен је поново раст. Посматрано по насељима, сва насеља бележе пад укупног броја становника осим Шајкаша и општинског центра. У периоду 1981-2002. године, Вилово, Мошорин и

Шајкаш бележе раст укупног броја становника док у осталим насељима број становника опада.

Анализа структура становништва по великим добним групама указује на повећање континента старог становништва, јер 48,2% популације општине чини старије средовечно и старо становништво, са високим индексом старења.

Према подацима Пописа 1981. године индекс старења је био 0,6 (сада 0,9), учешће старог становништва се повећало за 4,6%, док је удео младог становништва опао са 27,5% на 24,4%.

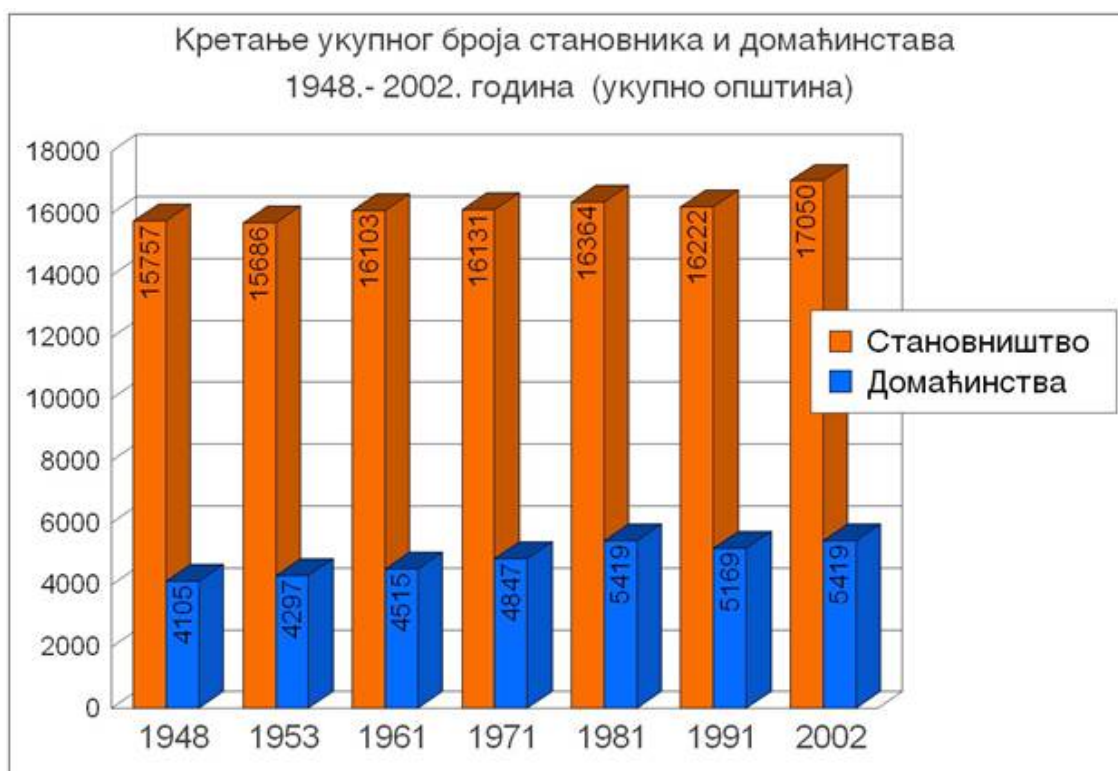
Радни контингент (жене 15-59 год. и мушкарци 15-64 год.) чини 63,6% укупне популације. Укупан број активних лица је 7253 (највећи број активних је у примарним делатностима), а општа стопа активности 42,5. Искоришћеност радног континента је 66,9%. Од укупне популације општине 16,6% је пољопривредно становништво, од чега је 58,1% активно пољопривредно становништво.

Лица са личним приходом чине 16,0% укупне популације општине, а издржавана лица 41,2% укупне популације. Коефицијент издржаваности (однос издржаваних лица и броја активних) је 0,97.

Анализа образовне структуре становништва је релативно повољна. У популацији старијој од 10 година 4,3% је неписмено становништво. Од становништва старијег од 15 година највеће учешће има становништво са завршеним средњим (37,0%) и основним образовањем (27,5%).

Образовна структура се знатно побољшала у односу на Попис 1981. године. Проценат неписменог становништва је смањен са 9,0% на 4,3%, док је удео становништва са завршеним средњим, вишим и високим образовањем повећан са 31,6% на 41,1%.

Кретање укупног броја домаћинстава је у анализираном периоду (1948-2002.год), имало тренд пораста. Просечна величина домаћинства опадала је од 3,8 до 3,1 чланова по домаћинству, као последица процеса раслојавања домаћинстава.

На основу свега може се **оценити** да је општа демографска ситуација на подручју општине Тител релативно повољна. С једне стране присутан је раст укупне популације (2002. године, претежно је резултат позитивног миграционог салда) и домаћинстава, с друге стране популација стари (удео младог становништва се смањује а старог знатно повећава). Војводина је већ деценијама демографски старо подручје. Општина Тител је једна од шест војвођанских општина са нешто повољнијим стањем. Њено би се становништво према свом старосном саставу могло сврстати у стадијум демографске старости (пети од седам), док се становништво осталих општина налази у стадијуму дубоке демографске старости (осим општине Пландиште, чије се становништво налази у стадијуму најдубље демографске старости). Позитиван миграциони салдо, раст укупне популације у дужем временском периоду указују на могућност оваквог тренда и убудуће, уз примену одговарајућих мера демографске политике.

I - 3.4. Регионални положај општине, мрежа и функција насеља

Просторни план општине Тител је документ који дефинише релевантне политике и из њега треба да проистекну конкретни развојни пројекти усаглашени са европским нормативима и стандардима, којима ће се конкурисати на покрајинском, републичком као и европском нивоу, ради обезбеђења потребне финансијске подршке. Операционализација саобраћајно добро повезане и функционално добро усаглашене мреже насеља омогућила би живљу међуопштинску сарадњу, која би подразумевала формулисање и усклађивање заједничких интереса и заједничких макро-инфраструктурних и привредних подухвата.

Простор општине Тител ослања се и у блиским, мањим или вишим степенима условљености и повезаности на општине: Зрењанин према истоку, Инђија ка југу, Нови Сад према западу и Жабаљ ка северу.

Општина Тител се налази на тремеђи Бачке, Баната и Срема. Међународне пловне реке, Дунав и Тиса, су природна граница, у већем делу, са општином Зрењанин и Банатом, односно са општином Инђија и са Сремом. Иако општина Жабаљ и Нови Сад, заједно са Тителом, припадају Јужнобачком округу, не може се рећи да су привредне, просторне, културне и друге интеракције између ових, а и предходно наведених

суседних општина, до сада биле на нивоу који може да мотивише даљи развој ширег региона. Управо зато, неискоришћени потенцијали треба да буду активирани у планском периоду.

Нови Сад, у функционалном смислу, представља центар Јужнобачког региона, тако да привредна повезаност, везе у терцијарном сектору, као и саобраћајна интегрисаност чине да су простори општина Тител и Нови Сад у међусобном утицају. Тител и Нови Сад имају посебно интерактивне везе у следећим областима:

- коришћење пољопривредних потенцијала за снабдевање ширег тржишта здравом храном, уз максимално ангажовање постојећих и развој нових прерађивачких капацитета;
- развој малих и средњих предузећа која би могла задовољити потребе ширег тржишта;
- дефинисање улоге и значаја државног пута I реда бр. 22 (Е-75) и државног пута II реда бр. 122. преко којих општина Тител остварује везу са Сремским округом (као и са Бачким округом);
- координирано дефинисање садржаја и веза обе општине са коридором VII (Дунав);
- разматрање могућег заједничког дугорочног решавања водоснабдевања;
- коришћење Ковиљско-петроварадинског рита као значајне туристичке дестинације и рехабилитација угледа и значаја ловног и риболовног туризма;

Особеност повезивања општина **Зрењанин** и Тител произилази из чињенице коју представља међународна пловна река Тиса, могућности њеног искоришћавања преко изграђеног друмско-железничког моста као основе брзе саобраћајне, привредне и техничке комуникације. Приоритет у будућем заједничком деловању може се препознати у потписивању међуопштинског споразума о формирању региона за одлагање комуналног отпада, са центром у Зрењанину, и локацијом регионалне депоније на територији општине Зрењанин, као и изградња марине и пристаништа подно Тителског брега као туристичке дестинације - односно акција ка унапређењу овог веома битног простора и пружање садржаја који ће привући туристе. Изградња радне зоне и бродоградилишта код Титела јесте инвестиција потребна овим општинама, али је она и од Покрајинског значаја, те се у имплементацији мора окренути и ка њеним фондовима. Заједничка сарадња на унапређивању еколошких критеријума у планирању, као и у привредном организовању, мора бити стратешко опредељење политика развоја ове две општине, поготово са аспекта заштите Тисе и емисионих утицаја индустријске зоне Тител.

Општина Тител је са општином **Жабал** повезана преко државног пута II реда бр. 122. Општине су недовољно функционално повезане. У планском периоду би требало овакву ситуацију променити, пре свега због заједничких интереса који имају ове две општине (река Тиса и заштита од великих вода, туристички потенцијал реке Тисе и њених мртваја: ловни, риболовни и наутички туризам).

Ограничење у функционисању интерграничних веза са општином **Инђија** представља природна граница, река Дунав, и међуопштинска постојећа слаба саобраћајна повезаност. Заједнички интерес ове две општине у планском периоду су управо река Дунав и њен саобраћајни и туристички потенцијал, из ког треба да проистекну конкретни развојни пројекти којима ће се конкурисати на покрајинском, републичком као и европском нивоу, ради обезбеђења потребне финансијске подршке.

Административна општина Тител има шест насеља: Тител, Лок, Гардиновци, Вилово, Шајкаш и Мошорин. Изглед и тип насеља нису исти: Шајкаш, Гардиновци и Лок су насеља истог, равничарског типа а Тител, Вилово и Мошорин су насеља која су настала подно Тителског брега који је утицао на изглед тих насеља.

Тител је центар општине и једино насеље на територији општине које је градског карактера. У њему је седиште:

- општинске администрације (општина, месна заједница, општински суд, катастар непокретности, МУП-одељење унутрашњих послова и ватрогасни вод),

- јавних служби које задовољавају потребе свих насеља општине: јавне установе (одељење за социјални рад и фонд за здравство, средња техничка школа, дом здравља и хитна помоћ, апотека, ветеринарска амбуланта, дом културе, биоскоп и отворени, уређени спортско-рекреативни простор - градска плажа) и јавних предузећа (ЈКП „Комуналац“, ЈП „Простор“, Радио Тител),
- јавних служби које задовољавају потребе само Титела (предшколска установа, подручна основна школа, основна школа, отворени спортски терени),
- јавних служби и предузећа која задовољавају потребе региона: галерија са изложбеним простором и Лучка капетанија Тител.

Тител је насеље које се налази непосредно уз Тису, међународну пловну реку, у близини ушћа Бегеја у Тису а атар Титела излази и на Дунав, међународну пловну реку преко којих је Тител повезан са европским, подунавским и потиским земљама. Јужним ободом насеља Тител се пружа пруга Нови Сад-Зрењанин и регионални пут Р-110 (саобраћајна инфраструктура која повезује Тител са три општинска насеља и даље са регијом Бачке, Баната и Срема). То су потенцијали Титела који произилазе из његовог геосаобраћајног положаја. На основу Пописа 2002. године у насељу Тител живи 5894 лица. Посматрано по насељима, Тител-општински центар бележи пад укупног броја становника и може се оценити да је демографска ситуација у насељу Тител неповољна.

Мошорин је насеље руралног карактера са статусом самосталне месне заједнице. Са Тителом је повезан преко Тителског брега неизграђеним локалним путем. У њему је седиште:

- општинске администрације (месна заједница и месна канцеларија),
- јавних служби које задовољавају потребе само Мошорина (предшколска установа, основна школа, амбуланта, библиотека, дом културе, отворени спортски простор).

У Мошорину се у периоду од 1981-2002. године бележи раст укупног броја становника и може се рећи да је општа демографска ситуација у овом насељу повољна. Ово насеље није на значајним саобраћајним правцима али има добро сировинско залеђе и због тога има потенцијала за развој производње здраве хране.

Шајкаш је насеље руралног карактера са статусом самосталне месне заједнице. Са Тителом је повезан са државним путем II реда бр. 110 и железничком пругом Нови Сад-Зрењанин. Кроз Шајкаш се пружа и државним путем II реда бр. 122 који повезује Шајкаш са северним делом Бачке и омогућује му излаз на државним путем I реда, аутопут Е-75. У Шајкашу се налази и истражена хидрогеотермална бушотина коју у планском периоду треба искористити као туристички потенцијал овог насеља. У њему је седиште:

- општинске администрације (месна заједница и месна канцеларија),
- јавних служби које задовољавају потребе само Шајкаша (предшколска установа, основна школа, здравствена станица, дом културе, отворени спортски простор).

Поред Мошорина, у општини Тител још једино Шајкаш има повољну демографску ситуацију. Шајкаш је насеље које је друго по величини у општини по броју становника (по Попису 2002. год. има 4550 становника). Ово насеље има западни периферни положај у односу на Општину и најближе је Новом Саду као макрорегионалном центру. Шајкаш има директну везу са државним путем I реда, ауто путем Е-75 а преко њега и везу са Сремом и Београдом. У планском периоду то треба да се искористи као значајан потенцијал овог насеља. И ово насеље има добро сировинско залеђе.

Насеље **Вилово** је руралног карактера са статусом самосталне месне заједнице. Са Тителом је повезан са државним путем II реда бр. 110 и железничком пругом Нови Сад-Зрењанин. У њему је седиште:

- општинске администрације (месна заједница и месна канцеларија),
- јавних служби које задовољавају потребе само Вилова (предшколска установа, подручна школа, амбуланта, дом културе, отворени уређени спортско-рекреативни простор и отворени спортски простор).

Погодност овог насеља је у томе што се налази уз трасу државног пута II реда бр. 110 и железничке пруге и што има добро сировинско залеђе. Иначе, ово је најмање насеље у Општини (и по површини и по броју становника-по задњем попису само 1103 лица). Може се рећи за ово насеље да му је демографска ситуација неповољна.

Гардиновци су насеље руралног карактера са статусом самосталне месне заједнице. Са Тителом нема директну везу. Локалним путем повезан је са државним путем II реда бр. 110 и даље, на исток са Тителом а на запад са Новим Садом. Гардиновци имају могућност повезивања са аутопутем Е-75 атарским путем који би могао да се изгради и прерасте у јавни, локални пут. У њему је седиште:

- општинске администрације (месна заједница и месна канцеларија),
- јавних служби које задовољавају потребе само Гардиноваца (предшколска установа, основна школа, амбуланта, дом културе, отворени спортски простор).

По задњем попису у насељу је регистровано 1485 лица и по величини заузима четврто место у Општини. Може се рећи за ово насеље да му је демографска ситуација неповољна. Насеље излази на Дунавац а сама катастарска општина и на Дунав-међународну пловну реку.

Лок је насеље руралног карактера са статусом самосталне месне заједнице. Са Тителом је повезан са државним путем II реда бр. 110 и железничком пругом Нови Сад-Зрењанин. У њему је седиште:

- општинске администрације (месна заједница и месна канцеларија),
- јавних служби које задовољавају потребе само Лока (предшколска установа, основна школа, амбуланта, дом културе, отворени спортски простор).

Иначе, ово насеље је нешто веће од Вилова, најмањег насеља у општини (по површини и по броју становника-по задњем попису 1255 лица). Може се рећи и за ово насеље да му је општа демографска ситуација неповољна.

I - 3.5. Јавне службе

Постојећа заступљеност јавних служби у насељеним местима општине Тител је приказана у следећој табели. Символ „*” означава постојање садржаја у насељу Символ „-” означава непостојање садржаја у насељу.

Табела 6.- Јавне службе

број	ЈАВНА	СЛУЖБА	ТИТЕЛ	МОШОРИН	ШАЈКАШ	ВИЛОВО	ГАРДИНОВЦИ	ЛОК
I	Социјална заштита и предшколско васпитање и образовање	Центар за социјални рад-одељење у Тителу	*	-	-	-	-	-
		Предшколска установа	(на две локације у насељу)	*	*	*	*	*
II	Образовање	Основно образовање од I-IV разреда	*	-	-	*	-	-
		Основно образовање од I-VIII разреда	*	*	*		*	*
		Средње образовање	*	-	-	-	-	-
III	Здравствена заштита	Амбуланта, здрав. станица, мобилна здрав. служба	-	*	*	*	*	*
		Дом здравља	*	-	-	-	-	-
		Апотека	*	-	*	-	-	-
		Ветеринарска амбуланта	-	*	-	-	*	-
IV	Култура	Библиотека	*	*	-	-	-	-
		Галерија-изложб.прост.	*	-	-	-	-	-
		Дом културе	*	*	*	*	*	*
V	Информатичка делатност и комуникације	Радио станица, локалне новине	*	-	-	-	-	-
VI	Физичка култура	Отворени уређени спортско-рекреативни простор	*	-	-	*	-	-
		Отворени спортски објект-фудбалски терен	*	*	*	*	*	*

У складу са улогом у мрежи насеља, која је дефинисана Просторним планом Републике Србије и величином насеља, постојећа заступљеност јавних служби у насељеним местима општине Тител није баш задовољавајућа. Оно на чему би у планском периоду требало највише радити јесте оснивање оних садржаја из области здравствене заштите, културе и физичке културе који недостају у насељеним местима Општине а првенствено на побољшању услова рада и пружања услуга постојећих јавних установа (задовољење санитарно-хигијенских, противпожарних, услова заштите животне средине, комуналној и саобраћајној опремљености и сл.).

I - 3.6. Привреда

Као основа за анализу досадашњег привредног развоја општине Тител коришћени су подаци Републичког завода за статистику, подаци Одељења за привреду, урбанизам, комунално-стамбена питања и заштиту животне средине општине Тител, као и резултати извршене анкете мањег броја субјеката планирања (појединачна предузећа, представници МЗ и други).

Сагледавањем основних развојних индикатора извршена је анализа привредне развијености општине Тител.

Пољопривреда је основна привредна грана. У табелама број 22 и 23 дат је преглед оствареног народног дохотка 2005. године, по делатностима и облицима својине.

Из прегледа се види да је највећи доходак остварен у пољопривреди, лову, шумарству и водопривреди, затим у трговини на велико и мало и у прерађивачкој индустрији. Од укупно оствареног народног дохотка у општини Тител, 2005. године, око 77% је остварено у пољопривреди, лову, шумарству и водопривреди, што је знатно више у поређењу са Јужно-бачким округом (око 13%) или са нивоом Војводине (око 22%). Високо учешће пољопривреде у структури народног дохотка општине Тител не може се позитивно оценити, јер је пре свега последица пада привредне активности у општини (више него динамичног развоја пољопривреде). Од укупног народног дохотка највише је остварено у приватној својини око 74%, у мешовитој 18%, затим у државној својини 8,9% и у задружној 0,8%. Према подацима 2005. године од укупно 1639 запослених, у сектору привреде ради 72% а у сектору ванпривреде запослено је 28%. У сектору привреде највећи број запослених је у пољопривреди, шумарству и водопривреди, затим у прерађивачкој индустрији и подједнако у трговини на велико и мало и саобраћају, складиштењу и везама. Према броју запослених на 1000 становника (130) општина Тител је на 41 месту од укупно 45 војвођанских општина.

Према критеријуму запослености, мерено по показатељима, граничним вредностима показатеља и условима утврђеним у члану 12. Одлуке о критеријумима за утврђивање статуса неразвијених и недовољно развијених општина у АП Војводини ("Сл. лист АПВ", бр. 8/06.) општина Тител спада у неразвијене општине у Покрајини у 2007. и 2008. години.

Степен привредне развијености одређује се према различитим критеријумима. Један од њих је остварени народни доходак по становнику, као и одређени показатељи за мерење степена развијености (кориговани НД/становнику, број запослених на 1000 становника, промет у трговини на мало по становнику, број телефонских претплатника на 1000 становника), приказани у наредним табелама.

Табела 7.

2005. година

	Народни доходак ⁴ по становнику	
	у динарима	ниво РС = 100
Република Србија	123473	100,0
АП Војводина	144598	117,1
Јужно-бачки округ	197902	160,3
Тител	66349	53,7

У оквиру Јужно-бачког округа, коме припада општина Тител, према оствареном народном доходу по становнику, она је најнеразвијена. По оствареном народном доходу по становнику 2005. године, од укупно 12 општина, општина Тител је на 11 месту. Према овом показатељу општина Тител је испод просека за Републику Србију, АП Војводину и знатно испод просека за Јужно-бачки округ.

⁴ Обрачунат без ПДВ-а, није упоредив са претходном годином

Степен развијености општине, према одређеним показатељима⁵ дат је у следећој табели:

Табела 8.

2005. година								
	Кориговани народни доходак ¹ по становнику		Број запослених на 1000 становника		Промет у трговини на мало ² /ст.		Број телефонских претплатника на 1000 становника	
	ниво РС=100	Ранг	ниво РС=100	Ранг	ниво РС=100	ранг	ниво РС=100	ранг
Република Србија	100,0	-	100,0	-	100,0	-	100,0	-
АП Војводина	117,0	-	97,3	-	131,6	-	94,4	-
Општина Тител	54,0	111	46,7	141	31,2	136	87,3	79

Вредности мерних индикатора развијености општине Тител 2005.године, показују да је општина Тител на 111 месту од 160 општина у Србији без Косова и Метохије, кад је кориговани доходак по становнику у питању. Према овом показатељу општина Тител је знатно испод просека АП Војводине и Републике Србије. Код осталих показатеља ранг је лошији, нарочито кад је у питању број запослених на 1000 становника и промет у трговини на мало.

Према датим показатељима, анализа показује да је степен привредне развијености општине Тител знатно испод просека Републике и АП Војводине и да она спада у недовољно развијене општине.

Привреда општине Тител има неповољну структуру, с обзиром на високо учешће пољопривреде у укупно оствареном дохотку (77%), односно ниско учешће индустрије

⁵ Извор: Показатељи развијености општина, општине у Србији 2005. године – Републички завод за статистику Србије

1. Корекција народног дохотка (без ПДВ-а) извршена је двогодишњим просеком народног дохотка пољопривреде из 2004. и 2005. године
2. Процена промета трговине на мало, на нивоу општина, урађене су на основу података о укупном износу промета у трговини на мало, (без ПДВ-а) за Републику Србију и процентуалног учешћа појединачне општине у укупном друштвеном производу (без ПДВ-а) трговине на мало као гране.
3. Обрачун коригованог народног дохотка и процене промета у трговини на мало су извршене без ПДВ-а и нису упоредиве са ранијим годинама

(6,2%) у поређењу са Јужно-бачким округом (24,2%) или са нивоом Војводине (27,1%).

Према критеријуму економске развијености, мерено по показатељима, граничним вредностима показатеља и условима утврђеним у члану 6. Одлуке о критеријумима за утврђивање статуса неразвијених и недовољно развијених општина у АП Војводини ("Сл. лист АПВ", бр. 8/06.) општина Тител спада у неразвијене општине у Покрајини у 2007. и 2008. години.

Табела 9. -Народни доходак⁶, по делатностима, 2005.

у хиљ. дин

	Укупно	Пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда (сектор А)	Рибарство (сектор Б)	Вађење руда и камена (сектор Б)	Прерађивачка индустрија (сектор Д)	Произв. и снабд. ел. енергијом, гасом и водом (сектор Д)	Грађевинарство (сектор Ђ)	Трговина на велико и мало, оправка (сектор Е)	Хотели и ресторани (сектор Ж)	Саобраћај, складиштење и везе (сектор З)
Република Србија	918732972	156046929	390938	45488735	249401453	17710789	67323353	226919194	16602919	95716030
Војводина	291063478	65222790	350877	29287052	78861604	8478334	13046122	64287755	3085440	20371707
Јужнобачки округ	118410641	15285570	33495	24712912	28628109	-8667445	6331774	38395919	1036013	8011713
Општина Тител	1103719	855527	329	359	67938	16095	18734	79144	11787	48441

Табела 10.-Народни доходак⁶, по облицима својине, 2005.

у хиљ. дин

	Укупно	Друштвена Својина	Приватна својина			Задружна својина	Мешовита својина	Државна Својина
			свега	Предузећа	газдинства и радње			
Република Србија	918732972	29653840	695098326	483118626	211979700	6203553	60269246	127508007
Војводина	291063478	9877126	194829929	125753333	69076596	2961980	16232466	67161977
Јужно-бачки округ	118410641	3149909	73505816	54975119	18530697	770819	5854461	35129636
Општина Тител	1103719	-20084	820801	87148	733653	8381	196836	97785

⁶ Без ПДВ

Пољопривреда

Пољопривреда представља једну од најзначајнијих грана привреде и највећи број становника Општине бави се пољопривредом, као основном или допунском делатношћу.

Садашње стање пољопривреде у општини Тител дели судбину целокупног друштва. Заједнички именитељ представља чињеница да је тренутни производни ниво знатно испод могућности и да се може окарактерисати као вишегодишња стагнација, па чак и назадовање, узроковано многобројним чиниоцима. Непостојање конзистентне националне аграрне политике довело је до биолошког старења села, самим тим и пољопривредних произвођача, уситњености поседа, застарелости машинског парка и финансијске исцрпљености.

На дужи рок, ови фактори за последицу имају бржи одлив квалитетне радне снаге са подручја Општине, опадање пољопривредне производње и прерађивачке индустрије утемељене на њој.

На жалост овакво стање није карактеристично само за Тител, већ и за целокупну нашу пољопривреду.

Осим тога природне карактеристике овог поднебља подложне су утицају изразито континенталне климе: честих мразева и голомразица, учесталих суша и сл., као и еолске ерозије на подручју Тителског брега.

Задњих година чине се одређени напори и ако још не у потпуности довољни за заустављање опадајућег тренда и за преокрет у позитивном смеру. За ово постоје повољне предиспозиције засноване на пре свега солидним педолошким предиспозицијама, дугој традицији бављења свим облицима пољопривреде, као и релативно повољној географској локацији, на обалама двају река и у близини значајних потрошачких центара, а опет ван прометних путних праваца и далеко од озбиљних загађивача.

Тител такође поседује значајне прерађивачке капацитете на подручју општине, од којих неки нису у функцији, али би се релативно лако могли покренути.

У овој општини доста је повољна и структура коришћења земљишта.

Биланс површина катастарских општина по културама, према евиденцији Управе за геодетске и имовинско-правне послове САПВ-Нови Сад, показује да се на 73% површине општине Тител налазе обрадиве површине, што значи да је ово подручје изузетно перспективно за пољопривредне активности. Ратарска производња је најзаступљенија у овој Општини. Поред тога, у општини Тител постоје и одређене специфичне карактеристичне њивске културе, пре свега значајна производња поврћа, као сировинска база за прерађивачку индустрију у Тителу, производња лубеница и диња, по којима је овај крај чувен надалеко, производња сирка метлаша за фабрику метли у Тителу и сл.

На Тителском брегу и његовом прибрежју постоје значајне површине под природним пашњацима, 6,87% укупне територије Општине, што отвара значајне могућности за пашњачки узгој стоке.

Да би се ствари усмериле у жељеном смеру потребно је да локална самоуправа, Покрајина и Република имају јасан, усаглашен и активан приступ, који ће дефинисати ефикасну стратегију заустављања одлива становништва и његовог економског ојачавања, са циљем стварања повољног амбијента за преокрет на боље, пре свега у смислу валоризације пољопривредне производње, што ће извесно резултирати и општим порастом квалитета живота у овој општини.

Индустрија

У периоду 1970-1980. године највећу развојну динамику имао је секундарни сектор, односно, 1980. године удео индустрије у укупно оствареном дохотку Општине износио је 19,6%. Индустрија је била један од основних носилаца развоја општине Тител. У 2003. години, у прерађивачкој индустрији је остварено свега око 9% од укупног народног дохотка. Спорији развој индустрије резултат је високог учешћа примарне пољопривредне производње, са недовољним степеном заступљености прерађивачког сектора. У оквиру индустрије заступљена је прехранбена индустрија (прерада и финализација поврћа, производња и прерада брашна), затим производња грађевинског материјала, производња металне галантерије, производња на бази пластичних маса и др. У оквиру индустрије, у насељима општине Тител, односно само у Шајкашу постоје мањи погони (производња спортске одеће и одеће заштите на раду, производња ПВЦ столарије и др.)

Анализа просторног размештаја привредних капацитета показала је одређени степен концентрације индустријских капацитета у Тителу и делимично у Шајкашу. У другим насељима општине не постоје индустријски капацитети, нити формиран радни комплекси.

Привреда Војводине, а самим тим и општине Тител, још се увек налази у неповољној ситуацији услед распада земље, прекида трговинских веза и губитка тржишта, лоше макроекономске политике, кашњења у отпочињању процеса транзиције и др. Као последица таквог стања јављају се и ограничења у развоју општине Тител.

Трговина, угоститељство, занатство

Од укупно оствареног народног дохотка у општини Тител око 10% је остварено у трговини, што говори да она није довољно развијена.

Анализа постојећих трговинских капацитета указала је на постојање релативно задовољавајућег броја капацитета за свакодневно снабдевање али и на недостатак капацитета за повремено и изузетно снабдевање, као и недостатак савремених трговинских капацитета, нарочито у општинском центру.

У угоститељству је остварено мање од 1% од укупно оствареног народног дохотка у општини Тител, што говори да је угоститељство неразвијено.

Анализа структуре и обима угоститељских објекта показује да нису заступљени у довољној мери, да је потребно побољшати опремљеност постојећих објеката и подићи ниво услуга. Анализа је показала да недостају и смештајни капацитети, с обзиром на планирани развој туризма.

Занатство у општини Тител нема традицију, па ни број занатских радњи није велики. Просторни распоред занатских капацитета показује да је невелик број занатлија у општинском центру, затим у Шајкашу, док су остала насеља готово без њих. Најзаступљеније су занатске услуге у служби човека и домаћинства, а заступљене су и превозничке услуге. Анализа је показала да број и структура занатских услуга не задовољава потребе становника општине Тител.

Туризам

Сагледавањем стања, на простору општине Тител постоје реалне могућности и повољни природни услови за развој туризма, и то пре свега ловног, риболовног и наутичког. Посебне природне туристичке мотиве представљају богатство ловних потиских и подунавских терена ниском и високом дивљачи, богатство рибом као и пријатни предели за одмор и боравак у природи. Овакви туристички мотиви и повољан туристичко-географски положај условили су и одвијање одређених туристичких кретања. Међутим, недовољно развијена материјална база туризма и недовољна

организација туризма, утицали су на занемарљива туристичка кретања, што има за последицу опадање како броја посетилаца и остварених ноћења тако и дужине боравка посетилаца.

I - 3.7. Саобраћај и инфраструктурни системи

I - 3.7.1. Саобраћај

На простору општине Тител егзистирају три вида саобраћаја: друмски, железнички и водни који, својим инсталисаним капацитетима и манифестацијама задовољавају све транспортне захтеве за превозом људи и добара са овог простора.

Друмски саобраћај: Постојећи основни саобраћајни капацитет овог простора је државни пут II реда бр. 110, Шајкаш–Вилово–Тител као и државни пут II реда Е-75-Шајкаш–Жабал, који је основни саобраћајни реципијент на овом простору и то како интерног тако и интер регионалних саобраћаја. Други важан саобраћајни правац овог простора је државни пут II реда бр. 122, који има пружање од Е-75–Шајкаш–Жабал. Овај државни пут II реда кумулише сав даљински саобраћај у правцу Потисја и усмерава га ка Бечеју и Сенти тј., сав саобраћај са ауто-пута (петље Ковиљ) усмерава се ка жељеним одредиштима.

Ови државни путеви II реда кумулишу сва интерна кретања у оквиру овог простора и усмеравају их до жељених одредишта. Постојеће трасе ових путева пролазе кроз насеља и својим капацитетом углавном задовољавају све захтеве на високом нивоу саобраћајне услуге, као и на високом нивоу проточности саобраћаја у условима стабилног саобраћајног тока. Основни недостатак је што ови путеви пресецају на више места железничку пругу у нивоу и на тим местима је повећан степен угрожености безбедности саобраћаја.

Остали путеви у оквиру овог простора су у функцији интерног одвијања саобраћаја на локалном нивоу и на нивоу атара. Општински (локални) и некатегорисани путеви (по облику радијални или ортогонални) су врло значајни у оквиру формираног општинског система путева.

Постојећи обим изграђености некатегорисаних (атарских) путева није задовољавајући, што чини потешкоће у убирању летине при лошим временским условима.

Железнички саобраћај је присутан на овом простору преко железничке пруге (Нови Сад)–Распутница Сајлово–Римски Шанчеви–Орловат Стајалиште, која је регионална **бр. 6** у мрежи, као једноколосечне, са дугом традицијом коришћења. Ова пруга је сада у таквом техничко-технолошком стању застарелости (са карактеристикама V_{max} 65-80 km/h, ОП 160kN) да омогућује ограничено-повремено коришћење и сада се углавном користи за путнички саобраћај малог обима (1-2 воза дневно) и за повремени транспорт роба (ограничене носивости). Железнички саобраћај је на овом простору постао неатрактиван експанзијом друмског саобраћаја и малом привредном активношћу, тј. малим довозом масовних роба.

Реконструкцијом и модернизацијом пруге и укључивањем нових врста транспортних средстава-возова, и већим коришћењем контејнера доћи ће до афирмације овог вида јефтиног превоза на овом и околним просторима.

Водни саобраћај на простору општине Тител је присутан преко међународног пловног пута-реке Тисе, која је сада чинила само привредни потенцијал општине а који се минимално користи. Овај део реке Тисе има пловне карактеристике за несметано кретање свих речних пловила за извршење транспортног рада. Пловни пут реке Тисе се некада богато користио у транспортне сврхе али слабљењем привреде у Општини и окружењу, дошло је и до знатног опадања транспорта роба Тисом и сада се користи углавном у локалне пловне транзитне сврхе. На овом пловном путу у оквиру Општине постоје простори где постоје повољни просторни и хидролошки услови за стални

претовар појединих врста роба. Наутички туризам на простору општине Тител заузима минорно место јер још увек не постоје изграђени капацитети за ове намене.

За потребе развоја наутичког туризма установљено је да на обали реке Тисе постоје простори где се могу имплементирати/изградити садржаји марине–пристан за чамце, са свим пратећим садржајима односно, постоје одлични услови за формирање локалитета који ће понудити посебне услове и програме туристима који у Тител могу долазити туристичким бродовима или приватним пловилима. У том контексту значајан локалитет је ушће Тисе у Дунав, Тител, Мошорин. Пројекат изградње наутичког центра на простору ушћа Тисе подржан је од стране Савета за туризам Покрајинског секретаријата за привреду ИВ Војводине (2004).

Потенцијал и значај који има овај пловни пут дају овом простору могућност интегралног повезивања овог вида саобраћаја са осталим видовима саобраћаја, при превозу масовних роба, уз оснивање нових привредних капацитета који би користили пловни потенцијал Тисе.

Ваздушни саобраћај у оквиру простора Општине, као потенцијал саобраћајне инфраструктуре, није посебно третиран кроз ППРС, али се може дати могућност за формирање капацитета-полетно слетних стаза пољопривредне авијације на подручју Општине као и полетишта за параглајдере (спортске активности), јер за то постоје одговарајуће просторне и инфраструктурне претпоставке (у оквиру Тителског брега), односно тамо где је употреба ових средстава рационална и безбедна.

I - 3.7.2. Водопривредна инфраструктура

Коришћење, уређење и заштита речних вода

На подручју општине Тител су две велике, граничне реке: Дунав и Тиса. Након регулације речних корита у прошлости, на њеној територији остало је трагова од ових река, које представљају: напуштени речни рукавци, издужена левкаста отворена и затворена удубљења са повременим или сталном количином воде и са многобројним барама и мочварама.

На посматраном подручју се налази насип прве одбрамбене линије десне обале реке Тисе (и друга одбрамбена линија "Дрварице"), насип прве одбрамбене линије леве обале реке Дунав и мелиоративни канали слива црпне станице "Тител", слива црпне станице "Лок" и део канала сливова црпних станица "Мошорин", "Ђурђево" и "Врбица".

Целокупна површина општине Тител, сем уског појаса у небраћеном делу између минор корита Тисе и Дунава и насипа прве одбрамбене линије, обухваћена је мелиорационим системима, односно одводњава се, укључујући и водно тело које се формира испод Тителског брега, као и подножје истог (артеска издан). Ово подручје одликује развијена хидрографска мрежа вештачких водотокова (мелиоративни канали, који у већини случајева имају функцију одводњавања а мањи број има двонаменску функцију-и наводњавање).

Непосредно уз заштитни насип код Титела налазе се дренажни бунари (од Б1-Б6), за заштиту насеља од подземних вода, који су урађени у оквиру заштите овог подручја од успора ХЕ "Ђердап".

Постојећи одбрамбени насипи дуж обала Тисе и Дунава чине трајно решење заштите територије општине Тител од поплавих вода. Косина насипа са небраћене стране изграђена је у нагибу 1:3. Косина насипа са браћене стране као и на местима где има банкина израђена је у нагибу 1:3 док је косина насипа од банке до ножице насипа 1:7. Ширина круне насипа по целој дужини износи 6,0 метара. У наредном периоду нужно је постојеће делове система одржавати у пројектованим елементима као и отклањати евентуална оштећења облога насипа од утицаја таласа и леда.

Шуме, односно-заштитни појасеви на територији општине Тител налазе се у незаштићеном и заштићеном делу прве одбрамбене линије. Простиру се на левој обали Дунава, од Гардиноваца до ушћа Тисе и на десној обали Тисе од њеног ушћа узводно до Врбице у Ко Мошорин. Ове шуме имају заштитно-регулаторне функције и односе се на заштиту насипа од негативних дејстава вода, ублажавање негативних ефеката од дејства ветра, леда и других климатских чинилаца као и повољан утицај на успостављање водног режима. Водозаштитне шуме се налазе у небрањеној ножици насипа и имају заштитни карактер зато што штите насип од ветра, леда и таласа и због тога се сматрају сатавним делом одбрамбених насипа. Заштитне шуме се налазе на земљишту у појасу од цца 60 метара од ножице насипа.

Табела 11.- Карактеристичне средње месечне вредности водостаја (cm) Тисе код Титела од 1946. до 1990. године ("0" водомера на 69,78 mАНВ)

водостај	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
ниски	139	175	230	340	310	294	234	173	88	90	91	136
средњи	238	280	234	422	389	359	320	348	178	154	178	231
високи	331	386	451	485	469	429	411	339	266	227	265	327

На територији општине Тител створени су услови за пријем и одвођење свих сувишних вода а реципијенти су детаљна каналска мрежа хидросистема ДТД и реке: Тиса и Дунав. На подручју постоје 4 црпне станице које сувишне воде са сливног подручја пребацују у реципијенте.

Квалитет воде реке Тисе испитује се на профилу у Тителу. У наредној табели дати су основни показатељи квалитета тиске воде на профилу:

Табела 12.

СТАНИЦА / ПРОФИЛ	ТИТЕЛ
РЕКА	ТИСА
СЛИВ	ДУНАВ
УДАЉЕНОСТ ОД УШЋА	9.5 km
ПОВРШИНА СЛИВА	157147 km²
ИСПИТИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДЕ ОД:	1968 год.
ЗАХТЕВАНА КЛАСА	II
СТАЊЕ КВАЛИТЕТА ВОДЕ У 2005. ГОДИНИ	
ПОКАЗАТЕЉ:	КЛАСА:
растворени кисеоник	III
проценат засићења кисеоником	III
БПК-5	II
ХПК	I
степен сапробности	II
највероватнији број coli-клица	IV
суспендоване материје	VК
растворене материје	II
pH	I
видљиве отпадне материје	I
боја	I
мирис	I
СТВАРНА КЛАСА	III/IV

Постојећу детаљну каналску мрежу је потребно проширити са отвореним каналима или комбиновати са подземном дренажом, нарочито на нижим теренима.

Хидрографски услови пружају могућност за привођење пољопривредних површина под системе за наводњавање.

Ако би се анализирале површине на територији Општине које нису обухваћене системима за наводњавање или заштитним објектима (Тителски брег), долази се до закључка да су то терени израженијег рељефа и да би исти требали бити третирани као терени за заштиту од ерозија и уређења бујица.

Подземне воде

Поред површинских вода, за пољопривреду и биљни свет велики значај имају и подземне воде. Оне настају понирањем атмосферских талоба и инфилтрацијом воде из речног корита.

Дубина горњег нивоа прве или фреатске издани на територији општине Тител је различита. На лесној тераси фреатске воде су на већој а у алувијалној равни на мањој дубини.

На површини катастарске општине Тител могу се издвојити само подземне воде из прве (фреатске) издани, док се воде из друге (артеке) издани практично и не користе, јер је њихова издашност безначајна. Ниво подземне воде на површини Тителског брега независно осцилира од осталих нивоа и то стално на великим дубинама.

Максималне подземне воде прве издани биле су у годинама 1956. год., 1965. год., и 1970. године када су били максимални водостаји на Дунаву и Тиси. Ниво подземних вода у подручју највише зависи од рада црпних станица, развијености каналске мреже и њене функционалности.

Водоснабдевање

Према подацима пописа из 2002. године, на територији општине Тител живи око 17 000 становника у једном градском и пет сеоских насеља, који се снабдевају водом за пиће захватањем подземних вода из основног водоносног комплекса. Укупна просечна експлоатација подземних вода на територији Општине процењена је на око $Q=36 \text{ l/s}$, а подземне воде захватају се вертикалним бушеним бунарима.

У овом тренутку једино Тител, Шајкаш и Мошорин имају какво – такво организовано снабдевање водом, док се у осталим насељима снабдевање водом одвија преко микроводоводних заједница, индивидуално, путем копаних бунара.

Одвођење отпадних и атмосферских вода

Канализација за прихват и евакуацију отпадних вода делимично је изграђена само у Тителу док се у осталим насељима Општине одвија путем водопропусних септичких јама и упојних бунара, што доводи до загађења воде и локалног издизања нивоа подземних вода прве издани. Присутна је и опасност од вертикалног транспорта загађења до водоносних слојева друге издани, ресурса воде за пиће.

Са аспекта пречишћавања отпадних вода, систем пречишћавања отпадних вода није реализован ни у једном насељу општине, већ се прикупљена отпадна вода упушта у реципијенте без икаквог претходног пречишћавања.

Одвођење атмосферских вода у свим насељима се одвија преко отворене каналске мреже положене уз уличне саобраћајнице. Мрежа канала је на појединим местима у лошем стању (канални су затрпани или обрасли растињем) и функционише као упојни канали. Постигнути степен изграђености је веома низак.

I - 3.7.3. Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом потрошача на простору обухваћеном Планом обезбеђено је из трансформаторске станице 35/20kV ТС „Перлез“, ТС „Тител“, трансформације 35/10kV, са уграђеним трафоом снаге 8MVA и из 110/35kV ТС „Жабал“, снаге 31,5 MVA. Преко 20kV извода „Вилово“ из ТС „Тител“ и „Шајкаш“ из ТС 110/35kV ТС „Жабал“ напајају се насеља Вилово, Шајкаш и Гардиновци а Тител и Лок се напајају из ТС „Перлез“ и ТС „Тител“, преко 20kV и 10kV извода.

На датом простору постоји изграђена преносна 400kV мрежа, ДВ 400kV бр. 406/1 Нови Сад 3 - Обреновац „Младост“ и ДВ 400kV, бр. 450 Нови Сад 3 - Обреновац „Младост“, 220kV мрежа, ДВ 220kV, бр. 217/1 Обреновац А - Нови Сад 3, средњенапонска 35kV, 20kV и 10kV мрежа као и нисконапонска 0,4kV мрежа и припадајуће трафостанице. Средњенапонска мрежа је претежно грађена као надземна, са кратким деоницама подземних каблова. Већи део средњенапонске мреже је грађен за 10kV напон а мањи део је прилагођен за рад под 20kV напоном.

Постојећи капацитети електроенергетске инфраструктуре нису прилагођени захтевима стално растуће потрошње. Задовољавајућа је изграђеност преносне и дистрибутивне мреже у погледу покривености простора али не и у погледу капацитета и техничких карактеристика водова и дистрибутивних трафостаница.

Већи део преносне мреже је одговарајућег квалитета. Део средњенапонске мреже је грађен за 10kV напонски ниво те се мора реконструисати или заменити. Капацитети изграђених трафостаница такође су незадовољавајући те је потребно у наредном периоду повећати инсталисану снагу трафоа и изградити нове капацитете.

Секундарна, нисконапонска мрежа непосредно напаја потрошаче и може се констатовати да она покрива сва насеља. Постојећа нисконапонска мрежа је највећим делом ваздушна. Реконструкција нисконапонске мреже у насељу је делимично извршена те је потребно исту у потпуности завршити. Потребно је повећати сигурност и квалитет напајања свих насеља.

Јавна расвета у насељима није потребног нивоа, те је потребно реконструисати у складу са новим технологијама осветних тела.

Постојећа електроенергетска мрежа са незадовољавајућим карактеристикама може да преставља сметњу даљем развоју подручја.

I - 3.7.4. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура и енергетски извори

На територији општине Тител постојећа гасоводна инфраструктура није на задовољавајућем нивоу. Од шест насељених места у Општини гасификовано је само насеље Шајкаш. Насеље Шајкаш се природним гасом снабдева преко разводног гасовода високог притиска прикљученог на постојећи магистрални гасовод МГ-04/II, који тангира територију општине Тител и ГМРС "Шајкаш".

Разводни гасовод високог притиска за насеље Шајкаш и ГМРС "Шајкаш" димензионисани су тако да имају довољно капацитета за проширење и снабдевање свих потрошача (постојећих и планираних) на територији општине Тител. Постојећа гасоводна инфраструктура, својим положајем и капацитетом пружа могућност даљег проширења и развоја у циљу гасификације свих насеља у Општини.

Кроз територију општине Тител пролази коридор постојећег Јадранског нафтовода ЈА-НА.

На простору насеља Вилово налази се гасна бушотина Vi-1, а на подручју села Мошорин гасна бушотина Мо-2, које тренутно нису у производњи.

I - 3.7.5. Телекомуникациона инфраструктура

На подручју општине Тител телекомуникациона инфраструктура (обухваћени су телекомуникациони објекти, телефонска централа, спојни путеви и примарна мрежа у насељу), већим делом и по квалитету и по капацитету је на задовољавајућем нивоу. Секундарна мрежа је такође на задовољавајућем нивоу, велики део је изграђен подземно и довољног је капацитета.

Спојни пут ка надређеној телефонској централі у Новом Саду, реализован је по оптичком ТТ каблу довољног капацитета за потребе до краја 2008. године.

Постојеће стање међумесних кабловских релација на територији општине Тител приказано је у табели:

Табела 13.

Редни број	Релација	Дужина у km	Постојеће стање
1.	Шајкаш-Тител-Н14 (обала Тисе)	22,18	оптички кабл
2.	Будисава-Шајкаш	7,34	оптички кабл
3.	Шајкаш-Мошорин	9,15	оптички кабл
4.	Шајкаш-Жабаљ	12,35	оптички кабл
4.	НР34 (аутопут Е-75 према Ковиљу)-Шајкаш	6,87	оптички кабл

Месна ТТ мрежа у насељима је већим делом каблирана и довољног је капацитета.

Преко простора општине Тител прелази радио-релејни коридор система веза мобилних телекомуникација:

- Тител-Ковиљ
- Тител-Ковачица
- Тител-Ечка
- Тител-Чента

За потребе система ГСМ мреже мобилних телекомуникација на простору општине Тител изграђена је базна радио-станција у Тителу на две локације.

I - 3.8. Животна средина

Квалитет животне средине општине Тител је делимично деградиран неадекватним коришћењем природних ресурса. На територији Општине нису вршена мерења у контексту утврђивања квалитета ваздуха и земљишта али је извршена њихова процена анализом постојећег стања животне средине.

Вода, као природни ресурс, је у одређеној мери угрожена. У свим насељима није обезбеђено адекватно водоснабдевање односно, Вилово, Гардиновци и Лок немају изграђену водоводну мрежу. Насеља немају решено питање одвођења отпадних вода, као ни сувишних атмосферских вода, што представља извор загађења водоносних слојева, реципијената а индиректно и земљишта. На деловима Тителског брега је присутна и бујична ерозија, што има за последицу површинску ерозију земљишта.

У насељу Тител су присутни и индустријски објекти (фабрика конзерви и хладњача "Тител", млин "Premix" – производња пластичне масе, "Столарија" – производња грађевинске столарије, циглана, "Победа" – производња металне галантерије и др.), који у одређеној мери деградирају квалитет ваздуха а индиректно и воду и земљиште,

као природних ресурса. На простору Општине егзистирају економије које такође представљају одређене деградационе пунктове околине.

Пролазак државних путева кроз насеља изазива загађења ваздуха (емисијом аерозагађивача од стране мотора са унутрашњим сагоревањем) и повишени ниво буке, у зависности од фреквентности саобраћаја.

На посматраном простору се налази неколико дивљих и неуређених сметлишта и бивших позајмишта, која захтевају санацију. Комунални отпад се одлаже на насељским депонијама, које не функционишу у складу са санитарно-хигијенским условима, прописаним за ове намене. Сточни лешеве се одлажу на сточна гробља, која не функционишу у складу са Правилником.

На територији Општине се налази хидротермална бушотина која представља посебан природни потенцијал.

Земљиште, као природни ресурс, деградирано је и због неконтролисане примене хемијских средстава заштите и вештачог ђубрива у пољопривредној производњи, која су у знатној мери заступљена на предметном простору.

I - 3.9. Природна и културна добра

I - 3.9.1. Природна добра

На простору који обухвата овај План се налазе заштићена природна добра и подручја предвиђена за заштиту.

У југозападном делу Општине налази се део специјалног резервата природе-СРП Ковиљско-петроварадински рит, у режиму II степена заштите, који је заштићен као природно добро од изузетног значаја. Заштићено природно добро ће чинити и: СРП "Тителски брег", за који је у поступку доношења Уредбе о стављању под заштиту, и Споменик природе – бели дуд у Гардиновцима, који је заштићен на основу Одлуке бр. 633-4/99 ("Службени лист општине Тител", бр. 9/99).

У току је поступак скидања заштите за Енглески пољски брест, који је услед сушења морао да буде уклоњен.

Подручја предвиђена за заштиту су бројни геоморфолошки, хидролошки, орнитолошки и ботанички локалитети који су у Плану за валоризацију од стране Завода за заштиту природе Србије:

- десна обала око ушћа Тисе (од железничко-друмског моста до ушћа Тисе у Дунав),
- две аде на реци Тиси (Горња и Доња ада),
- две аде на Дунаву (Гардиновачка и Илочка ада),
- мртваја Врбица и
- локалитет бара Мутњача.

I - 3.9.2. Културна добра

На простору обухваћеним овим Планом евидентирано је до сада **315 археолошких локалитета**. На графичком приказу и у попису приказано је 256 локалитета, пошто су изостављени локалитети на Тителском брегу (осим Калварије и Феудвара), и издвојене су **археолошке зоне заштите**. С обзиром да су подаци о археолошким локалитетима на Тителском брегу од раније познати и објављени (F. Falkenstein, Feudvar II, die sidlungsgeschichte des Titeler plateaus, Kiel 1998.), овде нису појединачно бележени и картирани, већ је цео обод брега издвојен као археолошка зона. Остале археолошке зоне су издвојене на основу густине распрострањања евидентираних локалитета, старих података о локалитетима који се не могу сасвим прецизно лоцирати и топографије терена. Као археолошке зоне обележене су обале бара и водотокова (садашњих и

некадашњих), као и обале ритског појаса Дунава и Тисе. Пре предузимања било каквих земљаних радова на простору свих обележених археолошких локалитета и археолошких зона обавезно је тражити од Покрајинског завода за заштиту споменика културе посебне услове заштите. На простору локалитета Калварија на Тителском брегу (локалитет 255), који је заштићен као културно добро од изузетног значаја, не дозвољава се извођење било каквих земљаних и грађевинских радова.

I - 4. ОГРАНИЧЕЊА И ПОТЕНИЦИЈАЛИ ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

I - 4.1. Положај Општине

Општина Тител на истоку и југу, према Банату и Срему, има природну границу са реком Тисом и Дунавом. Веза са Банатом, на територији Општине, се остварује само код Титела, преко жељезничко-друмског моста на Тиси. Веза са Сремом се остварује преко општине Нови Сад, државним путем I реда (аутопутем Е-75). Најбоља повезаност Општине је са осталим делом Бачке, иако због свог периферног положаја ни та веза није задовољавајућа.

Оно што је задњих деценија било ограничење, у планском периоду треба да прерасте у потенцијал Општине. Положај Општине, а нарочито Титела, у чворишту најзначајнијих међународних водних путева средње и југоисточне Европе, је потенцијал на основу ког треба да се развије водни саобраћај и туризам, као једна од најзначајнијих привредних грана у планском периоду у Општини. У геосаобраћајном погледу, потенцијали Општине су и изграђена друмска и железничка инфраструктура, коју је неопходно реконструисати и осавременити. Са овом инфраструктуром Општина је повезана са Новим Садом и Зрењанином, а преко Дунава и са Београдом.

I - 4.2. Заштита од елементарних непогода

Због природних или створених услова на територији општине Тител могу настати елементарне и друге веће непогоде. Елементарне и друге веће непогоде које се могу десити на територији општине Тител су: земљотрес; поплава; атмосферска непогода; суша; нагомилавање леда на водотоку; пожар; експлозија, неконтролисано ослобађање, изливање или растурање штетних гасовитих, течних или чврстих хемијских и радиоактивних материја; саобраћајна незгода; епидемија заразних болести, сточних заразних болести и биљних болести и појава штеточина; и сличне појаве већих размера које могу да угрозе здравље и животе људи или да проузрокују штету већег обима.

Ограничења:

Према Привременој сеизмолошкој карти (1982. год), на подручју општине Тител очекивани максимални интензитет **земљотреса**, за повратни период од 100 и 200 година, износи 7°MCS. Земљотрес ове јачине може нанети велике штете само објектима који су изграђени од слабијег грађевинског материјала или набоја односно черпића. Од укупно изграђених објеката у Општини⁷, око 71,39% је изграђено од тврдог материјала а од меког материјала је изграђено око 28,61%. Према структури станова према години изградње, на територији Општине постоји 19,05% станова који су изграђени до 1918 године.

⁷ Попис станова 2002. године.

Табела 14.

НАСЕЉЕ	тврд материјал (%)	меки материјал (%)	станови изграђени до 1918 (%)	станови изграђени до 1960 (%)
Вилово	60,25	39,75	18,32	38,51
Гардиновци	62,80	37,20	13,61	46,34
Лок	60,70	39,30	16,16	43,45
Мошорин	66,27	33,73	26,96	38,95
Тител	74,74	25,26	20,12	35,49
Шајкаш	80,52	19,48	12,75	23,32
Општина	71,39	28,61	18,40	34,99

Затечено стање станова по врсти материјала у Општини је најгоре у насељу Вилово (39,75%) а најбоље у Шајкашу (19,48). Према "Структури станова према години изградње станова" најстарије насеље је Мошорин са 26,96% станова изграђених до 1918. године. Шајкаш је према наведеним подацима у табели бр. 29. најмлађе насеље у Општини, са 12,75% објеката изграђених до 1918. године и са 23,32% објеката изграђених до 1960. године. Када се упореде подаци унети у предходној табели најугроженија насеља од земљотреса у Општини су: Вилово, Лок, Гардиновци и Мошорин.

Дотрајалост регулација водотока реке Тисе, одбрамбени насипи урађени пре једног века, 2006. године су могли да изазову катастрофалне поплаве у општини Тител. Постојећа каналска мрежа је у великој мери запуштена и у планском периоду би требало радити на њеној реконструкцији, како би у што већој мери обезбедили заштиту подручја од евентуалних **поплава**.

Настајање **пожара**, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа урбаним срединама. Већа насељена места и насеља која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са високим пожарним оптерећењем и сл. имају повећан ризик од настајања пожара. Осим општинског центра–Титела, са већом концентracијом производних и складишних капацитета, осталих пет насеља су мање изложена повећаном ризику од настајања пожара. Опасност од избијања пожара постоји и на станицама за дистрибуцију и промет запаљивих течности. Такође, због пражњења електрицитетa у природи може да дође до пожара на пољопривредном или шумском земљишту.

Повремени продори олујних и градоносних облака могу да проузрокују појаву **града**, који може да нанесе велику штету, нарочито пољопривредним усеvима. Због тога је на територији Општине изграђено шест противградних станице.

Ветрови који дувају на овом простору су најчешћи из југоисточног а нешто мање из северозападног и западног правца. Најчешћи ветрови су уједно и најјачи ватрови и ветрови са највећим брзинама.

Подручја насељених места: Тител, Лок, Вилово и Шајкаш, су због пружања саобраћајних праваца државних путева кроз њихове урбане просторе и који имају већи обим саобраћаја, веома угрожена од могућности настајања **саобраћајних незгода**. Због саобраћајне незгоде може доћи до: пожара, експлозије, неконтролисаног ослобађања, изливања или растурања штетних гасовитих, течних или чврстих хемијских и радиоактивних материја и сл.

Потенцијали:

Потенцијал Општине за заштиту од земљотреса су постојеће широке регулације улица у насељеним местима, мала изграђеност и мала спратност на појединачним парцелама (највећа је у центру Титела, где су и објекти новије и тврде градње).

Водоток Дунава и Тисе и изграђена каналска мрежа чине површинску хидрографску мрежу у општини Тител. Извршена регулација ових водотока, постојеће црпне станице и изграђена каналска мрежа, у великој мери, обезбеђују заштиту подручја од евентуалних **поплава**.

Заштита од евентуалне појаве **пожара** може се ублажити јер Општина има своју ватрогасну јединицу, свако насељено место има водоводну мрежу довољног капацитета за потребе ватрогасне јединице а и већина насеља припада отвореном типу насеља (осим Титела), са широким, пространим улицама, мање густине изграђености, са објектима ниске спратности (углавном приземни објекти) и великим широким парцелама.

Град је елементарна непогода која може да нанесе велику штету, нарочито пољопривредним усевама. Заштита од повремених продора олујних и градоносних облака, на територији Општине, су изграђене противградне станице.

I - 4.3. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Генерално гледано подручје општине Тител располаже земљишним фондом високог квалитета. Са тог аспекта пољопривредно земљиште представља значајни потенцијал општине.

Чернозем представља преовлађујући тип земљишта, захватајући 52,9% територије Општине. И остала земљишта која се простиру на овом подручју, ритске смоница, алувијуми, ритске и ливадске црнице, такође имају солидан производни потенцијал, који не лимитира процес пољопривредне делатности. Стога је сасвим очекиван висок удео којим су заступљене ораничне површине а који износи 72,29% од укупних површина подручја општине Тител.

Као значајна специфичност посматраног подручја истиче се Тителски брег који представља карактеристично лесно узвишење у бачкој равници са својим педолошким и микроклиматским посебностима.

Управо постојећа рељефна разноликост знатно разликује општину Тител од непосредног окружења, пружајући при том одређене производне предности. На бази својих педолошких, рељефних и хидролошких потенцијала, општина Тител развила је неке веома специфичне видове производње, по којима се истиче у поређењу са окружењем. Ова општина је позната по производњи: поврћа, лубеница и диња, сирка метлаша, а за финализацију ових производа постоје прерађивачки капацитети у самој Општини.

Постоје значајани потенцијали и за воћарство и виноградарство, али још нису искоришћени у довољној мери.

Шуме, шумско земљиште и ваншумско зеленило

Ограничење у повећању површина под шумама је велика заступљеност пољопривредног земљишта. Формирање ваншумског зеленила у виду ветрозаштитних и пољозаштитних појасева уз путеве, канале и на пољопривредном земљишту, може утицати на повећање мале шумовитости Општине. Ограничење у формирању, посебно

пољозаштитних појасева је у зонама где се планира изградња система за заливање, уколико њихове техничке карактеристике не дозволе подизање високог зеленила. Шумовитост од 6,89% је мања од оптималне шумовитости дате Просторним планом Републике Србије за јужно-бачки округ од 12,2%.

Потенцијали планског подручја су шуме и шумско земљиште у површини од 1806,18⁸ ha на територији општине Тител. Већи комплекси шума су уз водотоке Тисе и Дунава а мање површине су заступљене ободом Тителског брега. Шуме уз водотоке штите одбрамбени насип и друге водопривредне објекте од високих вода, утичу на смањење воденог таласа и регулишу климатске факторе (ублажавају екстремне темперетуре и смањују ударе кошава).

Део шума ШГ "Нови Сад", у површини од 158,12ha³, припада СРП "Ковиљско-петроварадински рит", зони режима II степена заштите. Такође, мање површине под шумама и заштитном зеленилом се налазе у оквиру економија, салаша и ловних ремиза. Заштитни појасеви су формиран делом и уз путну и детаљну каналаску мрежу.

Воде и водно земљиште

Потенцијали: Основни потенцијал у водопривредном смислу представља излазак општине на две међународне реке, Дунав и Тису. **Дунав** и **Тиса** представља међународне пловне транзитне туристичке правце: Дунав је I степена а Тиса је међународна река II степена. Активна улога пловних путева у туризму намеће и изградњу марина за прихват туристичких пловила-чамаца и јахти. Могућност повезивања речних, железничких и друмских коридора даје предност на изградњи дистрибутивних центара, терминала и пристаништа чиме се отварају могућности за коришћење ових река за пловни пут, наутуку, рибарство, експлоатацију наноса као грађевинског материјала, водоснабдевање, наводњавање, спорт и рекреацију.

Постојећи одбрамбени насипи дуж обала Тисе и Дунава чине трајно решење заштите територије општине Тител од поплавих вода.

Хидрографски услови пружају могућност за привођење пољопривредних површина под системе за наводњавање.

Ограничења: На посматраном подручју могу се издвојити само подземне воде из прве, фреатске издани, док се из друге, субартерске и артерске издани практично и не користе, јер је њихова издашност безначајна. Прва издан је недовољно издашна за снабдевање водом (осим у алувијону Дунава). Изданске воде у алувијалним равнинама су врло плитке, 2 или 3m испод нивоа равни. За време влажних година оне се толико подигну да су у стању да начине велике поплаве.

Дунав ограничава тителску општину са јужне стране дужином од око 16km. За живот становништва око Дунава, нарочито становнике Гардиноваца, веома је значајно да нормално висока вода траје око 10 дана. Међутим, на Дунаву се појављује и високи водостај, са високим екстремима, који може да буде катастрофалан. Његови ударни таласи кратко трају али период изненађења може да се одужи и до 60 дана.

Утицај високих водостаја Тисе и матица реке непрекидно угрожавају Тителски брег поткопавајући га. Тиса може да има висок водостај не само од својих притока и климатских прилика у свом сливу него и од утицаја Дунава. Врло опасни високи водостаји наступају када у исто време имају своје максимуме и Дунав и Тиса. Тада могу да буду катастрофалне поплаве које наносе велике материјалне штете. Летњи минимум се појављује као последица летњих суша и великих испаравања. Отуда се у другој половини лета и почетком јесени ниво воде у кориту толико смањи да је пловидба већих пловних објеката веома отежана.

⁸ Извор информација: РГЗ служба за катастар непокретности Општине, 1992.год.

Недостатак каналске мреже, односно нефункционалност постојеће мреже канала, отежава одвођење сувишних унутрашњих вода са територије општине, што доводи до превлаживања земљишта, посебно у нижим деловима општине.

I - 4.4. Мрежа и функција насеља

У општини Тител се уочава диспропорција између општинског центра и осталих насеља (осим Шајкаша), што је проузроковало деградацију руралног подручја. Из тих разлога, у сеоским насељима је присутна константна и све већа депопулација (негативан природни прираштај и исељавање становништва), убрзани процес старења становништва, смањење броја радно способног становништва, слабија комунална опремљеност насеља. На развој насеља на простору Општине у протеклом периоду утицали су природни услови и изграђени/неизграђени саобраћајни системи.

Слаб развој општинског центра условљен је због неискоришћеност геосаобраћајног положаја насеља Тител, неискоришћеног потенцијала Тисе и Дунава, неодржавања постојећих саобраћајних капацитета и неразвијање нових који би утицали на бољу унутар општинску повезаност, међуопштинску повезаност као и боље повезивање регија: Бачка, Банат и Срем, и јача веза са државним центром, Градом Београдом. Развој саобраћајних система утицао би на укупан привредни развој.

Основни проблеми села тесно су везани за политику развоја пољопривреде, која је несигурна и склона честим променама, те су посматрано у времену, осцилације у условима велике и стварају осећај несигурности код становништва. Недовољна уређеност сеоских насеља доводи до тога да она не пружају одговарајући квалитет живљења. У овим насељима карактеристична је и недовољна развијеност привредних активности (мала привреда, мањи прерађивачки капацитети, сеоски туризам...). Препуштеност села да само решава своје проблеме види се и у небризи око заштите животне средине и пејсажа (дивље депоније смећа, сточна гробља, неадекватно озелењавање насеља и др.).

Регистрована природна и културна добра и геосаобраћајни положај Општине и насеља Тител у односу на: међународне пловне реке Тису и Дунав, државни пут I реда-аутопут Е-75, државни путеви II реда и пругу, су потенцијали ове Општине чијим максималним искоришћавањем се може утицати на убрзани привредни развој, бржи развој насеља као и развој међунасељских, општинских и регионалних веза.

I - 4.5. Привреда

Ограничења се пре свега огледају у недовољној искоришћености постојећих капацитета (код појединих предузећа искоришћеност је свега 10%), паду производње код већине предузећа, застарелости индустријске опреме и технологије, незапослености, престанку рада неких предузећа (графичка индустрија, друштвени сектор трговине и угоститељства), незавршеном процесу приватизације и др.).

Досадашња ограничења у развоју превазићи ће се даљим јачањем пољопривредне производње, прерађивачке индустрије (нарочито малих и средњих предузећа) и потстицањем развоја туризма. За остварење овог циља постоје природне претпоставке, потенцијали и развојне шансе које нуде нови услови привређивања. Најважнији елементи националне Стратегије развоја малих и средњих предузећа и предузетништва а који су релевантни за општину Тител, односе се на развој оних сектора који су способни да значајно подстакну економски развој и повећају запосленост а то су прерада пољопривредних производа, индустријска производња и туризам.

Активна улога локалне самоуправе, на основу јасно утврђене развојне стратегије Општине, треба да допринесе интензивирању привредног развоја, а тиме и побољшању услова живота људи целе општине.

Пољопривреда представља једну од најзначајнијих грана привреде и највећи број становника Општине бави се пољопривредом, као основном или допунском делатношћу.

Општина Тител располаже природним и радом створеним потенцијалима, који су делимично валоризовани и који обезбеђују основне претпоставке за повећање економске снаге Општине и њен динамичнији развој. Међу најзначајније природне потенцијале за развој пољопривреде спадају:

- пољопривредно земљиште врло солидног квалитета,
- простирање Општине на обалама двеју великих река (Дунав и Тиса),
- постојање специфичног географског облика Тителског брега, који подручју Општине пружа различите производне могућности,
- релативна близина значајних потрошачких центара (Нови Сад, Зрењанин, па чак и Београд).

Од радом створених могућности, које повољно утичу на развој пољопривреде, ваља споменути следеће:

- постојање дуге и богате традиције бављења готово свим видовима пољопривредне производње на овом подручју,
- постојање значајних прерађивачких капацитета, пре свега за конзервирање поврћа и воћа и прераду житарица, производњу метли и сл.
- значајнији удео узгоја поврћа и бостана, него у околним општинама
- традиција узгоја сирка метлаша.

Ограничавајући фактори који утичу на пољопривредну производњу могу се такође условно поделити на оне проузроковане природним предиспозицијама и оне проузроковане људским деловањем.

У лимитирајуће факторе условљене природом спадају:

- типична континентална клима са свим карактеристичним чиниоцима,
- учесталост сушних (аридних) година,
- неравномеран распоред падавина у току године,
- честа појава мразева и голомразице,
- ерозивни процеси.

Као ограничења која утичу на пољопривредни потенцијал општине Тител а узрокована су људским (антропогеним) факторима истичу се:

- недовршен процес транзиције и непотпуно регулисани имовинско правни односи,
- неповољна старосна, полна и образовна структура аграрног становништва, која није у складу са производним потенцијалима општине,
- застарелост машинског парка и основних производних средстава,
- недостатак инвестиционих средстава за улагање у пољопривреду, на подручју Општине,
- уситњеност поседа,
- могућност загађења подземних вода, услед неадекватног одлагања отпада.

Анализа структуре и обима угоститељских објекта показује да нису заступљени у довољној мери, да је потребно побољшати опремљеност постојећих објеката и подићи ниво услуга. Анализа је показала да недостају и смештајни капацитети, с обзиром на планирани развој туризма. Ограничење на посматраном подручју су и непостојање јединствене маркетиншке презентације туристичких потенцијала и опште презентације подручја на домаћем и иностраном тржишту, непостојање водичке службе и информативних пунктова као и одговарајуће туристичке сигнализације и др.

Општина Тител располаже природним и радом створеним потенцијалима који обезбеђују основне претпоставке за повећање економске снаге Општине и њен динамичнији развој.

Најзначајније потенцијале будућег привредног развоја општине Тител чине: међународне пловне реке Тиса и Дунав, близина великог тржишта града Новог Сада, Зрењанина и Београда, повољни услови за производњу здраве хране, квалитетно пољопривредно земљиште, минералне сировине (хидрогеотермални потенцијал-бушотина у Шајкашу и опекарска глина-локалитет у Шајкашу и Тителу), постојећи капацитети у области примарног и делимично секундарног сектора и др.

Потенцијали планског подручја у области индустрије темеље се на расположивим природним ресурсима и радом створеним вредностима, при чему су основни развојни приоритети динамизирање агроиндустријског комплекса, као и даљи развој трговине, туризма и угоститељства. Реализацијом мера Стратегије развоја малих и средњих предузећа и предузетништва у Општини отвориће се већи број радних места, остварити раст зарада и убрзати привредни развој. Имајући у виду укупне и посебне потенцијале општине Тител, а користећи своје компаративне предности, приоритетан правац развоја треба да буде прехрамбена индустрија (првенствено захваљујући сировинској основи јер постоје реалне могућности за повећање обима прераде пољопривредних производа), као и развој малих и средњих предузећа, односно њихово кооперантско повезивање са великим предузећима.

Постоје изузетни потенцијали и за динамичнији развој мале привреде у циљу повећања степена запослености и прихода становништва (прерађивачке делатности, занатство и личне услуге, домаћа радиност).

Туризам је привредна грана у општини Тител са значајним потенцијалима: туристичко-географски положај, природне вредности, вредност антропогених фактора, смештајни капацитети и агенцијска понуда.

1. Туристичко-географски положај: Општина Тител има повољан туристичко-географски положај, јер се налази у непосредној зони Подунавља, на простору који омеђавају Дунав и Тиса. Осим ова два пловна пута, територију Општине пресецају и две важније путне саобраћајнице: Нови Сад-Зрењанин преко Титела и веза ауто пут-Бечеј преко Шајкаша и Жабља. Осим тога, општина Тител има повољан туристички положај у односу на градска насеља, као матична места потенцијалних туриста: Зрењанин, Београд и Нови Сад.

2. Природне вредности: Обзиром да се ради о равничарском пределу са надморском висином од 76,0 до 130,0m, геоморфолошке карактеристике се не могу посебно валоризовати кроз туризам, сем Тителског брега, који може бити изванредан видиковац на цео околни простор, ушће Бегеја и ушће Тисе у Дунав и на Тител.

Погодности климатских карактеристика се подударају са периодима у којима су очекивана туристичка кретања.

Највећи туристички потенцијал у општини Тител чине реке Дунав и Тиса са приобаљем. На тај начин хидрографске прилике подручја Титела делују поспешујуће на укупан туристички развој.

У погледу вегетације представља туристичку вредност само споменик природе-бели дуд у Гардиновцима.

Животињски свет представља велику потенцијалну туристичку вредност Општине. Ова подручја улазе у ред најбогатијих риболовних подручја Војводине и сигурно представљају велики потенцијал за развој риболовног туризма.

Ловни терени општине Тител су у поређењу са другим деловима Војводине, богати разним врстама ловне дивљачи. Овде се срећу сrneћа дивљач, дивља свиња, зец, фазан, пољска јаребица као и и друге врсте дивљачи. У укупном ловном фонду Титела најбројнија је зечија и перната ловна дивљач.

3. Вредност антропогених фактора: Општина Тител располаже и значајним антропогеним туристичким мотивима који се могу валоризовати кроз туризам.

Ту се пре свега мисли на формирање Спомен галерије са завичајном збирком сликара Стојана Трумића у Тителу, у чијем дворишту је и летња позорница, уређење насеља Мошорин, где се налазе родна кућа Исидоре Секулић и Светозара Милетића, као и просторно уређење центра насеља Тител. "Велико госпојински дани" је најважнија културна манифестација као и слава цркве и места. Такође "Смотра ћириличне писмености" одржава се на Дан Св. Ћирила и Методија.

Државно првенство у веслању, одржава се по традицији сваке године на Тиси под називом "Веслачки и регата клуб". Риболовачко друштво "Караш" организује гастрономско такмичење "Златни котлић".

4. Смештајни капацитети и агенцијска понуда: Хотел "Тиса" је отворен 1995. године, "В" категорије у приватној својини, располаже са 110 лежаја смештајног капацитета и једним рестораном у његовом склопу. Често је на услузи школским екскурзијама и спортистима. Од осталих туристичко-угоститељских објеката значајни су још ресторан "Војводина" и рибљи ресторан "Алас" на Тиси.

Ограничења на посматраном подручју су:

- Нема битних улагања у туристички сектор што чини неповољан оквир за његов развој.
- Недефинисани туристички производ подручја (последица стања у туристичкој привреди).
- Недостатак смештајних капацитета свих категорија.
- Неодговарајућа заштита природне и културне баштине.
- Непостојање јединствене маркетиншке презентације туристичких потенцијала и опште презентације подручја на домаћем и иностраном тржишту.
- Непостојање водичке службе и информативних пунктова као и одговарајуће туристичке сигнализације.
- Непостојање локалних туристичких агената или организација заинтересованих за кретање туристичке понуде.

I - 4.6. Јавне службе

Постојећи комплекси јавних служби у Општини представљају потенцијал сваког насељеног места.

У планском периоду треба радити на оснивању садржаја из области: здравствене заштите, културе и информисања и физичке културе који недостају у насељеним местима Општине, у складу са функцијом сваког појединачног насеља. Ограничавајући фактор у даљем развоју јавних служби је недовољна грађевинска, саобраћајна, комунална и енергетска опремљеност појединих комплекса и објеката јавних служби. У планском периоду треба првенствено радити на побољшању услова рада и пружања услуга постојећих јавних установа, као и на развијању нових, савременијих начина пружања услуге и доступности грађанству.

I - 4.7. Саобраћај и инфраструктурни системи

I - 4.7.1. Саобраћај

Кроз урбани простор Шајкаша, Вилова и Титела пролази траса државног пута II реда, регионални пут. Транзитни токови на овим путевима нарушавају одвијање насељског саобраћаја и значајно угрожавају функционисање насељских функција, што доводи и до угрожености безбедности одвијања саобраћаја. У насељима кроз које пролази ови путеви, осим што нарушавају мирне насељске токове, утичу и на ниво еколошких

параметара (бука, прашина, вибрације). Ови путеви, као и постојећи општински путеви представљају потенцијал Општине. Изградњом обилазнице и измештањем транзита из насеља створиће се услови за побољшање еколошких параметара а при томе се неће изгубити тржишно-транспортни потенцијал. На простору општине Тител железнички саобраћај је присутан преко пруге Нови Сад-Шајкаш-Тител-Зрењанин. Потенцијал овог подручја је могућност коришћења пловног пута реке Тисе и Дунава, у оквиру путничког и теретног саобраћаја, као и у домену наутичког саобраћаја.

I - 4.7.2. Водопривредна инфраструктура

Потенцијали: Изворишта подземних вода у Тителу и извориште између Шајкаша и Мошорина, из којих ће се даље развијати општински систем водоснабдевања.

Ограничења: Кроз оцену постојећег стања констатовано је да је у Општини недовољна снабдевеност квалитетном водом за пиће насеља и индустрије.

Квалитет подземних вода који углавном не задовољава Законом прописане норме.

Површинске воде, природни и вештачки водотокови, изложени су перманентној деградацији неадекватним упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Непостојање канализационих система за прикупљање и евакуацију отпадних вода. Користе се септичке јаме ограниченог капацитета, које су у великом броју изведене од напуштених бунара, чиме се директно угрожава непосредна животна средина и подземље.

Одвођење атмосферских вода у насељима се одвија преко отворене каналске мреже положене уз уличне саобраћајнице. Мрежа канала је на појединим местима у лошем стању (канални су затрпани или обрасли растињем) и функционише као упојни канал. на извесним деоницама овог водотока.

I - 4.7.3. Електроенергетска инфраструктура

Постојећа електроенергетска инфраструктура представља потенцијал датог простора. Заштитни коридор надземне високонапонске мреже од 400kV и 110kV (ширине 25m, односно 30m, лево и десно од осе далековода) је ограничавајући фактор за изградњу објеката високоградње. У наведеном коридору је дозвољено формирање одговарајућих зелених површина.

I - 4.7.4. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура и енергетски извори

Ограничење приликом развоја и изградње термоенергетске инфраструктуре огледа се у конфликту између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (земљишта, становништва, итд.) и предузимању одговарајућих мера за смањење конфликта и санирање негативних последица (програми рекултивације, програми ревитализације, отклањање штета итд.).

Приликом изградње нових објеката СРБИЈА-ГАСА и НИС-НАФТАГАСА потребно је посебно обратити пажњу на заштићена природна добра на територији општине Тител. Такође приликом планирања, пројектовања и изградње ових објеката, водити рачуна о смањењу конфликта између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (насеља, становништва, земљиште, итд.) и предузимање одговарајућих мера за санирање негативних последица: програм рекултивације, програм ревитализације, програм отклањања штета итд.).

Са аспекта коришћења енергетских извора (нафта, природни гас, геотермалне воде), према ППРС, општина Тител спада у перспективно подручје.

Са аспекта експлоатације енергетских извора (нафте, природног гаса и термоминералних вода), предметни простор потребно је планирати за истражне

бушотине НИС-НАФТАГАСА, јер посматрани простор спада у **одобрени истражни простор јужне Бачке** НИС-НАФТАГАСА на основу Решења Покрајинског секретаријата за рударство и минералне сировине, истражни простор број 5074. Сходно томе овај простор би требало резервисати за будуће истражне радове НИС-НАФТАГАСА у сагласности са датим површинама и динамиком реализације истраживања.

I - 4.7.5. Телекомуникациона инфраструктура

Постојећа телекомуникациона инфраструктура представља потенцијал датог простора. Радио-релејни систем преноса изискује израду Елабората заштите радио релејних коридора и дефинисање услова изградње објеката у овим коридорима, како не би дошло до ометања система веза, тј. задирање објеката у I Френелову зону.

II - ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

II-1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

II-1.1. Општи циљеви

Општи циљ за подручје обухваћено Просторним планом општине Тител је постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима, и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја. Остваривање овог циља постиће се:

обезбеђивањем услова за заштиту и унапређење животне средине у најширем могућем смислу, заустављањем даље деградације простора, угрожавања и уништавања природних ресурса и добара, сузбијањем непланске изградње и ненеменског коришћења простора, ревитализацијом угрожених подручја;
равномернијим размештајем привредних и других активности у складу са предностима појединих делова Општине као и подстицање развоја у недовољно развијеном подручју;
усклађивање динамике између процеса деаграризације, индустријализације и урбанизације;
усклађивањем организације, уређења и коришћења простора са потребама заштите од елементарних непогода и других већих непогода и заштите територије Општине, становништва, активности, природних и створених ресурса;
заштитом животне средине.

II - 1.2. Посебни циљеви

Посебни циљеви јесу да се обезбеде услови за знатно веће саобраћајно и економско повезивање територије Општине са суседним општинама и регионима, побољшање квалитета живота у општинском центру као и у осталим насељима у Општини а све у складу са условима заштите животне средине. Остваривање овог циља постиће се:
коришћењем постојећих потенцијала (људских ресурса, привредних, саобраћајних, енергетских, комуналних, природних и културних вредности и животне средине);
унапређењем квалитета коришћења људских ресурса (стручни курсеви, курсеви из модерних технологија и сл.);
унапређењем услова за привредни развој: комуникационе мреже, снабдевања енергијом и водом, пословне кооперације и истраживања, оквира за привлачење страних инвестиција;
подстицањем производње и примена технологија које смањују загађивање човекове средине и производњу отпада;
планирањем и одрживим коришћењем природних ресурса, добара и енергије;
увођењем енергетски економичнијих технологија и постепеним преласком на коришћење обновљивих природних ресурса;
заштитом посебно вредних делова природе, пејзажних и амбијенталних целина и споменика културе;
интеграцијом заштите животне средине у све појединачне, секторске политике и стратегије развоја;
коришћењем и заштитом подручја, флоре и фауне и предузимањем одговарајућих мера за санацију и унапређење: деградираних површина, клизишта, лабилних екосистема, шумског и пољопривредног земљишта, воде, ваздуха, водотока и тла;
смањењем свих активности које имају негативне ефекте на природни систем.

II - 2. ЦИЉЕВА РАЗВОЈА ПО ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА

II - 2.1. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Основни циљ јесте рационално искоришћавање пољопривредног земљишта, унапређивање животне средине и производња здравствено исправне хране са рејонизацијом пољопривредне производње. Да би се то постигло неопходно је утврдити намену коришћења пољопривредних површина на бази природних и других услова, утврдити површине за производњу здраве хране, површине које се одводњавају, наводњавају или се могу наводњавати, степен ерозије пољопривредног земљишта, површине које се штите као станишта дивљих биљних и животињских врста, којима се не може променити намена ради очувања природне равнотеже.

Посебни циљеви су: рекултивација пољопривредног земљишта које је коришћено за експлоатацију минералних сировина или одлагање комуналног отпада, претварање необрадивог земљишта у обрадиво пољопривредно земљиште, побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта и сл.

Шуме, шумско земљиште и ваншумско зеленило

Општи циљеви израде Плана у области шумарства су унапређење стања шума, коришћење шума у складу са одрживим развојем и еколошким принципима и повећање шумовитости Општине.

Посебни циљеви који се односе на подручје општине Тител су:

- очување шума, шумског земљишта и ваншумског зеленила и унапређење њиховог стања;
- пошумљавање нових површина у оквиру изворишта вода, речних токова;
- подизање заштитних имисионих шума, у граничним зонама индустријских постројења и саобраћајница;
- повећање шумовитости општине повећањем површина под ваншумским зеленилом, формирањем заштитних појасева поред саобраћајница, мелиорационих канала и у оквиру пољопривредног земљишта (пољозаштитни појасеви), ради заштите од ветра и повећања укупне шумовитости;
- формирање заштитног зеленила у оквиру економија, салаша и депонија комуналног отпада и других објеката у атару као и свих деградираних површина (позајмишта, јаловишта, копова глине);
- формирање свих категорија насељског зеленила у свим насељима Општине;
- обезбеђење и трајно јачање и развој општекорисних функција шума, повезивањем шума, ваншумског зеленила и зеленила насеља у систем зелених површина.

Станишта дивљачи

У области развоја ловства на територији општине Тител општи циљеви су:

- повећање бројности и структуре дивљачи,
- очување ретких и угрожених врста.

Посебни циљеви проистичу из специфичности ловишта и спроводиће се кроз важеће ловне основе и годишње планове газдовања установљених ловишта.

Воде и водно земљиште

Основни стратешки циљ јесте:

- рационално искоришћавање свих површинских и подземних вода, укључујући и воду за пиће, термалну и минералну воду;
- заштита квалитета подземних и површинских вода;

- очување и унапређење заштите од поплава, ерозија и бујица, као и других видова штетног дејства вода;
- унапређење свих делатности на водама и око њих;

Посебни циљеви су:

- извођење детаљних геолошких истраживања ради добијања детаљних геолошких података о положају, величини, облику, квалитету и саставу подземне воде;
- утврђивање зоне заштите изворишта;
- уређење и одржавање водотока и изградња и одржавање водопривредних објеката;
- изградња нових и реконструкција постојећих објеката на водном земљишту у циљу развоја туристичке делатности.

Минералне сировине

Основни циљ је извођење геолошких истраживања (основних и детаљних) ради:

- проналажења и утврђивања резерви и квалитета минералних сировина (нафте и гаса, подземних вода и извора геотермалне енергије, сировина за добијање грађевинског материјала и сл.);
- детаљна инжењерско-геолошка истраживања обавезно се изводе за потребе израде просторних и урбанистичких планова, као и пре израде техничке документације за изградњу објеката и програма заштите животне средине" (члан 8., став 2. Закона о геолошким истраживањима);
- планирање простора и истраживања ради заштите животне средине (заштита и презентација природних вредности; заштита од штетних природних процеса: земљотреса, клизишта, ерозија и поплава; заштита од загађивање тла и подземних вода при истраживању и експлоатацији, и сл.).

Посебни циљ је:

- дефинисање положаја, величине, облика, састава и грађе лежишта;
- квалитета и резерви минералних сировина и
- услова за њихово искоришћавање.

II - 2.2. Становништво

Циљ будућих демографских кретања у општини Тител односи се на уравнотежен популациони раст по насељима и постизање оптималне густине насељености, уз уважавање центра општине као носиоца развоја као и на стварању услова за повећање степена запослености у осталих пет насеља.

II - 2.3. Мрежа и функција насеља

Општина припада функционалном подручју макрорегионалног центра Новог Сада. Својим положајем општина Тител је упућена и на функционално подручје регионалног центра Зрењанин.

Основни циљеви произилазе из Просторног плана Републике Србије (ППРС) према ком Тител представља општински центар, насеље које ће се до 2010 године оформити као мали град а насеља: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок су дефинисани као насеља, локалне заједнице. У планском периоду насеља ће се развијати у складу са препорукама из ППРС и у складу са својим специфичним особеностима:

- Тител, насеље градског карактера, насеље које има и које ће имати функцију општинског центра, насеље које у планском периоду треба да прерасте у туристичко место (развијање секундарних, терцијарних и непривредних делатности у складу са функцијом: општинског центра и са специфичном/специјализованом функцијом-подручје са посебним природним и културним вредностима) и насеље које ће се развијати у мањи индустријски центар. У планском периоду ово насеље

би требало да максимално искористи постојеће саобраћајне капацитете: друмског, железничког и водног саобраћаја, да их реконструише и унапреди. Приоритетан је задатак да ово насеље искористи свој положај насеља које излази на међународну пловну реку Тису и положај насеља у односу на другу међународну пловну реку Дунав. Поред тога што је функционално повезан са макрорегионалним центром-Новим Садом, својим положајем Тител је усмерен и на Зрењанин, регионални центар, на Бечеј-Нови Бечеј, субрегионални центар, на Инђију, развијени градски центар и на Жабал, градски центар.

- Шајкаш, насеље које ће имати функцију локалне заједнице, које треба да прерасте у насеље градског карактера, насеље у ком ће се развијати прерађивачка производња и које би у планском периоду требало да искористи постојећу саобраћајну инфраструктуру и да добије на значају као мање саобраћајно чвориште (развијање секундарних, терцијарних и непривредних делатности у складу са улогом насеља). Шајкаш би, искоришћавањем хидрогеотермалног потенцијала (регистрована бушотина са хидрогеотермалним потенцијалом), и улагањем у изградњу и развој здравствених и туристичких потенцијала у планском периоду требао да прерасте у насеље са специфичном функцијом.
- Мошорин, Вилово, Гардиновци и Лок, насеља која ће имати функцију локалне заједнице, насеља руралног карактера, насеља у ком ће се развијати домаћинства/газдинства која ће стварати сеоску тржишну привреду, унапређивати, прерађивачку производњу прехранбених производа и производњу здравствено безбедоносне хране, насеља која би у планском периоду требало да постојећу (и планирану) саобраћајну инфраструктуру искористе на пласирању роба. У планском периоду радити на комбинованом развоју пољопривреде и других привредних активности, од малих индустријских погона, занатства, трговине, сервисних и финансијских услуга, до туризма и домаће радиности (развијање примарних, терцијарних и непривредних делатности у складу са улогом насеља).

II - 2.4. Јавне службе

За развој јавних служби, у складу са функцијом насеља, основни циљ јесте постизање заступљености јавних служби по насељима а на основу смерница из ППРС (у Тителу: прерастање одељења за социјални рад у центар за социјални рад, дом за децу и омладину, народни универзитет и покривени спортски објекат као и оснивање зоохигијенске службе; у Мошорину: апотека и отворени, уређени спортско-рекреативни простора; у Шајкашу, Гардиновцима и Локу: апотеке, библиотеке и отвореног, уређеног спортско-рекреативног простора; у Вилу: апотеке и библиотеке).

Посебни циљеви у развоју јавних служби јесу оснивање оних јавних служби које ће насељу Тител и Шајкаш дати специфичну, специјализовану функцију и искористити подручје са посебним природним и културним вредностима. Такође, циљ је и развој јавних служби прилагођених специфичним потребама сваког насеља (дела насеља) и потребама локалног становништва.

II - 2.5. Привреда

Циљ израде Плана у области привреде је формирање стабилне и развојне привредне структуре, која ће дугорочно посматрано омогућити одрживо коришћење постојећих ресурса и компаративних предности планског подручја.

Основни циљ будућег развоја привреде је ревитализација производње, динамизирање развојних процеса и афирмација општине као произвођача здраве хране. Такође, обезбеђење просторних услова за развој привредних капацитета и њихов плански размештај, да би се постигли најповољнији ефекти и подигао ниво развијености општине.

Основни, општи циљеви уређења подручја општине Тител, с циљем свеобухватнијег развоја **пољопривреде** у њој, представљају:

- стварање планског основа за организовано просторно уређење, развој и заштиту посматраног подручја;
- проналажење просторних могућности за остварење одрживог развоја пољопривреде и њено усклађивање са потребама других делатности;
- избалансиран однос различитих области пољопривреде и њихово међусобно допуњавање са циљем стварања привредно и тржишно одрживе целине.

Као посебни циљеви и задаци развоја пољопривреде у општини Тител намећу се:

- пажљиво изналажење оних предиспозиција које посматраном подручју пружају компаративне предности у односу на окружење;
- стварање предуслова за природно (ненаметнуто) укрупњавање земљишног поседа;
- увећање и унапређење сточног фонда, за шта постоје изузетне природне предиспозиције;
- унапређење повртарске производње, за коју постоји богата традиција у овом крају и изградња пратећих прерађивачких капацитета;
- увећање удела површина под индустријским и крмним биљем;
- узгој семенске робе;
- узгој цвећа;
- унапређење производње лубеница и диња, по чему је овај крај познат надалеко;
- уређење комерцијалних рибњака и терена за спортски риболов;
- развој пчеларства.

У области **индустрије** основни циљ је развијање прехрамбене индустрије (базирано на богатој сировинској основи), у складу са заштитом животне средине и контрола утицаја индустријских активности на животну средину.

У циљу бржег запошљавања и пораста прихода становништва обезбедити услове (просторне и друге) за развој малих и средњих предузећа.

Подстицати развој капацитета терцијалних делатности да би се достигао ниво који захтевају савремени стандарди живљења.

Сваки одрживи план развоја **туризма** полази од предпоставки реалних потенцијала, као што су степен очуваности природних и културних вредности, садржајност простора, туристичке вредности неке дестинације у односу на туристички емитивна подручја, оцена изграђености дестинације у погледу туристичке и друге пратеће инфраструктуре, укљученост у постојеће туристичке токове. Основни циљ је да се у оквиру потенцијала планирају садржаји и активности како би се повећао туристички промет планског подручја, повећали приходи од туризма и повећао проценат становништва који приходује од туризма.

Посебни циљеви развоја туризма на простору Општине Тител су:

- Валоризација туристичких потенцијала у складу са захтевима туристичке тражње.
- Уређење, изградња и коришћење површина у складу са очувањем културне и природне баштине и развојем локалне заједнице.
- Препознавање кључних туристичких производа.
- Представљање комплетне понуде.
- Формирање координационог тела за развој туризма и повезивање са носиоцима туристичког развоја на регионалном и националном нивоу.

II - 2.6. Саобраћај и инфраструктурни системи

II - 2.6.1. Саобраћај

У области саобраћајне инфраструктуре на простору општине Тител истичу се следећи циљеви:

- стварање просторних и осталих услова за свеобухватни развој саобраћаја на овом простору како би се иницирао свеобухватни развој руралних подручја овог простора и њихова афирмација, нарочито у домену туризма;
- формирање нове општинске саобраћајне матрице како би се створили оптимални услови повезивања свих насеља са окружењем и сировинским залеђем – атаром, ради снижавања трошкова транспорта;
- остваривање услова за развој саобраћаја и саобраћајних манифестација на овом простору заснованих на стратешким опредељењима и принципима одрживог развоја животне средине, у оквиру урбаних и руралних подручја у атару;
- приобаље Тисе укључити у пројекат Европске уније "Donauhanse", формирањем марине за чамце у оквиру ушћа Тисе у Дунав.

II - 2.6.2. Водопривредна инфраструктура

Као делови основног стратешког циља у области водопривреде, на подручју општине Тител систематизовани су следећи циљеви:

- Дефинисање водопривредног развоја и могућности водопривреде као подстицајног или ограничавајућег фактора у оквиру других компонената развоја подручја.
- Интегрално, комплексно, рационално и јединствено коришћење водних ресурса, како за водоснабдевање становништва тако и за подмирење потреба осталих корисника вода.
- Осигурање заштите и унапређење квалитета вода до нивоа несметаног коришћења вода за предвиђене намене, као и заштита и унапређење животне средине уопште и побољшање квалитета живљења људи.
- Очување и унапређење заштите од поплава, ерозија и бујица, као и других видова штетног дејства вода, при чему се и други системи (урбани, привредни, инфраструктурни итд.), упућују како да усмере свој развој да би се заштитили од штетног дејства вода.
- Унапређење свих делатности на водама и око њих, како би се успешно могли реализовати други циљеви у области водопривреде.
- Заштита и уређење сливова са гледишта развоја водопривредних система и развоја других водопривредних грана, посебно шумарства, путем заштите и ревитализације угрожених екосистема, антиерозионог газдовања шумама, унапређења естетских вредности, очувања и унапређења археолошких, историјских, биолошких, геолошких и других природних и створених ресурса и вредности.

Посебни циљеви развоја у области развоја водоводних система на територији Општине:

1. Стриктно поштовање режима заштите изворишта постојећих и планираних подземних и површинских вода у свим извориштима комуналних водовода.
2. Очување локалних изворишта, чак и оних мањег капацитета и након повезивања појединих насеља са регионалним системима, ради обезбеђивања виталних функција система и у кризним хаваријским ситуацијама.
3. Постепено повезивање свих парцијалних водовода у јединствен регионални систем, којим се остварује висока поузданост функционисања и прописан, стално контролисан квалитет воде.
4. При прикључивању локалних водовода на регионални систем, из регионалног система се допремају само недостајуће количине воде, док се наставља коришћење свих локалних изворишта која обезбеђују воду доброг квалитета.
5. Смањивање специфичне потрошње воде у домаћинствима, политиком реалних цена воде, мерењем утрошка воде и мерама планске рационализације потрошње.

6. Управљачко-информационо осавременавање водоводних система, увођењем мерног – мониторинг система, који ће омогућавати праћење динамике потрошње у свим важнијим гранама мреже, као и брзу дијагностику поремећаја и кварова у раду система.
7. Вода за технолошке потребе у индустрији, која не захтева воду квалитета воде за пиће, не може се захватати из водовода насеља већ се потрошачи технолошке воде упућују на властите захвате површинских и подземних вода нижег квалитета (подземне воде у индустријској зони, која се не захвата за водоводе насеља) и на мере рецикулације и планске рационализације потрошње.

Посебни циљеви развоја и критеријуми за канализацију насеља и реализацију постројења за пречишћавање отпадних вода:

1. Канализациони системи се развијају као дистрибуирани системи, тако да са гледишта транспорта отпадних вода и препумпавања представљају заокружене, економски оправдане целине, које се могу заокружити изградњом одговарајућих ППОВ општег типа.
2. Даљи развој канализације спроводи се по сепарационом систему: посебно за отпадне воде насеља и оних индустрија које се након предtretмана смеју прикључити на канализације за отпадне воде, а посебно за кишне канализације.
3. По важећем критеријуму Водопривредне основе Србија (ВОС), ППОВ се граде за сва насеља која имају више од 5 000 ЕС.
4. При канализацији насеља која до тада нису имала канализационе системе, стриктно се спроводи принцип обавезности прикључења домаћинства, без обзира на дотадашња привремена решења.
5. Стриктно се забрањује евакуација отпадних вода у напуштене бунаре и упојне јаме.
6. Отпадне воде индустрија које се налазе у Тителу и оних које се планирају ван граница грађевинског рејона, смеју се упуштати у градску канализацију тек након предtretмана, којим се пречишћавају до нивоа да смеју да буду усмерене према ППОВ општег типа. Посебно је забрањено уводити у градску канализацију опасне материје и супстанце које би ометале и разбијале процес биолошког пречишћавања у ППОВ.
7. У циљу рационалног коришћења простора, где год је могуће, користити тзв. групне системе, којима се једним ППОВ пречишћавају отпадне воде из више оближњих насеља, повезаних магистралним колекторима са одговарајућим КЦС.
8. Димензионисање кишне канализације треба примерити значају подручја која се њоме штити и величини потенцијалних штета од плављења делова насеља и саобраћајница. Капацитети не би требало да буду мањи од оних који су потребни за прихватање тзв. двогодишње кише, нити већи од тзв. десетогодишње кише.
9. На малим водотоцима, уколико се исти уводе у системе кишне канализације, где год је то могуће, обликовањем терена и коришћењем зелених површина, извршити ретензирање/ублажавање великих вода пре њиховог увођења у колекторе.

Будући развој система за заштиту од поплава на територији општине Тител подразумева дефинисање следећих циљева и критеријума за тражење оптималних решења:

1. Обезбеђеност заштите је примерена вредности садржаја који се бране од поплава.
2. Заштитни системи се складно морају уклопити у урбано и остало окружење, по правилу добијајући вишенаменске функције: (а) линијски заштитни системи - као елемент урбаног уређења обала, водећи рачуна о функционалном повезивању насеља са рекама; (б) системи за одводњавање - за комплексне мелиорационе системе; (в) ретензије за ублажавање таласа великих вода - као елемент рекреационих површина насеља.
3. Повећање поузданости заштитних система реализацијом "касета", којима се евентуални пробој линија одбране локализује на мањој површини.
4. Насипи се морају тако уклопити у све друге садржаје који се граде у близини, да не буде угрожена његова функција и да у његовој близини нема објеката који би могли да отежају или онемогуће његово одржавање у периодима дуготрајне одбране од великих вода.

У области водопривреде, решења су у сагласности са значајем и утицајем реке Дунав и реке Тиса, као и низом мањих природних и створених токова, тако да је неопходно:

1. Ваљано одржавати постојећу мрежу одбрамбених насипа и регулисаних корита.
2. Сачувати мелиорационе системе.
3. Заштитити подземна и површинска изворишта.

II - 2. 6.3. Електроенергетска инфраструктура

Стратешки циљ у области електроенергетске инфраструктуре јесте обезбедити квалитетну и сигурну испоруку електричне енергије, диктирану потрошњом у наредном периоду, за све потрошаче на подручју општине Тител.

Посебни циљеви су:

- обезбеђење квалитетне и сигурне испоруке електричне енергије диктираном потрошњом у наредном периоду, за све потрошаче на подручју Општине;
- реконструисати постојећу 10kV мрежу и изградити нову 20kV мрежу, у складу са променом трансформације електричне енергије, тако да сва насеља буду повезана мрежом од 20kV; нисконапонска дистрибутивна мрежа, преко које се директно снабдевају сви потрошачи на овом подручју, треба да се усклади са овим променама;
- изградити нове и реконструисати постојеће трафостанице 10/0,4kV на 20/0,4kV у складу са захтевима реконструисане дистрибутивне мреже и порастом потрошње;
- у насељима, туристичким локалитетима, дуж државних путева у близини насеља и раскрсница изградити квалитетну спољну расвету, у складу са новим технологијама развоја расветних тела.
- Заштита коридора постојеће и планиране електроенергетске мреже.

II - 2. 6.4. Гасоводна, нафтоводна инфраструктура и алтернативни облици енергије

Општи циљ је: утврђивање програма и смерница развоја енергетске инфраструктуре, синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју (чиме би се обезбедили најповољнији услови за заштиту животне средине, очување природних вредности, живот и рад људи на овом подручју) и њен даљи развој.

Просторним планом општине треба да се пројектује дугорочна концепција развоја гасоводне и нафтоводне инфраструктуре на подручју општине Тител и њено повезивање у гасоводни и нафтоводни систем Републике.

Са аспекта коришћења енергетских извора и енергетске инфраструктуре, као плански циљ утврђује се функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

У области гасоводне (енергетске) инфраструктуре основни циљеви су следећи:

- гасификација на предметном подручју на бази усклађених концепција гасификације и топлификације, у сврху задовољења потреба крајњих корисника у широкој потрошњи,
- побољшање рада и поузданости постојеће гасоводне и нафтоводне инфраструктуре као и њен даљи развој,
- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса,
- развој и коришћење алтернативних облика енергије,
- експлоатација минералних сировина у складу са одрживим развојем, очувањем и заштитом природних и створених ресурса и животне средине.

II - 2. 6.5. Телекомуникациона инфраструктура

Основни стратешки циљеви и опредељења:

- Потпуна дигитализација телекомуникационе инфраструктуре као једног од кључних предуслова за изградњу информационог друштва;
- Достижање просечног европског степена развоја у области телекомуникација;
- Омогућавање да интернет буде свима доступан, брз, јефтин и сигуран;
- Постизање развоја Веб економије;
- Усклађивање развоја телекомуникационе инфраструктуре са захтевима који су утврђени у стратегијама других области а посебно са Стратегијом развоја информационог друштва;
- Обезбеђење ефикасног приступа информацијама и знању;
- Повећање нивоа знања и образовања информационо-комуникационих технологија изградњом телекомуникационе инфраструктуре и информационог друштва.

Посебни циљеви израде Плана у области телекомуникационе инфраструктуре су:

- Обезбедити потребан број телефонских прикључака за све кориснике, домаћинства у насељима и привредне субјекте;
- Најмање удвостручити постојећи број телефонских прикључака;
- Обезбедити мрежу високог квалитета, поузданости и расположивости изградњом јединствене транспортне мреже;
- Изградити међумесни телекомуникациони систем ПТТ за осигурање квалитета међумесних веза довољног капацитета;
- Положити оптичке каблове и омогућити савремен систем преноса;
- Заменили дотрајалу опрему и модернизовати мрежу, да би се обезбедило поузданије и квалитетније функционисање телекомуникационог система ПТТ и услови за увођење савремених услуга;
- Увести нове телекомуникационе услуге увођењем оптичких каблова у месне мреже;
- Увести мобилне услуге засноване на радио преносу;
- Изградити модерне приступне кабловске мреже, за обезбеђење широкопојасних сервиса, развој јавних, комерцијалних и локалних радио и ТВ програма, уз константно праћење и укључивање нових технологија у складу са светским трендовима;
- Осигурање коридора за РР везе;
- Изградња микроталасних система за дистрибуцију радио и телевизијских програма у сеоским и мањим градским срединама изолованим острвима КДС;

II - 2. 7. Животна средина

Основни циљеви у области заштите животне средине су:

- спровођење прописаних мера заштите на простору заштићеног природног добра,
- адекватно коришћење природних ресурса: воде, ваздуха и земљишта,
- одлагање комуналног отпада и сточних лешева у складу са принципима Националне стратегије управљања отпадом.

Посебни циљеви су:

- изградња водоводне мреже у свима насељима,
- адекватно одвођење отпадних вода,
- пречишћавање отпадних вода пре упуштања у реципијент,
- хидротехничка мелиорација и заштита од спољних вода,
- заштита земљишта контролом употребе хемијских средстава у пољопривреди,
- заштита од ерозије,
- адекватно одлагање комуналног отпада,
- санација и рекултивација деградираних површина,
- повећање зеленог фонда.

II - 2. 8. Природна и културна добра

II - 2.8.1. Природна добра

Основни циљеви у оквиру заштите природе на подручју општине Тител су:

- доношење Уредбе о стављању под заштиту Тителског брега,
- спровођење мера заштите над осталим заштићеним природним добрима у складу са условима надлежне институције,
- валоризација и заштита подручја предвиђених за заштиту,
- заштита водених токова приобаља река, напуштених корита, подручја са аутохотним шумама, влажних, забарених и заслањених терена на подручју Општине, у складу са међународним обавезама о заштити влажних станишта.

II - 2.8.2. Културна добра

Валоризација, заштита културног добра и његове околине и презентација културног добра јавности (утврђивање начина чувања, одржавања, коришћења и доступности културног добра јавности) је основни стратешки циљ у области заштите културних добара.

Посебни циљеви су:

- употребљавање културног добра у складу са његовом природом и наменом,
- обједињавање културног и природног добра у једну целину и у складу са условима заштите,
- коришћење културног добра (и природног) у: васпитно-образовне, културно-уметничке, рекреативне и туристичке сврхе (организовање уметничких колонија, изложби, одржавање музичких вечери, вечери поезије, изградња смештајних капацитета и објеката за спорт и рекреацију у близини културног и природног добра), уз напомену да се интегритет културног и природног добра мора сачувати,
- чување идентитета насеља Тител као окоснице памћења и просторно-културног континуитета,
- конзервација и урбана обнова.

III – ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА

III - 1. ПРАВИЛА КОРИШЋЕЊА, УРЕЂЕЊА И ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА

III - 1.1. Правила коришћења, уређења и заштите пољопривредног земљишта

Пољопривредно земљиште је процентуално највише заступљено на простору општине Тител. Ово подручје одликује се земљиштима високе производне вредности (најзаступљенији су: черноземи, ритске смонице, алувијална земљишта, ритска црница и ливадска црница). Черноземи захватају 52,9% територије Општине, врста тла која спада у најплоднија на свету. Пољопривредно земљиште треба у планском периоду заштитити и радити на унапређивању производње здраве хране. При коришћењу пољопривредног земљишта водити рачуна да се:

- смањи а по могућности и искључи примена средстава за заштиту биља (пестицида);
- смањи употреба а по могућности и искључи примена средстава за исхрану биља (ђубрива) синтетичко-хемијског порекла, регулатора раста и адитива;
- пољопривредна производња по могућности заснива на природним процесима и употреби органских материја;
- усклади развој биљне и сточарске производње;
- подижу пољозащитни појасеви ради смањивања штетног утицаја ветрова.

У овај План уградиће се правила коришћења, уређења и изградње на пољопривредном земљишту, значи начин и услови под којим се може вршити промена намене пољопривредног земљишта у другу врсту земљишта (најчешће у грађевинско). Коришћење обрадивог пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе и промена намене земљишта може да се врши:

- када то захтева општи интерес (изградња путева и пруга са припадајућим површинама и објектима, изградња водопривредних објеката, енергетских објеката, комуналних објеката, ширење насеља и сл.), уз плаћање накнаде за промену намене и на основу урбанистичког плана;
- за експлоатацију минералних сировина и одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја на пољопривредном земљишту, као и изградња рибњака на обрадивом пољопривредном земљишту, одобрење може да се изда ако је претходно прибављена сагласност Министарства и на основу акта;
- ради израде разних врста опеке (експлоатација глине), заснивање расадничке производње шумског биља, узимање земљишта у закуп за изградњу привремених објеката чија дозвола за градњу траје од три до десет година на пољопривредном земљишту; промена може да се врши по претходно прибављеном одобрењу у ком се утврђује обавеза и начин привођења земљишта првобитној намени, односно оспособљавање тог земљишта за пољопривредну производњу, као и поступак и рок привођења и испитивање опасних и штетних материја у земљишту;
- за изградњу објеката за потребе пољопривредног газдинства и обављања примарне пољопривредне производње и складиштења производа на основу акта, уз обезбеђивање услова заштите животне средине (носилац пољопривредног газдинства обавља сточарску, живинарску, воћарску или виноградарску производњу, односно узгој рибе, односно обавља друге облике пољопривредне производње: гајење печурака, пужева, пчела и др.);
- за изградњу пратећих садржаја јавног пута (објекти угоститељства, трговине, објекти намењени пружању услуга корисницима пута), спортско-рекреативних објеката, радних комплекса, викенд објеката и сл., уз обезбеђивање услова заштите животне средине. Услови за изградњу издавали би се на основу акта.

Када се приступа радовима на обрадивом пољопривредном земљишту, којима се то земљиште трајно или привремено приводи другој намени (грађевинско), инвеститор плаћа накнаду у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

III - 1.2. Правила коришћења, уређења и заштите шума, шумског земљишта и ваншумског зеленила

Шуме у оквиру Плана треба да остваре заштитне, културно-социјалне и производне функције, а ваншумско зеленило превасходно заштитну функцију. Како би се постигли задати циљеви и оствариле основне функције шума и ваншумског зеленила у оквиру обухвата Плана, потребно је:

- пошумити шумско земљишта у оквиру ШГ "Нови Сад";
- пошумити пољопривредно земљиште слабијег бонитета, изузетно IV и V катастарске класе;
- шумско земљиште користити у складу са његовим биолошким капацитетима;
- унапредити стање постојећих шума;
- заснивати водозаштитне шуме уз водотоке у складу са условима заштите и водопривреде;
- уважавати Уредбу о заштити на површинама које су заштићене као СРП "Ковиљско-петроварадински рит" и СРП "Тителски брег", за који је доношење Уредбе у поступку;
- фаворизовати садњу аутохтоних мешовитих састојина уз тежњу очувања аутохтоног пејсажа;
- организовати трајну максималну шумску производњу;
- остварити подизање ваншумског зеленила на око 2% територије Општине на деловима простора уз канале, путне коридоре и у оквиру пољопривредног земљишта, са циљем побољшања микроклиматских услова повећања приноса у пољопривреди и укупне шумовитости Општине;
- формирати заштитно зеленило уз радне површине у атару, на просторима за рекултивацију (напуштене депоније, деградирано земљиште), и у зонама кућа за одмор;
- шуме и ваншумско зеленило повезати у систем зелених површина који ће омогућити јачање укупног био-еколошког система.

На шумском земљишту дозволила би се изградња објеката за туристичко-угоститељске и рекреационо-здравствене потребе, изградња објеката за гајење и лов дивљачи, изградња шумских саобраћајница и трасе инфраструктурних водова, уз сагласност и мишљење корисника, сопственика шума. Коришћење шумског земљишта дозволило би се за потребе производње и сакупљања шумских плодова, гљива и лековитог биља.

III - 1.3. Правила коришћења, уређења и заштите станишта дивљачи

Ловишта у границама подручја обухваћеног Планом имају добре услове за развој и гајење дивљачи. Планом се предвиђа:

- постизање пуног економског капацитета ловишта,
- заштита и очување ретких и угрожених врста,
- изградња ловно-техничких објеката уз могућност оградивања делова ловишта и повећање економских ефеката ловства, кроз развој ловног туризма (уз изградњу пратећих угоститељско-туристичких објеката, на пољопривредном или шумском земљишту).

III - 1.4. Правила коришћења, уређења и заштите вода и водног земљишта

III – 1.4.1. Коришћење и заштита вода

Вода и водотоци као добра од општег интереса за задовољење општих и појединачних интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама.

При планирању будућег снабдевања становништва водом, у домену избора изворишта, предност добијају она изворишта која су економски повољнија и која су изложена мањим ризицима угрожавања квалитета вода, па их релативно лако можемо адекватно заштитити, односно свести ризике на прихватљиви ниво.

Неопходно је сва изворишта висококвалитетних подземних и површинских вода адекватним мерама заштитити и унапредити (пошумљавање сливова, санирање извора загађивања, итд.).

Оптималну дугорочну оријентацију снабдевања водом становништва представља изградња рационалних регионалних и међурегионалних система у које би били интегрисани постојећи насељски водоводни системи. Ови системи треба на складан начин да допуне недостајуће количине вода са локалних изворишта.

Постоје насеља за која није рационално повезивање на регионалне водоводне системе, односно где је повољније користити само локална изворишта. При томе се оптимално решење налази у коришћењу подземних и површинских вода на најрационалнији начин.

Подземна вода је повољна као извориште хигијенски исправне воде, јер изданска средина представља природни филтар и биохемијски реактор у коме се природним физичким, хемијским и биолошким процесима врши трансформација квалитета воде, у смислу побољшања квалитативних особина.

Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта од случајног или намерног загађивања. Ово се пре свега односи на потребу увођења зона и појасева санитарне заштите и опште санитарно уређење изворишта у складу са Законом о водама ("Службени гласник Републике Србије", број 46/91; 53/93; 67/93; 54/96).

На основу наведеног, циљеви заштите и коришћења водног ресурса биће:

- оптимизирање режима вода
- праћења стања и
- анализе квалитета вода

Овим ће се омогућити рационално и вишенаменско коришћења реке (пловидба, рекреативне и туристичке активности, порибљивање и сл.)

III – 1.4.2. Коришћење и заштита водног земљишта

Водно земљиште представљају корито и обале водотока, језера и акумулација. Водно земљиште на посматраном подручју заузима део река Дунав и Тиса. Неопходно је ово земљиште заштитити од непланске изградње и загађивања (намерног или ненамерног). Водно земљиште се може користити, без водопривредне сагласности, као пашњак, ливада и ораница.

Обала је појас земљишта који се протеже непосредно уз корито за велику воду водотока или језера, односно акумулације, а обала у подручју заштићеном од поплава је појас земљишта ширине 50m, рачунајући од унутрашње ножице насипа према брањеном подручју.

Законом о водама дефинисано је инундационо подручје као појас земљишта између корита за малу воду и спољне ножице насипа, односно појас земљишта између корита за малу воду и поплавне линије на подручју на којем нису изграђени објекти за заштиту од штетног дејства вода, а у сврху техничког одржавања водотока и других вода, спровођења обране од поплава и других облика заштите од штетног деловања вода.

Разликују се уређени и неуређени инундацијски појас, обзиром на постојање регулационих и заштитних водних грађевина. Утврђивањем неуређеног инундационог појаса, резервише се простор за грађење регулационих и заштитних водних грађевина, те ограничава простор природних и вештачких ретензија.

Земљиште између насипа за одбрану од поплава и корита (инундационо подручје) водотока и на заштићеној страни иза насипа у ширини од 50m може се користити на начин којим се не угрожава спровођење одбране од поплава а у складу са планом одбране од поплава.

Првенствено је неопходно обезбедити: заштиту људских живота, заштиту материјалних добара, заштиту животне средине (воде и приобаље од загађења), безбедност унутрашње пловидбе као и водити рачуна о међудржавном статусу реке Тисе и Дунава.

Према одредбама Закона о водама, у зони насипа нису дозвољени никакви грађевински радови који задиру у геометрију насипа, чиме би се довела у питање његова стабилност и функционалност као одбрамбеног објекта који штити општину Тител од штетног дејства високих вода Тисе и Дунава. За планирање било каквих објеката у брањеној и небрањеној зони насипа потребно је од надлежног предузећа затражити водопривредне услове, сагласности и дозволу.

Неопходно је ускладити габарите пловног пута са оним датим у препорукама Европске комисије о габаритима пловног пута и габаритима објеката наугичког туризма. Обезбедити услове за безбедну пловидбу и несметано стајање бродова, објеката наугичког туризма и пролазак осталих учесника у пловидби. Обезбедити безбедан вез бродовима, скелама и објектима наугичког туризма при свим хидрометеоролошким условима и условима пловидбе. Омогућити услове за изградњу зимовника као и услове за спречавање и отклањање последица појаве леда, ледостаја и ледохода.

У складу са Законом о водама обезбедити услове за изградњу објеката инфраструктуре и полагање инсталација. Предвидети услове за спречавање и отклањање последица загађења животне средине, вода и приобаља.

На водном земљишту, у оквиру заштите природних добара као и оних која су предложена за заштиту, потребно је ускладити активности у простору са мерама заштите.

На водном земљишту дозволила би се изградња: првенствено водопривредних објеката, саобраћајних објеката, спортско-рекреативних и туристичких објеката (плаже, привези за чамце, марине), викенд објеката и сл. а све у складу са водопривредним условима и условима заштите животне средине.

III - 1.5. Правила коришћења и заштите минералних сировина

Обзиром да истраживање, експлоатација и искоришћавање хидрогеотермалне енергије не представља никакву опасност за животну средину, Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине предлаже да се ове активности дозволе на целој територији општине Тител.

На подручју Општине, у протеклом периоду су регистроване и истражене појаве опекарских глина и то у атару Шајкаша и у насељу Тител. Секретаријат предлаже да се у Плану изврши резервација ових простора за истраживање и експлоатацију обзиром да појаве имају економски значај.

Простор општине Тител спада у одобрени истражни простор НИС-НАФТАГАСА, на основу Решења Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине. Сходно томе, овај простор треба резервисати за будућа истраживања нафте и гаса, у

сагласности са датим површинама и динамиком реализације истраживања. Простор општине Тител не спада у приоритетан истражни простор НИС-НАФТАГАС-а.

Поред овога, на простору села Вилово налази се производна гасна бушотина Vi-1 а на подручја села Мошорин, производна гасна бушотина Мо-2, које нису тренутно у производњи. Уколико се приступи изградњи магистралног гасовода од стране НИС-Гас бушотина Vi-1 биће повезана бушотинским гасоводом и приступиће се изградњи адекватног постројења за припрему гаса у близини бушотине.

Услови предвиђени за начин и поступак лоцирања објеката за истраживање и производњу нафте, гаса и термалних вода, регулисани су Правилником о техничким мерама и заштиту на раду при истраживању и производњи нафте, земних гасова и слојних вода (Сл. билтен Нафтагаса бр. 7/83).

Одобрење за експлоатацију минералних сировина, на територији Покрајине, уз предходно прибављену сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде на Пројекат рекултивације и пренамену земљишта као и уз достављени доказ о плаћеној накнади за ту намену, издаје Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине. На просторима где је завршена експлоатација минералних сировина мора се извршити рекултивација и ревитализација земљишта у свему према напред наведеном пројекту рекултивације, а у складу са одредбама члана 48. Закона о рударству.

III - 2. ДЕМОГРАФСКИ РАЗВОЈ И УРЕЂЕЊЕ МРЕЖЕ НАСЕЉА

III - 2.1. Становништво

На основу утврђених биодинамичких карактеристика популације, досадашњих развојних тенденција, планираних мера демографске политике као и прогнозираног привредног и укупног друштвеног развоја, у периоду 2002-2021. године, за посматрана насеља је прогнозиран веома благ пораст укупног броја становника, тако да ће 2021. године, у насељима општине Тител живети 17400 становника. Просечна величина домаћинства износиће 3,1 члан по домаћинству а укупан број домаћинстава биће 5360.

Табела 15.- Преглед по насељима дат је у следећој табели:

Насеље	Број становника		Индекс	Прос. стопа раста	Број домаћинстава		Просечна величина домаћинства	
	2002. г.	2021.г			2002.г.	2021.г.	2002.г.	2021.г.
Вилово	1103	1050	95,2	-0,2	345	350	3,2	3,0
Гардиновци	1485	1450	94,3	-0,3	509	500	2,9	2,8
Лок	1255	1100	87,6	-0,7	459	430	2,7	2,6
Мошорин	2763	2900	104,9	0,2	823	850	3,4	3,4
Тител	5894	5750	97,6	-0,1	2019	2050	2,9	2,8
Шајкаш	4550	5200	114,3	0,7	1264	1450	3,6	3,6
Укупно	17050	17400	102,2	0,1	5419	5630	3,1	3,1

III - 2.2. Развој и уређење мреже насеља

За сва насељена места у општини Тител су урађени урбанистички планови:

- Генерални план насеља Тител из 2004. год.,
- Регулациони план насеља Шајкаш из 1999. год.,
- Урбанистичко уређајна основа насеља Гардиновци из 1995. год.,
- Урбанистичко уређајна основа насеља Лок из 1995. год.,
- Урбанистички план МЗ Мошорин из 1992. год. и
- Урбанистички план МЗ Вилово из 1992. год.,

који су дефинисали грађевински рејон тих насеља и намену унутар грађевинског рејона. Урбанистички планови који су донети пре ступања на снагу Закона о планирању и изградњи преиспитани су у складу са Законом. И у планском периоду ће се грађевински рејон насеља дефинисати на основу одговарајућег урбанистичког плана. У урбанистичком плану ће се дати услови за уређење, изградњу, заштиту и коришћење на основу смерница из Просторног плана општине Тител. Пре доношења одлуке о потреби ширења грађевинског рејона насеља, потребно је у урбанистичким плановима изнаћи начина за максимално искоришћавање постојећег грађевинског земљишта, у складу са демографским развојем насеља, инфраструктурном опремљеношћу и локалним потребама.

Насеље Тител ће и даље имати функцију општинског центра. У планском периоду треба да се развије у мањи индустријски центар и у насеље које треба да прерасте у туристичко место (развијање секундарних, терцијарних и непривредних делатности у складу са функцијом: општинског центра и са специфичном/специјализованом функцијом-подручје са посебним природним и културним вредностима као и добром саобраћајном положају).

Због свог геосаобраћајног положаја насеље Шајкаш би у планском периоду требало да добије на значају као мање саобраћајно чвориште (могућност изградње пратећих путних садржаја: разни сервиси за оправку моторних возила, бензинске и гасне станице, мотели и сл.). Добра саобраћајна повезаност омогућава да се уз насеље развијају производне и услужне, у самом насељу услужне и непривредне делатности (јавне службе) а све у складу са улогом насеља.

Тител јесте насеље градског карактера а Шајкаш би требало да прерасте у насеље градског карактера. У складу са тим даће се смернице за уређење и изградњу њихових грађевинских рејона.

Мошорин, Вилово, Гардиновци и Лок су насеља која ће и даље имати функцију локалне заједнице. Насеља ће задржати рурални карактер и у складу са тим даће се смернице за уређење и изградњу грађевинских рејона. У овим насељима потребно је развијати делатности из области прераде пољопривредних производа и уградити услове за изградњу објеката пољопривредних произвођача, који ће се бавити производњом здравствено безбедоносне хране. Постојећу саобраћајну инфраструктуру искористити на пласирању роба и на изградњи пратећих путних садржаја (разни сервиси за оправку моторних возила, бензинске и гасне станице и сл.). Организовање и изградњу објеката непривредних делатности извести у складу са улогом насеља у општини.

III - 3. ПРИВРЕДА

Динамичнији развој привреде и инфраструктуре треба да допринесе побољшању услова живота и рада становништва Општине.

Пољопривреда

Положај општине Тител у ратарско-сточарском макрорејону, у приобаљу река Дунава и Тисе, на педолошкој подлози која пружа значајне производне могућности, наводи нас на закључак да ће ово подручје и у будуће бити оријентисано на пољопривреду као основну делатност. Ова чињеница у великој мери ће утицати на стандард становништва и миграторне процесе у њој.

Садашње стање пољопривреде је испод могућности и бременито је мноштвом проблема од којих треба споменути само најзначајније:

- недовољна финансијска снага општине Тител за значајнији подстицај развоја пољопривреде,
- неповољна старосна, образовна и полна структура пољопривредног становништва и
- застарелост возног и машинског парка у пољопривреди.

Набројани проблеми нису једини са којим се сусреће аграр у општини Тител. Зато је од виталне важности потребно постепено поправљање затеченог стања и подизање нивоа исплативости бављења пољопривредом.

Ови задаци тешко су остварљиви без помоћи државних и покрајинских надлежних институција. Управо због тога ИВ АП Војводине донело је програм развоја пољопривреде. У њему, осим већ развијених области пољопривреде, акценат се ставља на палету најактуелнијих алтернативних програма, за чију реализацију извесно постоје и инвеститори и потенцијали на домаћем тржишту, тим више што не изискују улагање великих средстава: еко фарме (органиска производња), производња традиционалних и специјалних млинских производа, производња традиционалних и специјалних конзервисаних производа од воћа и поврћа, производња традиционалног биоферментисаног поврћа, производња традиционалне и специјалне тестенине, производња традиционалних и специјалних колача, производња традиционално израђених кора за пите и гибанице и на њима базираних производа, производња традиционалних вина, производња традиционалних жестоких пића, производња традиционалних месних прерађевина, производња традиционалних млечних производа, производња и прерада алтернативних жита (хељда, спелта, амарантус), производња и прерада неконвенционалних уљаних култура (тиква, уљана репица, кукурузна клица...), гајење и прерада високоискористивих, мало заступљених животињских врста (нојеви, нутрије, кунићи, пужеви), гајење и прерада печурака, производња готових и полуготових јела базираних на традиционалним рецептима, производња киселих теста у праху, производња специјалних врста сирћета, производња готових смеша за пекарске производе, производња мешавина адитива за прехранбене производе, производња зачина и чајева, производно-туристичке фарме (етно фарме)–сеоска домаћинства, сеоски туризам, туристички рибњаци, фарме са производњом енергије за сопствене потребе из одрживих извора.

Могућност успешне иницијације ових, али и бројних додатних програма, сагледава се кроз формирање својеврсног центра за трансфер, који би обезбедио функционално мултидисциплинарно повезивање науке, струке и потенцијалних предузетника.

Индустрија

Користећи своје компаративне предности а имајући у виду укупне и посебне потенцијале општине Тител, основни развојни приоритет треба да буде динамичнији развој агроиндустријског комплекса (првенствено захваљујући сировинској основи).

Да би се обезбедили услови за брже запошљавање и пораст прихода становништва (нарочито сеоских насеља), веома важан развојни приоритет треба да буде развој малих и средњих предузећа. Недовољно искоришћен просторни и сировински потенцијали сеоских насеља као и недовољно ангажована радна снага, треба да се активира обезбеђењем услова за развој прерађивачких капацитета мањег обима (нарочито прерада пољопривредних производа, услужне делатности итд.), чиме би се обезбедио и бржи трансфер становништва из примарних делатности.

Принципи и правила организације будуће просторне структуре привредних активности су:

- изградња и функционисање привредних капацитета мора се одвијати уз строго поштовање мера заштите животне средине, природних и непокретних културних добара утврђених законом и овим Планом;
- капацитете са великим просторним и посебним саобраћајним захтевима градити у оквиру планираних радних зона (у оквиру грађевинског рејона насеља или ван њега, на основу претходно урађеног одговарајућег урбанистичког плана);
- капацитете са специфичним захтевима (потенцијални загађивачи) градити на локацијама које обезбеђују услове за минимизирање негативних утицаја ових активности на животну средину;
- капацитете производно оријентисане мале привреде градити, по правилу, у оквиру планираних радних зона. Изузетно, када просторне могућности парцеле то

дозвољавају, када технолошки процес производње и пратеће активности не угрожавају животну средину, те нису у супротности са преовлађујућом наменом зоне, ови капацитети се могу градити унутар основног насељског ткива;

- Обезбедити одговарајуће просторне услове за развој малих и средњих предузећа у свим насељима Општине;
- мрежу капацитета намењених снабдевању и услугама развијати у складу са критеријумом учесталости њиховог коришћења (капацитете који су намењени задовољавању свакодневних потреба становништва развијати у складу са просторном дистрибуцијом становништва, капацитете који су намењени повременом или изузетном коришћењу развијати у централној насељској зони и у зонама највеће концентрације становника и посетилаца).

Будућу просторну структуру привредних капацитета чиниће радне зоне и појединачни капацитети.

У склопу основног насељског ткива (становање, шира зона центра), могу се градити и развијати они капацитети чија технологија рада нема негативних утицаја на животну средину, заштићена природна и непокретна културна добра, који нису у колизији са планираном преовлађујућом наменом зоне и парцеле на којој се гради, уз услов да просторне могућности парцеле (индекс изграђености, индекс заузетости, приступ јавној саобраћајници и сл.) то дозвољавају.

Развој капацитета услужних делатности (трговине, угоститељства, занатства) биће условљен укупним привредним развојем а биће у директној зависности од раста производње, животног стандарда и куповне моћи становништва.

Туризам

Туристичка делатност у досадашњем периоду није имала оно учешће у привредном развоју која јој по потенцијалима припада. План просторног развоја би требало да укаже на основне правце развоја који могу да доведу да се то учешће повећа. Од развоја туризма се очекује да ће поред своје основне делатности утицати и на интензиван привредни и укупни развој општине Тител.

У циљу развоја туризма потребно је развијати општинску туристичку организацију која би радила на дефинисању, унапређењу и оснивању нове туристичке понуде у општини, дефинисању и пласману туристичког производа, организовању и реализацији туристичке промоције у земљи и иностранству.

У оквиру туристичке делатности, циљ је да се у односу на потенцијале са једне стране и циљна тржишта са друге, планира изградња и повезивање туристичке и друге потребне инфраструктуре која би омогућила дужи и садржајнији боравак туриста.

Потребно је осмислити одговарајући садржај туристичког борава на реци и њеном приобалном делу. Тиса је међународна пловна река и погодује развоју наутичког туризма. Уређеност плажа, изградња марина, допринеле би развоју и задовољиле потребе наутичког туризма. На приобаљу се може развијати спортско-рекреативни туризам (кајакашки клуб, купалишта, спортски терени као и риволов).

На основу етно поставке Владе Богојевића, уз мало труда и улагања, могло би се допринети развоју сеоског туризма (производња биолошки здраве хране, учествовање у сеоским радовима као што су сетва, берба и жетва).

Очуваност природе и богатство дивљачи су добар предуслов за развој ловног туризма. Потребно је организовати контролу лова, прихват ловаца као и одржавање ловних терена.

Главни императив у развоју туризма треба да буде изградња смештајних капацитета. Тиме би се омогућило пружање услуге смештаја туристима: ловцима и риболовцима, ђацима и спортистима, заљубљеницима у природу, реку и другим.

Значајну пажњу треба посветити Калварији. У плану је изградња амфитеатра на тераси Тителског брега за манифестациони туризам, као и шеталишта, са заштићеним делом око видиковца, што би допринело развоју излетничког туризма.

У плану за наредни период је уређење комплетног приобаља, изградња рибарских насеља, изградња рибњака и др. Такође, за унапређење наутичког туризма изградња брод ресторана би омогућила кружни излет.

Капацитете намењене развоју туризма градити првенствено у оквиру планираног грађевинског земљишта. Објекти намењени за развој туризма могу да се граде и на пољопривредном, шумском и водном земљишту, у складу са важећим Законима и Прописима који одређену област регулишу. Ловни, риболовни, спортски, рекреативни, бањски, манифестациони и гастрономски туризам су врсте туризма које би се у општини Тител, добром организацијом и успешном пропагандом, могле успешно развијати.

III - 4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И РАЗМЕШТАЈ ЈАВНИХ СЛУЖБИ

У складу са препорукама датим у ППРС, у сваком насељу траба да се обезбеди минимална заступљеност јавним службама. Услови за уређење и изградњу комплекса јавне службе уграђиваће се у урбанистичким плановима.

У планском периоду, јавне службе развијати у складу са просторним и демографским развојем сваког насеља. Потребно је на посматраном простору пратити заступљеност одређене старосне групе становништва, њену потребу за културним и стручним усавршавањем, заинтересованост за одређени начин испуњавања слободног времена и сл. и у складу са тим развијати или ревитализовати одређену јавну установу (одлучивање о обезбеђивању услова за: саобраћајну и информатичку доступност, организовање пратећих и комплементарних садржаја уз поједине делатности, развој територијалних мобилних јавних служби и сл.). Развој јавних служби зависиће и од расположивог грађевинског фонда, економске моћи и активности локалне заједнице, традиције, културне развијености и потенцијала, заинтересованости инвеститора и сл.

Пожељно је стимулисати и приватну иницијативу у сектору јавних служби и развијати различите програме прилагођене особеностима подручја и локалне заједнице:

- брига о деци,
- социјална и здравствена заштита (деце, жена, старих лица, лица са посебним потребама),
- специјализована образовања (побољшање квалитета основног образовања, образовање за оне који намеравају да остану у области пољопривредне производње, у области туристичке делатности и сл.),
- организовање агроветеринарских установа и сл.
- туристичке организације и сл.

Табела 16. Постојеће и планиране јавне службе у насељима општине Тител

Ред. бр.	Врста јавне службе	Тител	Лок	Вилово	Гардиновци	Шајкаш	Мошорин
-I-	Социјална заштита						
1.	центар за социјални рад	•					
2.	предшколска установа	+	+	+	+	+	+
3.	центар за старе					**	
-II-	Образовање						
1.	подручна школа (I-IV раз.)	+		+			
2.	основна школа (I-VIII раз.)	+	+		+	+	+
3.	средња школа	+					
-III-	Здравствена заштита						
1.	амбуланта, здравствена станица		+	+	+	+	+
2.	дом здравља	+					
3.	центар за рехабилитацију и специјализована лечења					**	
4.	апотека	+	•	•	•	•	•
5.	зоохигијенска служба	•					
-IV-	Култура и информисање						
1.	библиотека	+	•	•	•	•	+
2.	музеј	**					
3.	галерија, изложбени простор	+					
4.	дом културе	+	+	+	+	+	+
5.	дом за децу и омладину	•					
6.	народни универзитет	•					
7.	радио станица, локалне новине	+					
8.	општинска туристичка организација	•					
-V-	Физичка култура						
1.	Отворени уређени спортско-рекреативни простор	+	•	+	•	•	•
2.	Отворени спортски простор	+	+	+	+	+	+
3.	Покривени спортски објект	•					
4.	Мањи спорт. рекр. центар вишенаменског карактера					**	

НАПОМЕНА:

+ постојећи насељски садржај

• потребан насељски садржај (препоруча из ППРС)

** насељски садржај, ако постоји интерес и економска основа

Уз регистровану хидрогеотермалну бушотину, изградњом центра за рехабилитацију и специјализована лечења, изградњом мањег спортско рекреативног центра вишенаменог карактера и туристичких капацитета за смештај, стећи ће се услови и за регистровање бање у Шајкашу и развој бањског туризма у планском периоду.

III – 5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ РУРАЛНИХ ПОДРУЧЈА

Глобално посматрано, изузев насеља Тител, које је једино насеље у Општини градског карактера, читаву територију Општине, чине заправо рурална подручја.

Концепција просторног развоја села и уопште руралних подручја полази, пре свега, од начела вишефункционалног интегралног развоја, јачања економске снаге пољопривредног домаћинства и његовог укључивања у тржишне услове привређивања. Развој и уређење насеља посматрани су интегрално са организацијом и уређењем сеоских атара, као простора непосредних развојних услова и ресурса самих насеља. Таква концепција подразумева развој и најповољније коришћење производних ресурса пољопривреде и других привредних, услужних и посредничких делатности у руралном подручју.

Планирани просторни развој руралних подручја обухвата:

- Интегрисање села и других садржаја у атару, као што су салаши, радне зоне, викенд зоне и слично, у привредни, културни и социјални развој руралних подручја.
- Побољшање комуникације између садржаја у руралном подручју и центра Општине, као и макрорегионалног центра-Новог Сада и осталих центара у окружењу као и надоградњом постојеће и изградњом нове инфраструктуре;
- Коришћење веће могућности комплементарног развоја села и атара;
- Рационално коришћење земљишта у циљу подизања веће искоришћености земљишта унутар постојећих граница грађевинског рејона насеља и грађевинског земљишта у атару, усмеравањем изградње на подручја са изграђеном инфраструктуром;
- Подизање нивоа комуналне опремљености руралних подручја;
- Афирмација различите туристичке понуде у руралном подручју–ловни, риболовни и етно туризам.

Планирано унапређење пољопривреде, изградња и модернизација свих видова инфраструктуре, развој туризма (ловног, риболовног, етно, едукативног и сл.), допринеће да се рурална подручја брже и адекватније развијају.

III - 6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, РАЗМЕШТАЈ И КОРИШЋЕЊЕ ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

III - 6.1. Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

Простор општине Тител својим гео-саобраћајним положајем је мало ексцентричан у односу на основне саобраћајне инфраструктурне коридоре Војвидине, мада кроз општински простор Титела пролази један од саобраћајно важних коридора: државни пут II реда бр. 110, из којег радијално настају путеви нижег хијерахијског нивоа ка појединим насељима у Општини, као и државни пут II реда бр. 122, који дуж своје трасе повезује све потиске општине са обе стране Тисе.

Државни пут II реда бр.122, Е-75–Шајкаш-Жабал, омогућује прикључење на ауто-пут (пут највишег хијерахијског нивоа) свим северобачким и банатским општинама.

На простору општине Тител имамо капацитете железничког саобраћаја који су некад обављали важне превозне функције међутим, данас се минорно користе у систему извршења транспортног рада. Просторна присутност међународног пловног пута реке

Тисе у оквиру општинског простора Тител нема већег релевантног утицаја на привредне активности и представља само потенцијал који може у будућности користити у извршењу транспорта.

Вредности и потенцијали овог простора (природна и културна добра, туристички локалитети и сл.) сада су недовољно афирмисани и недовољно су саобраћајно опслужени тако да се не налазе у дестинацијама туристичких агенција.

Основни разлог овој појави између осталих је и неразвијеност понуде саобраћајне услуге, и то свим видовима саобраћаја а камоли према европским стандардима, уз понуду интегралних саобраћајних веза из више праваца.

Међутим, будућа понуда саобраћајних услуга у функцији привредног, а посебно туристичког развоја, мора прво оспособити (изградити, модернизовати, реконструисати) све саобраћајне капацитете и довести их у стање иницијалног привредног и туристичког развоја овог простора.

Привредни напредак овог простора је високо корелативан у односу на будући развој свих саобраћајних потенцијала који имају утицаја на афирмацију свих нуклеуса привредног-туристичког развоја. Ако овом додамо да постоје валидни просторни, природни и инфраструктурни потенцијали на овом простору, само их треба довести (реконструкцијом, доградњом или новом изградњом) у стање прихватљивости по европским стандардима, како би вршили функцију на европском нивоу.

Друмски саобраћај

Будући концепт друмског саобраћаја на простору општине Тител је замишљен као систем радијалних саобраћајних капацитета различитог хијерахијског нивоа, који ће омогућити задовољење свих потенцијалних захтева и то како високог комфора доступности тако и високог нивоа интер насељског повезивања, уз омогућавање оптималног опслуживања атара-сировинског залеђа и туристичких локалитета, као значајног извора привредних активности у оквиру општине Тител.

Ова основна стратешка одређења преточена у оперативни ниво активности у овом домену представља установљење нове трасе државног пута II реда бр. 110, ван насеља Шајкаш, Вилово и Тител (обилазнице), са минимизацијом утицаја на интерна кретања као и на екологију. Траса овог новог пута-обилазнице се пружа југозападно од насеља Шајкаш, југоисточно од насеља Вилово као и јужно од насеља Тител. Веза са саобраћајном мрежом на територији општине Нови Сад–ауто-путем Е-75 ће се остварити преко државних путева бр. 110 и бр. 122.

Ови путеви су основне просторне веза са путем највишег хијерахијског нивоа на ширем простору и треба да омогуће највиши ниво интер регионалног повезивања на највишем нивоу саобраћајне услуге и комфора.

Тачна динамика реализације ових путних капацитета није дефинисана али сигурно ће се реализовати када се за то стекну саобраћајно–економски услови (а они су у оквиру прве етапе реализације планског хоризонта), уз жељу да се тим подигне ниво привредне активности овог подручја.

Оспособљавање саобраћајних капацитета ће се реализовати кроз модернизацију у делу постојеће трасе, док на осталом делу–обилазница ће бити потребно извршити реконструкцију и нову градњу. За то је потребно значајно инвестиционо улагање што значајно може пролонгирати изградњу обилазнице овог путног правца.

У будућности на нивоу општине Тител ће егзистирати и систем општинских (локалних) путева који ће углавном повезивати насеља или ће повезивати поједине локалитете и привредне субјекте у атару са насељима. Изграђеност ових путева биће у функционалној зависности од значаја и економских ефеката који се постижу њиховом

изградњом. За плански период се планира реконструкција и изградња следећих општинских (локалних) путева и то:

Л-1... насеље Лок – Р-110

Л-2... насеље Шајкаш - Мошорин

Л-3... насеље Гардиновци – Р-110

Л-4... насеље Гардиновци – Ковиљ

Л-5... насеље Мошорин – Споменик на Тиси

Л-6... Тител – црпна станица

У саобраћајној мрежи Општине, систем локалних путева се имплементира у систем категорисаних путева, који ће пружити задовољавајући ниво проточности-проходности и безбедности одвијања интерног саобраћаја.

У наредном периоду на простору општине Тител постојаће и некатегорисани путеви (атарски, шумски и остали приступни путеви), који ће служити обављању интерног (приступног) саобраћаја али који ће системски бити повезани у један затворени саобраћајни систем и чиниће нову основну саобраћајну матрицу општине Тител.

Да би у будућности задовољили захтеве за изградом комасација (делимичне и парцијалне) овим Планом се планирају следеће основне хијерахијске структуре атарских путева и то:

- главни атарски пут,
- сабирни атарски пут,
- приступни атарски пут.

Уређење атара са путевима различитог хијерахиског нивоа, осим оптимизације транспорта пољопривредних производа, треба да и минимизира и степен заузимања пољопривредног земљишта у непродуктивне сврхе.

Пошто је комасација у општини Тител раније урађена нема потребе за анализама просторне дисперзије свих нивоа атарских путева већ ће се постојећа уређеност атара прихватити и у будућности, с тим да делимичне комасације морају поштовати ову просторну уређеност.

Будућа просторна уређеност општине Тител подразумева и постојање одређених путних садржаја (бензинске и гасне станице, аутосервиси, теретни терминали и сл.) и они се могу градити на свим локацијама ако су задовољени саобраћајни, технолошки и безбедоносни услови, као и услови заштите животне средине и одрживог развоја.

Железнички саобраћај

У будућности, железнички саобраћај на простору општине Тител ће се одвијати у оквиру постојећих пружних коридора односно, планира се само реконструкција и модернизација пруге ради побољшања експлоатационих параметара, како би се железница на овом простору могла укључити у систем транспорта регионалним пругама према европским стандардима. Пошто се у будућности планира и активирање железничког путничког саобраћаја на посматраном простору, задржавају се све железничке станице у оквиру постојећих микролокација стим да се планира њихова модернизација и технолошко опремање. У будућности се минимизира број прелаза преко пруге с тим да се прелази преко државних оутева планирају у денивелацији.

Водни саобраћај

Водни саобраћај за овај простор у будућности би требао да буде потенцијал који ће се користити у сврху привредних (а нарочито туристичких активности) тј., кроз обезбеђење доступности овим просторима друмским и водним путем (преко река Дунава и Тисе) и укључивање атрактивних локалитета са овог простора у туристичке дестинације тур оператора са овог простора или окружења.

Будућа изграђеност пристана за путничке бродове у оквиру насеља Тител, подразумева планиран пристан за путничке бродове са свим припадајућим садржајима као интегрални терминус за водни и друмски саобраћај који својим нивоом услуга треба да афирмише овој простор и локалитете омогућавањем доступности друмом и водом.

Изградња овог водног терминала подразумева и изградњу капацитета у домену наптичког туризма, у оквиру зоне ушћа Тисе али и Титела.

На тим локацијама, за имплементацију свих потребних садржаја постоје одлични просторни, хидролошки и инфраструктурни услови.

Ваздушни саобраћај

Ваздушни саобраћај (путнички и карго) за кориснике овог простора биће обављани преко аеродрома "Никола Тесла" у Сурчину до оспособљавања аеродрома у Новом Саду. На простору општине Тител егзистирају поједине земљане писте за авионе пољопривредне авијације. Међутим, због промена у власништву оне неће бити просторно дефинисане и могу се просторно установљавати где буду испуњени остали релевантни услови.

Ваздушни саобраћај биће заступљен у наредном планском периоду кроз капацитете спортске авијације-параглајдери, јер на овом простору постоје услови за иницијални развита и подстицај овог облика спорта.

На простору општине Титела постоје услови за успостављање параглајдер полетишта и стаза у оквиру Тителског брега и њихова даља разрада биће у оквиру планова нижег реда

Приоритетне активности за реализацију саобраћајне инфраструктуре

Свеобухватни развој простора општине Тител зависи и од укупног будућег развоја Војводине, због великог обима финансијског ангажовања при реализације активности предвиђених овим Планом. Да би установили прагове реализације установљено је следеће разматрање редоследа приоритетних активности имплементације Плана у домену саобраћајне инфраструктуре и оне су:

- Прва фаза реализације приоритетних активности (до 2012. године) била би реконструкција и рехабилитација државних путева II реда бр. 110 и 122 као и изградња деонице државног пута II реда бр. 122 око насеља Шајкаш (обилазница), реконструкција постојећих и завршетак започетих општинских путева и изградња пристаништа,
- Друга фаза реализације приоритетних активности имплементације Плана (након 2012. године) у домену саобраћаја била би изградња обилазнице државног пута II реда око насеља Тител (према усвојеној варијанти), реконструкција и модернизација постојећих железничких капацитета-пруге и станица како би се овај вид саобраћаја што пре укључио у транспорт људи и добара.
- Трећа фаза реализације (након 2016. године) подразумева изградњу марине за чамце као основног капацитета наптичког туризма на простору Титела, као једног од стожера нове привредне-туристичке активности овог простора

III - 6.2. Водопривредна инфраструктура

III – 6.2.1. Снабдевање водом

У складу са стратешким опредељењима, снабдевање водом највишег квалитета оствариће се развојем регионалног система водоснабдевања (у овом случају Бачки регионални систем), из којег ће се снабдевати становништво насеља општине Тител, као и само они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета.

Основно извориште овог система су алувијалне издани Саве од Јамене до Сремске Митровице и Сава од Јарка до Шапца, извориште са леве и десне обале Дунава између Новог Сада и Сремских Карловаца, алувијална издан код Ченте, док би се алтернативно вода доводила са већих удаљености, из регионалног изворишта Ковин – Дубовац – Банатска Паланка.

До тада, даљњи развој водоснабдевања развијаће се у правцу који је сада у функцији, уз повећање површине водозавхвата, броја црпних бушотина на постојећим или новим извориштима, са изградњом појединачних уређаја за дотеривање квалитета воде по захтеваним критеријумима, као и изградњом неопходних елемената у системима (резервоари, црпне станице, коморе итд.).

Снадевање водом Шајкаша и Вилова биће решено изградњом новог изворишта, лоцираног између Шајкаша и Мошорина, док ће се насеља Лок и Гардиновци прикључити на систем снабдевања водом Титела, који ће временом прерасти у општински систем. Постојеће извориште у Тителу ће се проширити и доградити са неопходном опремом.

Трасе дистрибутивних цевовода полагаће се, генерално поред постојећих путева, где су услови за изградњу и каснију експлоатацију повољни. За правилно функционисање и рад цевовода у експлоатационим и прелазним режимима, пројектом предвидети потребан број типских објеката: пумпне станице, резервоари, шахтови за испуст и испирање, шахтови за смештај ваздушних вентила, пролази испод пруга, путева, пролази испод водотокова, мерно-регулациони објекти.

У наредној табели дате су укупне предвиђене потребе становништва и индустрије Титела за водом, одређене на основу броја становника, прикључености на водоводне системе и норме потрошње за пројектовани период до 2028. г.

Табела 17.

Висококвалитетне Воде ($10^6 \text{ m}^3/\text{год.}$)	Индустрија ($10^6 \text{ m}^3/\text{год.}$)	Укупно ($10^6 \text{ m}^3/\text{год.}$)
10,0	0,3	10,3

Извор: Водопривредна Основа Србије, 2002.

Иако се иде на рационализацију потрошње и максималну штедњу подземних ресурса питке воде, потребно је извршити проширење постојећих изворишта са неколико бунарских водозавхвата, због континуалног пропадања извесног броја бунара а како би се остварио потребан резервни капацитет.

Уколико се на основу претходног истраживања установи да на постојећим насељским локацијама изворишта нема могућности за бушење нових бушотина, то ће захтевати оформљивање нових изворишта, што представља значајније и дуготрајније кораке у техничком и финансијском смислу.

У наредном периоду ићи ће се на смањивање специфичне потрошње воде у домаћинствима, политиком реалних цена воде, мерењем утрошка воде и мерама планске рационализације потрошње.

Норма потрошње за становништво ће бити на нивоу од: 120 литара/становнику/дан до 150 литара/становнику/дан, што је у већини случајева мање од данашње норме за становништво. Не предвиђа се потрошња воде преко 150 литара/становнику/дан, јер ће се увођењем економске цене воде знатно изменити понашање потрошача.

Предложене су следеће норме потрошње које су у оквиру норми потрошње које егзистирају у земљама ЕУ:

- Градови (насеља) преко 20 000 становника 150 л/стан. дан,
- Градови (насеља) између 10 000 – 20 000 становника 140 л/стан. дан,
- Насеља између 5 000 – 10 000 становника 130 л/стан. дан,

- Насеља са мање од 5 000 становника

120 l/стан. дан.

Ради рационализације коришћења висококвалитетне воде за пиће и заштите исте од непотребног расипања, потребно је на минималну меру свести губитке на водоводној мрежи.

Процес рационализације коришћења питке воде се може спровести осим на већ поменуте начине:

- смањење броја дефеката заменом и реконструкцијом дотрајале водоводне мреже,
- увођењем што бољег система мерења како би се открила места настанка губитака и
- едукацијом – дизањем свести потрошача: сталним информисањем, рекламама, наградним играма које организују водоводи, јавним дискусијама, продајним изложбама опреме за уштеду и посебно
- политиком цена која штити од непотребног расипања овог природног блага и друго.

У свим решењима комплексних водопривредних система, која користе воду највишег квалитета, снабдевање становништва увек има приоритет при расподели воде на кориснике.

Неопходно је хитно санирати и ревитализовати постојеће стање објеката и опреме водоводне инфраструктуре како квалитет испоручене воде за пиће не би угрожавао здравље становништва. У том циљу, треба преиспитати "прелазна решења" и тамо где је то рационално, допунити их одговарајућим објектима.

Постојећа водоводна мрежа у насељима се задржава са делимичном реконструкцијом на деоницама које не задовољавају планске потребе.

Снабдевање водом у оквиру рубних предела насеља и у атару, као и тамо где нема могућности за снабдевање водом преко водоводне мреже, биће решено индивидуално, путем бушених бунара.

Код снабдевања индустријских капацитета, који продукују веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације, чиме ће се обезбедити вишеструка употреба захваћане воде, очување и заштита водних ресурса како од загађења, тако и од прекомерне експлоатације и исцрпљивања појединих издани.

Снабдевање технолошким водом је могуће из првог водоносног слоја (фреатска издан) уз сталну контролу воде пре и у току експлоатације или из водотокова.

III – 6.2.2. Одвођење вода

Површинске воде, природни и вештачки водотокови изложени су перманентној деградацији, упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору Титела развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно атмосферске отпадне воде.

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Индустријске отпадне воде решаваће се, по потреби, посебним системима. Зависно од врсте и типа загађене воде вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз предтретман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом.

Услови предтретмана индустријских отпадних вода треба да:

- заштите здравље особља које ради на одржавању канализационих система;
- заштите канализациони систем и објекте на њему;
- заштите процес пречишћавања отпадних вода на централном уређају;
- обезбеде одстрањивање материје из индустријских отпадних вода, које се мало или никако не одстрањују на централном уређају за пречишћавање отпадних вода а које могу угрозити захтевани квалитет вода реципијента.

Пре упуштања отпадних вода у реципијент предвиђа се њихово пречишћавање на централним постројењима за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). Карактер реципијента предвиђа, односно захтева висок степен пречишћавања. После пречишћавања на уређајима за пречишћавање отпадних вода, пре испуштања у реципијент, концентрација појединих загађујућих материја у ефлуенту мора задовољавати услове које прописује надлежно водопривредно предузеће.

Капацитет ППОВ-а мора бити усклађен са демографским растом и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом.

У наредном периоду следи наставак на изградњи канализационог система Титела и изградња постројења за пречишћавање отпадних вода (постојећи систем има само аутоматску решетку за одвајање чврстих материја).

Обзиром да у свим осталим насељима Општине не постоји изграђена јавна канализациона мрежа, иста ни не може да се гради без започињања активности на изградњи постројења за пречишћавање отпадних вода, како је дефинисано водопривредном основом.

Мања насеља, туристички локалитети и центри, као и викенд зоне, проблем одвођења отпадних вода решаваће преко компактних мини уређаја за биолошко пречишћавање (Биодиск, Биотип).

БИОТИП постројења су мала постројења која служе за потпуно биолошко пречишћавање отпадних вода из мањих насеља, хотела, одмаралишта и сл. а капацитета су од 50 до 2000 ЕС (еквивалентних становника). Степен пречишћавања на таквим пречистачима је већи од 95% разградње органске материје а по захтеву се може извести и поступак са уклањањем азота и фосфора. Рад оваквих уређаја је потпуно аутоматизован с минималним трошковима погона и одржавања. Уређај се изводи као укопани кружни базен прекривен нагазном решетком, смештен на смеру канализације без потребе извођења црпне станице. На уређају нема покретних делова (дуваљке и електро ормарић су смештени у посебну просторију) ради чега је трајност неограничена, а сви материјали су отпорни на агресивне медије.

Предности БИОТИП уређаја су:

- јефтино одржавање,
- сваке друге године потребно је на компресорима заменити ламеле које коштају око 55,0 ЕУР по компресору,
- сваке друге-треће године потребно је извлачење вишка муља које је минерализовано, без мириса и користи се као високовредно гнојиво,
- на уређају нема никаквих неугодних мириса,
- уређаји су врло једноставни, нема покретних делова који се морају мењати (лежајеви и сл.), те је струја комплетно одвојена од агресивног медија (отпадне воде) која изазива корозију, пожар, хабање и сл,
- у ове уређаје није потребно додавати било какве активаторе тј. бактерије које су иначе јако скупе.

Где год је могуће користити тзв. групне системе, којима се једним ППОВ пречишћавају отпадне воде из више оближњих насеља, повезаних магистралним колекторима са одговарајућим КЦС (канализационим црпним станицама).

Развој атмосферске канализације има задатак заштите урбанизованих површина унутар насеља и индустријских погона од плављења атмосферским водама. Кишну канализацију конципирати за меродавне услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша итд.), а етапно реализовати тако да се изграђени делови рационално уклапају у будуће решење.

За насељена места на територији Општине Тител неопходно је сагледати проблематику и изградити техничку документацију – пројекте отворене каналске мреже, потребних црпних станица и осталих објеката (устава, пропуста и др.). Пројектима треба детаљно приказати снимљена постојећа стања, као и решења која ће омогућити брзо и ефикасно одвођење воде до ободних канала око насељених места или реципијента.

У насељима општине Тител, постојећа мрежа отворених канала ће се ширити у складу са потребама, са уливима у најближе канале и депресије, путем уређених испуста, који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала. За атмосферске отпадне воде са зауљених и задрљаних површина (бензинске пумпе и сл.), предвидети одговарајући третман на сепаратору уља и таложнику. Садржај уља у третираној води не сме бити већи од 0,1 mg/l а суспендованих материја од 35 mg/l.

Приликом израде плана, који евентуално предвиђа израду концепта атмосферске канализације, потребно је претходно дефинисати укупне количине упуштених вода и сходно томе, уз консултацију надлежних органа водопривреде, проценити могућност прихвата дефинисаних количина. У случају да су процењене количине упуштених вода веће од оних на које су димензионисани делови каналске мреже, у које се предвиђа упуштање, потребно је предвидети могућност реконструкције (повећање протицајног профила и сл.). Без обзира на евентуалну потребу реконструкције са надлежним водопривредним предузећима потребно је уговорно решити прихват прикупљених вода.

У случају да се у неки од канала у склопу система за одводњавање, предвиђа упуштање атмосферских вода прикупљених са било које површине, потребно је имати у виду да се могу упуштати само чисте воде и евентуално технолошке, које морају бити пречишћене, без таложљивих или муљевитих материја (пливаћуји предмети, амбалажа, делови хране, тешки метали, разна уља и течности за моторе и сл.), ради обезбеђења и одржавања II класе квалитета воде у каналу односно крајњем реципијенту.

За технолошке отпадне воде потребно је предвидети предtretман код сваког загађивача пре упуштања у канализацију као и пречишћавање на пречистачу пре упуштања у мелиорациони канал, тако да упуштена вода задовољава класу квалитета воде:

- БПК ₅ ср. дневни	до 25 mg/l
- ХПК	до 125 mg/l
- суспендоване материје	до 35 mg/l
- укупан N	до 15 mg/l
- укупан P	до 2 mg/l
- масти и уља (етарски екстракт)	до 0,1 mg/l
- штетне и опасне материје у складу са Правилником о опасним материјама у водама ("Сл.гласник СРС", бр. 31/82)	

Забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре или реке Тису и Дунав било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода које по Уредби о категоризацији вода одговарају II класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале и реке, морају се обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) до траженог степена квалитета.

Изливи атмосферских и пречишћених вода у мелиорационе канале морају бити изведени тако да се спречи деградирање и нарушавање стабилности косина канала.

Објекте за прикупљање и третман атмосферских и санитарно-фекалних, односно технолошких вода потребно је радити строго одвојено.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

III – 6.2.3. Хидротехничке мелиорације (одводњавање и наводњавање)

Одводњавање потенцијално плодних, слабо дренираних земљишта, услов је за побољшање структуре искоришћавања површина, у сврхе проширења и повећања пољопривредне производње. Изградња хоризонталне цевне дренаже на површинама под системима са каналском мрежом, представља виши ниво обезбеђености од утицаја штетног дејства сувишних вода, нарочито на равним површинама, које се карактеришу минималним отицајима површинских вода. У таквим случајевима, упоредо са радовима на изградњи цевне дренаже, поставља се питање доградње, реконструкције и усклађивања каналске мреже са новонасталим захтевима о одвођењу сувишних вода са парцеле и испуњењу критеријума о спречавању секундарних појава, као што је салинизација земљишта.

Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања Србије у домену наводњавања, изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа. Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање. Критеријум за оцену погодности земљишта за наводњавање узима у обзир три параметра: рељеф терена, могућност довода воде и квалитет земљишта.

На територији општине Тител, у наредном планском периоду, не планира се изградња нових водопривредних објеката, већ ће се активности сводити на одржавање постојећих.

Под појмом одржавања система за одводњавање подразумева се комплексна и редовна примена одређених мера, које омогућавају непрекидно ефикасан рад свих објеката у одвођењу сувишне воде са одређене сливне површине, ради испуњења прописаних критеријума на успостављању оптималног водног режима земљишта.

Планиране активности на одржавању већ изграђених мелиорационих система на подручју (чишћење од замуљења и растиња и евентуалне реконструкције постојећих канала), омогућиће двонаменско коришћење постојећих система, односно и за потребе наводњавања.

Воде које служе за наводњавање земљишта морају бити одговарајућег квалитета. Предност код наводњавања имају земљишта повољнијих класа погодности за наводњавање, уз уважавање социјалних и еколошких чинилаца. У зависности од карактеристика земљишта и режима подземних вода, наводњавање по правилу, треба да је у спрези са одводњавањем и општим уређењем мелиоративног подручја. Обезбеђеност коју је потребно постићи код наводњавања је око 80-85%.

Посебну пажњу треба поклонити ревитализацији и бољем коришћењу постојећих система за наводњавање.

Окосницу раста површина под системима за наводњавање чине регионални водопривредни системи, чији ће се фазни развој по фазама интензивирати у наредном периоду. Приоритет припада површинама ближим већим природним водотоцима и изграђеној основној каналској мрежи (ДТД).

Нови системи за наводњавање, градиће се на земљиштима I, II, IIa, IIIa и IIIb класе погодности за наводњавање. Предвиђа се да ће се највећи део система изградити применом вештачке кише, као начина наводњавања (преко 90%) површина. Наводњавање капањем примењиваће се у вишегодишњим засадима (воћњаци и виногради), и то искључиво новопроектованим. Површински начин (браздама, преливањем) биће заступљен на мањим поседима локалног наводњавања, а субиригација у долинама већих река, нарочито на оним деловима алувијалних равни (ритова) који су под утицајем успора на тим рекама.

III - 6.2.4. Регулација водотокова и заштита од ерозије

Ерозијом земљишта је угрожено више привредних грана и области: водопривреда, пољопривреда, шумарство, саобраћај и комунална инфраструктура и др.

Потребно је извршити санирање и довођење у исправно функционално стање, као и извршити ревитализацију радова и објеката који служе за заштиту од ерозија и бујица. Треба успоставити заштитне појасеве на бујичним токовима, у којима се ограничавају активности у циљу очувања функционалности противбујичних мера и ради спречавања загађивања вода.

У склопу антиерозионог уређења територије, основни интерес водопривреде се састоји у заштити водопривредних објеката од наноса. Због тога се, при разматрању антиерозионих мера за потребе водопривреде, мора водити рачуна, с једне стране, о степену угрожености појединих објеката, а с друге стране, о степену осетљивости објеката на засипање наносом. Степен угрожености објеката од наноса зависи од количине наноса која пристиже до објекта, односно, од величине сливног подручја и стања ерозионих процеса. Степен осетљивости појединих објеката на засипање наносом зависи од тога колико нанос угрожава основну функцију објеката као и од чињенице да ли су наносне насlage привременог карактера (као у регулисаном речном кориту), или сталног карактера (у акумулационом басену).

При разматрању критеријума за избор приоритета антиерозионих радова на заштити водопривредних објеката, треба имати у виду следеће чињенице:

- 1) значај објеката за водопривреду,
- 2) степен угрожености објеката од наноса,
- 3) степен осетљивости функције објеката на засипање наносом, и
- 4) старост објеката или планирано време изградње објеката за будуће објекте.

Антиерозионо уређење обухвата радове и мере за заштиту од ерозије и бујица и контролу наноса на разматраном простору. Ови радови и мере могу се разврстати на:

- 1) биолошке мере (пошумљавање, мелиорације шума, мелиорације пашњака и ливада и затрављивање);
- 2) биотехничке мере (изградња зидова против спирања, контурних ровова, градона, тераса и др.);
- 3) техничке мере (бујичарске зидне преграде, рустикалне преграде и др.);
- 4) административне антиерозионе мере (прописи којим се регулишу обавезе корисника да антиерозино газдују поседом).

Обезбеђење најповољнијих и најцелисходнијих техничких, економских и еколошких решења антиерозионог уређења једног подручја састоји се у оптималној комбинацији биолошких, биотехничких и техничких радова, уз адекватну примену мера за заштиту животне средине и административних антиерозионих мера. Примена појединих категорија антиерозионих мера зависи од конкретних услова посматраног локалитета - геоморфолошких, геолошких и педолошких услова терена, стања вегетације, метеоролошких и хидролошких фактора и др.

Флувијална ерозија представља једну компоненту комплексних речних процеса, који се одигравају под утицајем природних и антропогених фактора. Отуда је логично да се заштита од флувијалне ерозије третира у оквиру уређења водотока. Контрола

флувијалне ерозије има двоструки ефекат: спречавањем бочне ерозије корита постиже се, с једне стране, заштита обала и приобаља, а с друге стране, зауставља се улаз материјала из рушевних обала у речно корито и тиме онемогућава формирање наносних наслага, које смањује пропусну моћ корита.

Да би се проблематика флувијалне ерозије решила, потребно је површине заштити биолошким интервенцијама, затрављивањем, пошумљавањем, и др. За контролу течења у водотоцима предложена је изградња брана и преграда. Ова концепција би омогућила, осим уређења сливова и водотока, и умањења штетног деловања и многоструке користи за привредни развој овог региона.

Што се тиче еолске ерозије, мере заштите од овог феномена (ветрозаштитни и пољозаштитни појасеви и агротехничке мере), спадају у домен пољопривреде и шумарства. Међутим, заштита од еолске ерозије може бити и у интересу водопривреде, у случају када се у близини подручја интензивне ерозије ветром налазе водопривредни објекти (акумулације, регулисана речна корита, иригациони канали и др.).

Основни задатак водопривреде би се састојао у детерминисању свих водопривредних објеката који могу бити угрожени еолском ерозијом, као и у разради концепције њихове заштите.

III - 6.2.5. Заштита од спољних и унутрашњих вода

Постојећи одбрамбени насипи дуж обала Тисе и Дунава чине трајно решење заштите територије општине Тител од поплавних вода, тако да је у наредном периоду нужно постојеће делове система одржавати у пројектованим елементима, као и отклањати евентуална оштећења облога насипа од утицаја таласа и леда.

У зони насипа, према одредбама Закона о водама, по круни, у косинама и у ножици, није дозвољена изградња било каквих објеката који предвиђају укопавање у тело насипа тј., нису дозвољени никакви грађевински радови који задиру у геометрију насипа, чиме би се довела у питање његова стабилност и функционалност као одбрамбеног објекта који штити општину Тител од штетног дејства високих вода Тисе и Дунава. У брањеној зони насипа, од 100m према брањеном подручју, као и у зони од 60m од краја небрањене косине (небрањене ножице) насипа према реци, није допуштена изградња било каквих објеката, укопавање цеви, засецање постојећег покровног слоја и слично, сем према датим условима (насипање терена и сл.). Предвиђени објекти у наведеној зони морају бити такви да се за време њихове изградње и каснијег функционисања не наносе оштећења на водопривредним заштитним објектима. Такође, према Закону о водама, није дозвољена садња било каквог зеленила у овој зони (осим шумског заштитног појаса), пошто би то могло да угрози функционалност одбрамбене линије. У небрањеном појасу тј., у подручју између минор корита реке Дунава и Тисе и насипа прве одбрамбене линије, није дозвољена изградња стамбених објеката. За планирање било каквих објеката у брањеној и небрањеној зони насипа потребно је од надлежног предузећа затражити водопривредне услове, сагласности и дозволу.

Саставни део одбрамбене линије чини:

- Десетометарски појас од спољне ножице насипа
- Труп насипа
- Баласт насипа просечне ширине око 50,0 метара
- Латерални канал за дренажање баласта и
- Петометарски појас од ивице латералног канала.

Одбрамбеној линији у ширем смислу припада и шумски заштитни појас у предтерену (форланду). Степен сигурности одбрамбене линије је добар и у складу је са значајем подручја и објеката који се штите.

Одбрамбена линија се мора стално одржавати у функционалном стању. Финансијска средства за одржавање одбрамбене линије и спровођење одбране од поплава обезбеђује спровођење одбране од поплава и правно је регулисано следећим актима: Општим планом за одбрану од поплава за период 2003. до 2008. год. ("Службени гласник РС", бр. 34/2003) и Оперативним планом одбране од поплава за 2006. годину који се доноси за текућу годину ("Службени гласник РС", бр. 13/2006).

Евентуалном потребном реконструкцијом и одржавањем постојећих насипа на Дунаву и Тиси, оствариће се висок степен заштите урбаних и индустријских насеља, као и потпуна заштита пољопривредних површина.

Под унутрашњим водама на подручју, подразумевају се површинске воде настале од падавина и подземне воде. Ради одржавања оптималног режима на подручју, врши се одводњавање (евакуација) сувишних вода са изграђеним системима за одводњавање који се састоје од различитих хидротехничких објеката као што су: канали, црпне станице, уставе, бране и акумулације, мостови, пропусти и др.

Одводњавање површинских вода обавља се каналском мрежом која се састоји од детаљне каналске мреже и великих дренажних канала. Свако сливно подручје има своју црпну станицу.

На територији општине Тител створени су услови за пријем и одвођење свих сувишних вода, а реципијенти су детаљна каналска мрежа хидросистема ДТД и реке Тиса и Дунав. На подручју постоје 4 црпне станице које сувишне воде са сливног подручја пребацују у реципијенте.

III – 6.2.6. Заштита вода

Основни задатак у области заштите вода је заштита квалитета вода до нивоа да се оне могу користити за потребе корисника са највишим захтевима у погледу квалитета вода. У наредном периоду предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва. Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања. Ово се у првом реду односи на потребу увођења зона санитарне заштите и опште санитарно уређење изворишта, систематску контролу и адекватну службу за реализацију постављених циљева.

У циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама.

За технолошке отпадне воде потребно је предвидети предтретман код сваког загађивача, као и пречишћавање на постројењу пре упуштања у реципијент, тако да упуштена вода задовољава II класу квалитета воде.

Пречишћене санитарно-феалне отпадне воде и технолошке воде се могу упуштати у реципијенте (отворене канале) с тим да се задовољавају следећи квалитет воде:

- БПК ₅ ср. дневни	до 25 mg/l
- ХПК	до 125 mg/l
- суспендоване материје	до 35 mg/l
- укупан N	до 15 mg/l
- укупан P	до 2 mg/l
- масти и уља (етарски екстракт)	до 0,1 mg/l
- штетне и опасне материје у складу са Правилником о опасним материјама у водама ("Сл. гласник СРС", бр. 31/82).	

У циљу постепеног смањења загађења вода и довођења свих деоница водотока у планском периоду до 2028. године у прописану класу предвиђа се:

- 1) смањење емисије суспендованог и органског загађења из концентрисаних извора који су обухваћени програмом за око 90%,
- 2) свођење емисије тешких метала на вредности прописане стандардима ефлуента,
- 3) свођење емисије токсичних органских супстанција на вредности нормиране квалитетом ефлуента и
- 4) оплемењивање малих вода.

Забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре или водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале, морају се обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) до траженог степена квалитета.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности, треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

Квалитет токова подземних вода заштити реконструкцијом и рекултивацијом постојећих депонија око насељених места на територији Општине.

III – 6.3. Електроенергетска инфраструктура

На простору обухваћеном Планом, постоји изграђена преносна и дистрибутивна мрежа коју је у циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача потребно ревитализовати и обезбедити двострано напајање. Напајање насеља вршиће се са 20kV напонског нивоа, преко дистрибутивних трафостаница и 20kV преносне мреже.

Уместо постојећег напајања 10kV напоном из трансформаторске станице „Тител“, 35/10kV, напајање Титела и Лока прећи ће на напајање 20kV напоном из будуће 110/20kV ТС „Перлез“.

Постојећа трафостаница „Тител“, 35/10kV, задржаће се као 20kV разводно постројење. 35kV надземни вод прећи ће на 20kV напонски ниво а изградиће се још два кабловска вода, од планиране ТС „Перлез“, преко моста до разводног постројења. Од последњег стуба, при преласку надземног вода преко реке Тисе, мрежа ће бити каблирана до разводног постројења, у зони становања.

У наредном периоду планирана је изградња 20kV далековода:

- Шајкаш-Будисава,
- Шајкаш-Ковиљ,
- Ковиљ-Гардиновци

чиме ће се постићи резервисање напајања из ТС 110/20 kV „Нови Сад 9“.

Напајање насеља вршиће се у потпуности са 20kV напонског нивоа, 10kV мрежа ће бити реконструисана на 20kV.

20kV мрежа треба да буде петљаста како би се у случају испада једног дела мреже обезбедило сигурно напајање из другог правца.

Потрошња електричне енергије на подручју обухвата Плана за плански период дата је у следећој табели:

Табела 18.

насеље	потрошња (GWh) год. 2025.	вршна снага (MW) год. 2025.	број типских трафостаница (630kVA)
Вилово	2,2	0,55	2
Гардиновци	2,4	0,61	2
Лок	2,6	0,66	2
Мошорин	4,8	1,21	3
Тител	28,4	7,12	14
Шајкаш	9,4	2,35	5
Укупно	49,8	12,50	28

У насељима општине Тител нисконапонску мрежу потребно је реконструисати у целисти.

Електроенергетска мрежа у насељима ће бити углавном надземна, на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима. У деловима насеља где је планирано вишепородично становање, радне зоне, централни садржаји, спортско-рекреативне и парковске површине, мрежа ће се у потпуности каблирати.

Поправљање квалитета испоруке и напонских прилика у мрежи решаваће се локално по потреби, изградњом нових средњенапонских и нисконапонских објеката. Градиће се углавном монтажно-бетонске и стубне трафостанице. Зидане трафостанице типа „кула“ потребно је заменити новим. Највећи број трафостаница градиће се у радним зонама и подручјима где је планирано становање.

У деловима насеља где су планиране радне зоне и где постоји ваздушна средњенапонска и нисконапонска мрежа која прелази преко тих површина, мрежу је потребно каблирати.

Око постојећих средњенапонских водова потребно је обезбедити заштитни коридор у којем неће бити дозвољена градња било којих објеката.

Мрежа јавног осветљења ће се каблирати у деловима насеља где је електроенергетска мрежа каблирана а у деловима насеља где је електроенергетска мрежа ваздушна, светиљке за јавно осветљење ће се постављати по стубовима електроенергетске мреже. Мрежу јавног осветљења дуж главних саобраћајница треба реконструисати а у делу насеља са централним садржајем поставити расветна тела на украсне канделабре.

У свим насељима, туристичким и другим локалитетима потребно је изградити квалитетну јавну расвету.

Електрична енергија се може у наредном периоду обезбедити из алтернативних извора.

III - 6.4. Гасоводна и нафтоводна инфраструктура и алтернативни облици енергије

Приликом изградње нових објеката ЈП СРБИЈАГАС-а и НИС-НАФТАГАС-а потребно је посебно обратити пажњу на заштићена природна добра на територији општине Тител. Такође, приликом планирања, пројектовања и изградње ових објеката, водити рачуна о смањењу конфликта између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (насеља, становништва, земљиште итд.) и предузимати одговарајуће мере за санирање негативних последица (програм рекултивације, ревитализације, отклањања штета итд.).

III - 6.4.1. Гасоводна инфраструктура

Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на подручју обухвата Просторног плана општине Тител, пружају могућност њеног даљег развоја и проширења, у циљу обезбеђења земног гаса за све кориснике на предметном подручју и боље експлоатације земног гаса.

Приоритет развоја гасоводне инфраструктуре на предметном подручју је изградња разводних гасовода и мерно-регулационих станица за снабдевање природним гасом насеља: Тител, Мошорин, Вилово, Гардиновци и Лок.

Гасификација ових насеља извешће се изградњом разводних гасовода и прикључењем на најближу гасоводну инфраструктуру према условима и сагласности од власника гасовода, који ће према расположивом капацитету и положају гасовода одредити на који ће се гасовод планирани потрошачи прикључити и на ком месту.

Када се буде изградила разводна гасоводна мрежа на територији општине Тител, бушотина Vi-1 биће повезана бушотинским водом и приступиће се изградњи адекватног постројења за припрему гаса у близини бушотине.

III - 6.4.2. Нафтоводна инфраструктура

Према ППРС, са аспекта коришћења енергетских извора: нафта, природни гас, геотермалне воде), општина Тител спада у перспективно подручје.

Са аспекта истраживања енергетских минералних сировина (нафта и природни гас), посматрани део јужне Бачке на основу Решења Покрајинског секретеријата за енергетику и минералне сировине спада у одобрени истражни простор (број 5074) НАФТАГАСА. Сходно томе, овај простор треба резервисати за будућа геолошка истраживања нафте и гаса, у сагласности са датим површинама и динамиком реализације истраживања.

Евентуална изградња објеката који прате експлоатацију нафте и гаса (сабирни системи, приступни путеви и сл.), вршиће се на овом истражном, односно експлоатационом простору.

Према информацији и подацима од Министарства рударства и енергетике број 350-01-5/2005, планира се траса Паневропског нафтовода, која ће из правца места Наидаш у Румунији ући на територију Републике Србије на простору општине Бела Црква. Тачна локација трасе кроз општину Бела Црква, општину Ковин и општину Панчево до Рафинерије Панчево одредиће се на основу прединвестиционе студије нафтовода од границе Румуније-Србија до Трста кроз Србију и одговарајуће урбанистичке документације. Од Рафинерије Панчево траса планираног Паневропског нафтовода би највероватније требала да прати трасу постојећег Јадранског нафтовода ЈА-НА, који једном од својих деоница пролази кроз територију Општине.

Све активности на избору трасе будућег Паневропског нафтовода потребно је ускладити са одговарајућим прописима и техничким нормативима за изградњу гасовода, уз поштовање планираних активности на овом простору, према Просторном плану општине.

III - 6.4.3. Коришћење алтернативних облика енергије

У планском периоду стимулисати развој и коришћење алтернативних облика енергије, чиме би се знатно утицало на побољшање животног стандарда, заштиту и очување природне и животне средине. Године 2005. Скупштина Републике Србије је усвојила "Стратегију развоја енергетике Републике Србије до 2015. године", којом се дефинишу елементи за утврђивање стратегије развоја енергетских сектора Србије, у којој је дефинисан и развој и коришћење нових и обновљивих извора енергије и ефикаснијих

технологија и уређаја. Коришћењем алтернативних облика енергије утиче се на раст животног стандарда, очување и заштиту животне средине.

Тренутно стање у домену енергетског снабдевања Општине упућује нас на штедњу и рационално коришћење свих енергената али то не треба схватити као ограничење друштвеног и личног стандарда. Већим коришћењем алтернативних облика енергије се стварају предуслови за виши ниво животног стандарда али и за побољшање услова одрживог развоја животне и радне средине. Главна препрека већем коришћењу алтернативних облика енергије на овом простору лежи у захтеву да енергија из ових извора мора по цени бити конкурентна конвенционалној.

На простору општине Тител алтернативни облици енергије који се могу користити су:

- биомаса,
- биогас,
- геотермална енергија,
- енергија ветра,
- сунчева енергија,
- хидроенергија.

Енергетски потенцијал биомасе је сконцентрисан у отпаcima из пољопривредне производње, шумске и дрвопрерађивачке производње. Због великих трошкова транспорта (кабасти терети) индиције говоре да биомасу на овом простору треба користити у непосредној близини настанка ових сировина (у оквиру појединих насеља и садржаја), ради задовољавања енергетских потреба објеката пољопривредне производње.

Биодизел (течни обновљиви извор енергије из биомасе, односно уља добијених из семена уљаних култура, као и рециклираних јестивих уља), се користи као погонско гориво дизел мотора са унутрашњим сагоревањем.

Биогас се производи и користи првенствено из резлога економичног управљања стајским ђубривом, ради оптимизације доходака по хектару обрадиве површине, заштите човекове средине и радне околине и из потребе снабдевања фарми сопственом енергијом.

Геотермалну енергију је данас могуће економично користити за различите енергетске потребе. Примена геотермалне енергије има своје специфичности о којима се мора водити рачуна при пројектовању геотермалних инсталација. На основу расположивих података хидрогеотермални потенцијали општине испитан је на бушотини Шај1/Н. Имајући у виду да истраживање, експлоатација и коришћење хидрогеотермалне енергије не представља никакву опасност за животну средину, покрајински Секретеријат за енергетику и минералне сировине предлаже да се ове активности дозволе на овом простору, како би се утврдили геотермални потенцијали овог простора у смислу коришћења геотермалних вода у: бањама и базенима, индустријским процесима, за хлађење и грејање простора, у пољопривреди (сушење пољопривредних производа, грејање пластеника и друго.

На простору општине Тител постоје повољни услови за коришћење енергије ветра за производњу електричне енергије применом ветрогенератора. Додатном анализом мерења брзине ветра повољне локације ће се тачно дефинисати.

За коришћење сунчеве енергије потребна су велике инвестиције на почетку а потребне су и велике површине за инсталисање сунчевих колектора. Коришћење сунчеве енергије треба комбиновати са неким другим видом конвенционалне енергије, због немогућности адекватне акумулације и коришћења током целе године.

Коришћење хидроенергетског потенцијала у равничарским пределима доскоро није налазило своје место осим ретких изузетака. Без обзира на то што хидропотенцијал у Војводини није мали, досадашње анализе су показале да његово коришћење није

економски оправдано. Основна карактеристике овог подручја (и подручја општине Тител) је да кроз њега протичу велике количине воде, али је могућност концентрације падова мала а то је први услов за коришћење хидро потенцијала. Због великих количина воде потребна су постројења за коришћење потенцијала велике пропусне моћи, која су скупа, а сразмерно мале снаге због малих падова. Поред тога, вештачко подизање нивоа воде, у циљу концентрације пада у равничарским условима, распростире се на великим дужинама, изазивајући при томе низ негативних утицаја, за чију су компензацију потребна значајна средства. Ова два чиниоца су била од одлучујућег утицаја на високу цену енергије која би се могла добити коришћењем хидроенергетског потенцијала у Војводини.

III - 6.5. Телекомуникациона инфраструктура

За квалитетно одвијање телекомуникационог саобраћаја на подручју општине Тител, у планском периоду, потребно је повећавати капацитет како међумесне, тако и месне телекомуникационе мреже и телефонских централа у складу са потребама. Потребно је изградити квалитетну телекомуникациону мрежу до свих туристичких локалитета и корисника простора ван насеља.

За решавање телефонског саобраћаја на салашима, пољопривредним добрима, удаљеним туристичким комплексима и садржајима, као и другим објектима изграђеним ван насеља, поред варијанте са усмереним РР коридором са изградњом малих крајњих централа и локалне мреже планирани су и други видови решавања телефонског саобраћаја (WLL, приводи оптичких каблова и крајње централе са локалном мрежом, повезивање мрежним кабловима са најближом централом довољног капацитета.).

За обезбеђивање кабловског повезивања (оптичким или мрежним кабловима) планирати одговарајуће коридоре дуж сваке саобраћајнице.

Планирати мрежу мобилне телефоније са покривеношћу целе Општине, изузимајући постављање стубова у заштићеним деловима природе и културних добара.

У погледу квалитета телефонског саобраћаја потребно је нагласити да је остварен врло висок степен дигитализације. Приоритети даљег развоја су наставак изградње оптичких каблова и дигиталних система преноса до сваког насеља, реконструкције и проширења месних мрежа према потребама корисника са тенденцијом преласка на подземне разводне мреже, замена свих аналогних крозбар централа са електронским централама, замена двојничких прикључака са директним прикључцима, већа понуда ISDN прикључака (примарних и базних), као и других сервиса које омогућују квалитетни дигитални системи.

За свако домаћинство обезбедити по један до два директна телефонска прикључка, као и довољан број прикључака за све привредне кориснике.

Табела 19.

Насеље	Број становника	Број домаћинстава	бр.тп.	тп/100ст
Вилово	1050	350	700	66,6
Гардиновци	1450	500	1000	68,9
Лок	1100	430	800	72,7
Мошорин	2900	850	1600	55,1
Тител	5750	2050	3800	66,0
Шајкаш	5200	1450	2600	50,0
Укупно	17400	5630	10500	60,3

Изградњом антенских система и базних станица мобилних телекомуникација у катастарској општини: Тител, Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок, по

плановима развоја надлежних предузећа, омогућиће се рад овог система на целом планском подручју.

За квалитетан пријем и дистрибуцију радио и ТВ сигнала, у свим насељима је потребно изградити кабловски дистрибутивни систем (КДС).

III - 7. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, РАЗМЕШТАЈ И КОРИШЋЕЊЕ КОМУНАЛНИХ ПОВРШИНА

Депонованње комуналног отпада

Депонованње комуналног отпада и одлагање животињских лешева је до сада решавано парцијално. Свако насеља је отпад комуналног и животињског порекла одлагало на локацијама чији степен уређености и опремљености не задовољава потребне критеријуме. На тим локацијама и у њиховом непосредном окружењу присутна је деградација простора, у смислу загађења земљишта, подземних вода и ваздуха. Евидентна је нерентабилност оваквог начина одлагања отпада, јер је потребно адекватно уредити и опремити више локација.

Преласком на систем регионалног депонованња отпада кроз формирање вишеопштинских региона са једном регионалном депонијом, потребно је санирати и рекултивисати постојеће локације депонија као и сточна гробља. Израђен је Регионални план за управљање комуналним отпадом општине Зрењанин, Тител, Ковачица и Житиште. Након утврђивања локације регионалне депоније предметног региона одредиће се и локација трансфер станице. Трансфер станица представља место где се врши довоз отпада из свих општинских места и претовар отпада, ради његовог транспорта до регионалне депоније. Прелазак на овај систем одлагања отпада подразумева успостављање низа законодавних, организационих и институционалних мера.

Комунални отпад Општине до формирања система регионалног депонованња одлагаће се на постојећој локацији на територији КО Тител коју је неопходно уредити довођењем потребне инфраструктуре, ограђивањем, постављањем чуварске службе итд. а у складу са важећим Правилником.

Дугорочну концепцију одлагања отпада треба усагласити са принципима Националне стратегије управљања отпадом (Влада Републике Србије, 04.07.2003.) и смерницама Студије просторног размештаја регионалних депонија и трансфер станица на територији АП војводине (ЈП "Завод за урбанизам Војводине", 2006.).

Третман и одлагање комуналног отпада на основу утврђених принципа ће се одвијати на регионалном нивоу, што ће се позитивно одразити на квалитет земљишта на територији општине. Одлагању отпада треба да предходи одвојено сакупљање отпада ради његовог смањења (кабастог, опасног и рецеклабилног), а након укључења у систем регионалног одлагања и затварање, санација и рекултивација постојеће депоније и сметлишта.

Јама-гробница

Уклањање животињских лешева са територије Општине ће се вршити привремено на постојећој локацији јаме-гробнице у Ко Тител, у складу са важећим правилницима, до изградње мреже кафилерија на територији Војводине. Јаме гробнице је неопходно лоцирати на месту које није водоплавно, подводно и поред водотока.

III - 8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Поштовањем одговарајућих прописа и усклађивањем са директивама ЕУ у области заштите животне средине, обезбедиће се успостављање и реализација свих активности које су у складу са принципима одрживог развоја. Одрживи развој представља непрестани процес усклађивања друштвеног, економског, културног (и урбаног) развоја са потребама и ограничењима животне средине, кроз сарадњу свих интересних и друштвених група.

Просторни развој општине Тител је усмерен у контексту рационалног коришћења природних ресурса, реализације режима заштите природних добара и заштите и унапређења природних и радом створених вредности животне средине.

У циљу **заштите животне средине** територије Општине предвиђене су следеће активности:

- Формирање јединственог катастра загађивача и успостављање мониторинга воде, ваздуха и земљишта на територији Општине;
- Формирање ваншумског зеленила уз: канале, саобраћајнице, у оквиру пољопривредног земљишта, око радних зона, фарми, комуналних и других објеката, у циљу побољшања микроклиматских услова и повећања укупне шумовитости Општине;
- Очување и унапређење шумског фонда с обзиром на мању шумовитост читаве Општине;
- Снабдевање свих насеља водом највишег квалитета;
- Изградња канализационог система и пречистача отпадних вода за сва насеља у Општини;
- Изградња обилазница у циљу смањења транзита кроз насеља (смањење аерозагађења и буке);
- Заштита од ерозије затрављивањем површина под нагибом;
- Контролисана примена хемијских средстава заштите и агромера у области пољопривреде;
- Санација и рекултивација напуштених локација депонија комуналног отпада, сточних гробаља и осталих деградираних простора;
- Одлагање животињских лешева и ветеринарских конфиската на привремену локацију до укључења Општине у систем кафилерија;
- Обезбеђење нешкодљивог уклањања животињских лешева у случају појаве авијарне инфлуенце у непропусне контејнере, као привремено решење и јаме-гробнице за свако насељено место, као трајно решење;
- Поступање са опасним материјама спровести у складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04) и подзаконским актима;
- Селектирање отпада на извору и увођење рециклаже као процеса смањења количине отпада за депоновање;
- Привремено одлагање комуналног отпада на постојећој депонији уз обезбеђење минималних мера заштите у току њеног коришћења;
- Одлагање комуналног отпада, у складу са принципима Националне стратегије управљања комуналним отпадом, која за регион Средњег Баната, на који је усмерена општина Тител, подразумева:
 - формирање регионалне депоније на територији општине Зрењанин,
 - изградњу трансфер станице, у зависности од локације регионалне депоније,
 - изградњу мреже сабирних центара у насељима;

Током истраживања и експлоатације минералних сировина неопходно је придржавати се услова прописаних Законом.

III - 9. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА

III - 9.1. Заштита природних добара

У оквиру заштите природних добара, као и оних која су предложена за заштиту, потребно је ускладити активности у простору са мерама заштите.

Стратешки правци развоја у области заштите природе су:

- примена свих мера прописаних важећом Уредбом на делу територије СРП "Ковиљско-петроварадински рит";
- доношење Уредбе о стављању под заштиту СРП "Тителски брег" и
- зонирање подручја предвиђених за заштиту са могућношћу имплементације туризма у функцији заштите.

III - 9.2. Заштита културних добара

Планирању и уређењу простора приступа се тако што се подаци о заштићеним културним добрима и условима њиховог очувања и презентације уграђују у планове заједно са инструментима за њихово очување. На основу достављених резултата рада службе заштите базира се планирање. Услови заштите археолошких локалитета и археолошких зона су следећи:

- Пре предузимања било каквих земљаних радова на простору свих обележених археолошких локалитета и археолошких зона обавезно је тражити од Покрајинског завода за заштиту споменика културе посебне услове заштите.
- На простору локалитета Калварија на Тителском брегу (локалитет 255), који је заштићен као културно добро од изузетног значаја, не дозвољава се извођење било каквих земљаних и грађевинских радова.

III - 10. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И КОРИШЋЕЊЕ И УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

III – 10.1. Мере заштите од елементарних непогода

Мере заштите од **земљотреса** односе се на основне смернице и услове за организацију и изградњу насељских површина, применом важећих правилника везано за степен изградње појединих рејона у насељима (стамбени, централни, радне зоне), густину насељености, спратност објеката, планирање слободних површина за потребе евентуалног измештања и збрињавања становништва. Грађевинско-техничке мере предвиђају правилан избор локације за градњу објеката, забрану изградње у заштићеним деловима природе, на неподесним теренима као и строго поштовање и примена важећих законских прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. Детаљнија разрада ових услова биће обрађена израдом одговарајуће урбанистичке документације за свако насеље.

Подручје општине Тител је угрожено **поплавама**. Река Тиса може да угрози насеља Тител и Мошорин и атаре Титела, Мошорина па чак и Шајкаша. Река Дунав може да угрози насеље Гардиноце и атар: Гардиноваца, Лока и Титела. Одбрамбени насипи подигнути дуж обале Тисе и Дунава, са водопривредним објектима за заштиту од вода (црпне станице, хидромелиорациони канали), штите територије општине Тител од поплавих вода. У наредном периоду нужно постојеће делове система одржавати у пројектованим елементима, као и отклањати евентуална оштећења облога насипа од утицаја таласа и леда. Планирани развој каналске мреже и њено оспособљавање за двонаменску функцију (одводњавање и наводњавање) допринеће да одводњавање површинских и подземних вода буде много квалитетније. На овај начин ће целокупна површина општине Тител бити заштићена од изливања површинских вода и могућих поплава већих размера.

Заштита од **пожара** подразумева урбанистичке мере заштите које се односе на ширину улица у насељима (реконструкција постојећих и изградња нових у складу са стандардима и техничким прописима), реконструкцију јавних путева, утврђивање урбанистичких показатеља (намена простора, степен искоришћености земљишта, коефицијент изграђености земљишта), правила изградње (постављање објекта, спратност објекта, међусобна удаљеност објекта...). Поред ових мера неопходно је примењивати грађевинско-техничке мере заштите од пожара, у складу са прописима о изградњи објекта, мере заштите од пожара код електроенергетских и гасних постројења и уређење сталних црпилишта воде за потребе гашења пожара.

У оквиру система одбране од **града**, у општини Тител изграђено је шест противградних станица са којих се, током сезоне одбране од града, испаљују противградне ракете. Противградне станице изграђене су на следећим локацијама: Мошорин, Вилово, Гардиновци, Лок, Игићев салаш (Тител 2) и Тител (Царски салаш).

Табела 20. – Локације противградних станица у Општини:

Ред.бр.	Назив ПГС	Х	У	Н
1.	Мошорин	5018750	7435600	70
2.	Вилово	5012750	7433700	75
3.	Гардиновци	5006500	7431100	80
4.	Лок	5007780	7438050	70
5.	Игићев салаш (Тител 2)	5010100	7441750	120
6.	Тител (Царски салаш)	5005200	7445150	70

Ради неометаног рада и безбедности, у заштитној зони од 100,0m од противградних станица, изградња нових објекта је могућа само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

III – 10.2. Коришћење и уређење простора од интереса за одбрану земље

За заштиту становништва од ратних дејстава на подручју општине Тител планирати изградњу двонаменских склоништа допунске или основне заштите у складу са постојећом просторнопланском регулативом, важећим техничким прописима и нормативима за склоништа и "Одлуком општинског штаба цивилне заштите о утврђивању степена угоржености територије општине."

Пре изградње или реконструкције објекта, инвеститори су у обавези да прибаве мишљење надлежног органа за одбрану, о обавези изградње склоништа (врсти склоништа, обиму заштите и капацитету) или о ослобађању од градње склоништа, уколико граде објекте који се налази у насељу или делу насеља/атара у којима није планирана изградња склоништа (у складу са прописима из ове области).

У складу са условима Министарства одбране Републике Србије дефинисана је зона забрањене градње (Реферална карта бр. 1. – Намена простора Р-1:50000).

IV МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ПРИМЕНУ ПЛАНА У УРБАНИСТИЧКИМ ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА И ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА

IV – 1. ОПШТЕ МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

Опште мере и инструменти за примену Плана на територији општине Тител су:

Просторни план општине Тител разрађује се и реализује:

- урбанистичким планом и
- актом о урбанистичким условима, у складу са важећим законима и другим прописима.

Такође, за потребе даље заштите и унапређења природних добара неопходно је донети и:

- пољопривредну основу,
- шумску основу,
- ловну основу и
- водопривредну основу.

Општа правила уређења/изградње за урбанистичке зоне и целине, објекте и инфраструктуру на територији општине Тител су:

- да се спроводе на основу дате намене површина и услова из овог Плана;
- да морају бити уређени/изграђени у складу са условима заштите од елементарних непогода (земљотрес, пожари, поплаве, грома и др.) и ратних дејстава;
- да морају бити уређени/изграђени у складу са условима заштите животне средине, заштите природних и културних добара;
- да морају бити изграђени у складу са важећим Законима и Прописима који дотичну област регулишу.

IV - 1.1. Намена простора са билансом површина

Намена простора са билансом површина (постојеће и планирано), дата је у наставку текста појединачно за сваку катастарску општину и за општину Тител у целину у наставку овог текста:

Табела 21. - Биланс постојеће и планиране намене простора за Ко Тител:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ха	%	ха	%
1.	Пољопривредно земљиште	5177,91	75,78	4869,04	71,26
	Обрадиво пољопривредно земљиште	3962,73		3910,68	
	Пољопр. земљиште под заливним системом	1195,19		938,37	
	Извориште	18,68		18,68	
	Мочварно земљиште	1,31		1,31	
2.	Шумско земљиште	70,08	1,03	70,08	1,03
	Шуме и шумско земљиште	70,08		70,08	
3.	Водно земљиште	986,29	14,44	857,97	12,56
	Река Дунав и Тиса-корито за малу воду	297,67		297,67	
	Водозаштитне шуме	604,56		507,32	
	Обала	84,06		52,98	
4.	Грађевинско земљиште	597,91	8,75	1035,10	15,15
	Грађевински рејон насеља	457,10		457,10	
	Викенд зона	26,77		26,77	
	Туристичко-рекреативни комплекс	-		76,96	
	Радне зоне и комплекси	13,72		364,77	
	Уређај за пречишћавање отпадних вода	-		2,13	
	Мелиорациони канали ⁹	86,17		86,17	
	Железничка пруга ⁹	4,70		4,70	
	ДП II реда-регионални пут ⁹	9,45		9,45	
	Општински пут-локални пут ⁹	-		7,05	
Σ	Укупно 1+2+3+4	6832,19	100,00	6832,19	100,00

⁹ У израчунавању површина рачунат је: пружни појас од 16m, земљишни појас државног пута II реда (регионални пут) од 20m, земљишни појас обилазнице од 20m, земљишни појас општинског пута од 15m, земљишни појас мелиорационог канала од 14 m.

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Ко Тител може да се уочи да су једино површине под шумским земљиштем остале непромењене а да је планирано да дође до повећања грађевинског земљишта на рачун постојећег пољопривредног и водног земљишта. У планском периоду планирано је да максимално заузме под грађевинским земљиштем буде 1035,10 ha, односно 15,15% од укупне површине Ко Тител. Повећање грађевинског земљишта на рачун пољопривредног је за 4,53% а на рачун водног земљишта 1,88% од територије Ко Тител.

Табела 22. - Биланс постојеће и планиране намене простора за **Ко Лок**:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	2238,87	77,39	2238,87	77,39
	Обрадиво пољопривредно земљиште	2105,26		2105,26	
	Пољопр. земљиште под заливним системом	77,92		77,92	
	Пашњаци који су враћени селима на коришћ.	55,69		55,69	
2.	Шумско земљиште	77,81	0,30	77,81	0,30
	Шуме и шумско земљиште	77,81		77,81	
3.	Водно земљиште	353,32	0,12	353,32	0,12
	Река Дунав-корито за малу воду	90,24		90,24	
	Водозащитне шуме	222,37		222,37	
	Обала	40,71		40,71	
4.	Грађевинско земљиште	222,79	7,70	222,79	7,70
	Грађевински рејон насеља	139,49		139,49	
	Радне зоне и комплекси	9,44		9,44	
	Рибњак	21,17		21,17	
	Мелиорациони канали ¹⁰	41,23		41,23	
	Простор за санацију и рекултивацију	0,94		0,94	
	Железничка пруга ¹⁰	4,51		4,51	
	ДП II реда-регионални пут ¹⁰	6,01		6,01	
Σ	Укупно 1+2+3+4	2892,79	100,00	2892,79	100,00

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Ко Лок може да се уочи да је планирано задржавање постојеће намене простора на територији Ко Лок.

Табела 23. - Биланс постојеће и планиране намене простора за **Ко Гардиновци**:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	2389,73	73,95	2387,71	73,89
	Обрадиво пољопривредно земљиште	2343,58		2341,56	
	Пашњаци који су враћени селима на коришћ.	46,15		46,15	
2.	Шумско земљиште	1,3	0,05	1,3	0,05
	Шуме и шумско земљиште	1,3		1,3	
3.	Водно земљиште	653,16	20,21	653,16	20,21
	Река Дунав-корито за малу воду	133,91		133,91	
	Водозащитне шуме	476,04		476,04	
	Обала	43,21		43,21	
4.	Грађевинско земљиште	187,25	5,79	189,27	5,85
	Грађевински рејон насеља	152,56		152,56	
	Радне зоне и комплекси	5,37		5,37	
	Мелиорациони канали ¹⁰	19,24		19,24	
	Простор за санацију и рекултивацију	4,46		4,46	
	Обилазница ¹⁰	-		2,02	
	Општински пут-локални пут ¹⁰	5,62		5,62	
Σ	Укупно 1+2+3+4	3231,44	100,00	3231,44	100,00

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Ко Гардиновци може да се уочи да су површине под шумским и водним земљиштем остале непромењене а да је

¹⁰ У израчунавању површина рачунат је: пружни појас од 16m, земљишни појас државног пута II реда (регионални пут) од 20m, земљишни појас обилазнице од 20m, земљишни појас општинског пута од 15m, земљишни појас мелиорационог канала од 14 m.

планирано да дође до повећања грађевинског земљишта на рачун постојећих пољопривредних површина. У планском периоду планирано је да максимално заузме под грађевинским земљиштем буде 189,27 ха, односно 5,85% од укупне површине Ко Гардиновци. Укупно повећање грађевинског земљишта на рачун пољопривредног је за 0,06% територије Ко Гардиновци.

Табела 24. - Биланс постојеће и планиране намене простора за **Ко Вилово**:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ха	%	ха	%
1.	Пољопривредно земљиште	2446,16	92,89	2408,40	91,46
	Обрадиво пољопривредно земљиште	2060,36		2022,60	
	Пољопривр. земљиште под заливним системом	246,68		246,68	
	Пашњаци који су враћени селима на коришћ.	139,12		139,12	
2.	Шумско земљиште	13,62	0,52	13,62	0,52
	Шуме и шумско земљиште	13,62		13,62	
3.	Грађевинско земљиште	173,49	6,59	211,25	8,02
	Грађевински рејон насеља	114,20		114,20	
	Викенд зона	6,05		6,05	
	Радне зоне и комплекси	-		26,90	
	Ретензија	3,32		3,32	
	Мелиорациони канали ¹¹	29,85		29,85	
	Простор за санацију и рекултивацију	3,02		3,02	
	Железничка пруга ¹¹	8,60		8,60	
	ДП II реда-регионални пут ¹¹	7,52		7,52	
	Обилазница ¹¹	-		2,51	
	Општински пут-локални пут ¹¹	0,93		9,28	
Σ	Укупно 1+2+3+4	2633,27	100,00	2633,27	100,00

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Ко Вилово може да се уочи да су површине под шумским земљиштем остале непромењене а да је планирано да дође до повећања грађевинског земљишта на рачун постојећих пољопривредних површина. У планском периоду планирано је да максимално заузме под грађевинским земљиштем буде 211,25 ха, односно 8,02% од укупне површине Ко Вилово. Укупно повећање грађевинског земљишта на рачун пољопривредног је за 1,43% територије Ко Вилово.

¹¹ У израчунавању површина рачунат је: пружни појас од 16m, земљишни појас државног пута II реда (регионални пут) од 20m, земљишни појас обилазнице од 20m, земљишни појас општинског пута од 15m, земљишни појас мелиорационог канала од 14 m.

Табела 25. - Биланс постојеће и планиране намене простора за Ко Шајкаш:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	3362,35	87,06	3188,27	82,55
	Обрадиво пољопривредно земљиште	3080,83		2912,25	
	Пашњаци који су враћени селима на коришћ.	236,29		230,79	
	Мочварно земљиште	45,23		45,23	
2.	Шумско земљиште	18,99	0,5	18,99	0,5
	Шуме и шумско земљиште	18,99		18,99	
3.	Грађевинско земљиште	480,54	12,44	654,62	16,95
	Грађевински рејон насеља	373,37		373,37	
	Туристичко-рекреативни комплекс	-		33,70	
	Радне зоне и комплекси	9,84		140,45	
	Рибњак	23,13		23,13	
	Мелиорациони канали ¹²	45,94		45,94	
	Простор за санацију и рекултивацију	0,72		0,72	
	Железничка пруга ¹²	7,76		7,76	
	ДП II реда-регионални пут ¹²	16,97		12,70	
	Обилазница ¹²	-		10,59	
	Општински пут-локални пут ¹²	2,81		6,26	
Σ	Укупно 1+2+3+4	3861,88	100,00	3861,88	100,00

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Катастарску општину Шајкаш може да се уочи да су површине под шумским земљиштем остале непромењене а да је планирано да дође до повећања грађевинског земљишта на рачун постојећих пољопривредних површина. У планском периоду планирано је да максимално заузме под грађевинским земљиштем буде 654,62 ha, односно 16,95% од укупне површине Ко Шајкаш. Укупно повећање грађевинског земљишта на рачун пољопривредног је за 4,51% територије Ко Шајкаш.

Табела 26. - Биланс постојеће и планиране намене простора за Ко Мошорин:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ha	%	ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	5311,47	78,48	5277,64	77,98
	Обрадиво пољопривредно земљиште	5009,56		4975,73	
	Пашњаци који су враћени селима на коришћ.	301,91		301,91	
2.	Шумско земљиште	217,35	3,21	213,63	3,16
	Шуме и шумско земљиште	217,35		213,63	
3.	Водно земљиште	696,66	10,29	696,66	10,29
	Река Тиса-корито за малу воду	135,85		135,85	
	Водозаштитне шуме	493,82		493,82	
	Обала	66,99		66,99	
4.	Грађевинско земљиште	542,63	8,02	580,18	8,57
	Грађевински рејон насеља	354,42		354,42	
	Туристичко-рекреативни комплекс	-		3,72	
	Радне зоне и комплекси	23,25		34,05	
	Рибњак	89,81		89,81	
	Мелиорациони канали ¹²	71,62		71,62	
	Општински пут-локални пут ¹²	3,53		26,56	
Σ	Укупно 1+2+3+4	6768,11	100,00	6768,11	100,00

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Ко Мошорин може да се уочи да су површине под водним земљиштем остале непромењене а да је планирано да дође до повећања грађевинског земљишта на рачун постојећег пољопривредног и шумског земљишта. У планском периоду планирано је да максимално заузме под грађевинским земљиштем буде 580,18ha, односно 8,57% од укупне површине Ко Мошорин. Повећање

¹² У израчунавању површина рачунат је: пружни појас од 16m, земљишни појас државног пута II реда (регионални пут) од 20m, земљишни појас обилазнице од 20m, земљишни појас општинског пута од 15m, земљишни појас мелиорационог канала од 14 m.

грађевинског земљишта на рачун пољопривредног је за 0,5% а на рачун шумског је за 0,05% територије Ко Мошорин.

Табела 27. - Биланс постојеће и планиране намене простора за Општину Тител:

Р. бр.	НАМЕНА ПРОСТОРА	п о с т о ј е ћ е		п л а н	
		ха	%	ха	%
1.	Пољопривредно земљиште	20926,49	79,81	20369,93	77,69
	Обрадиво пољопривредно земљиште	18562,32		18268,08	
	Пољопривр. земљиште под заливним системом	1519,79		1262,97	
	Извориште	18,68		18,68	
	Пашњаци који су враћени селима на коришћ.	779,16		773,66	
	Мочварно земљиште	46,54		46,54	
2.	Шумско земљиште	399,15	1,52	395,43	1,51
	Шуме и шумско земљиште	399,15		395,43	
3.	Водно земљиште	2689,43	10,26	2561,11	9,77
	Река Дунав и Тиса-корито за малу воду	657,67		657,67	
	Водозаштитне шуме	1796,79		1699,55	
	Обала	234,97		203,89	
4.	Грађевинско земљиште	2204,61	8,41	2893,21	11,03
	Грађевински рејон насеља	1591,14		1591,14	
	Викенд зона	32,82		32,82	
	Туристичко-рекреативни комплекс	-		114,38	
	Радне зоне и комплекси	61,62		580,98	
	Рибњак	134,11		134,11	
	Уређај за прешићавање отпадних вода	-		2,13	
	Ретензија	3,32		3,32	
	Мелиорациони канали ¹³	294,05		294,05	
	Простор за санацију и рекултивацију	9,14		9,14	
	Железничка пруга ¹³	25,57		25,57	
	ДП II реда-регионални пут ¹³	39,95		35,68	
	Обилазница ¹³	-		15,12	
	Општински пут-локални пут ¹³	12,89		54,77	
Σ	Укупно 1+2+3+4	26219,70	100,00	26219,70	100,00

Према исказаном табеларном приказу намене простора за Општину Тител може да се уочи да је дошло до смањења површина под: водним, шумским и пољопривредним земљиштем а да је планирано повећање површина под грађевинским земљиштем. Планирано је да максимално заузме под грађевинским земљиштем буде 2893,21ха, односно 11,03% од укупне површине општине Тител. Планирано повећање површина намењених грађевинском земљишту је на рачун:

- пољопривредног земљишта за 2,12%,
- шумског земљишта за 0,01% и
- водног земљишта за 0,49%.

од укупне територије општине Тител.

Шумско земљиште (1,51%) са водозаштитним шумама (6,85%) и планираним ваншумским зеленилом од око 2% представља укупну шумовитост Општине од 10,36%.

На основу намене површина дате за Општину дате су и мере и инструменти за непосредну примену правила уређења и коришћења простора у урбанистичким плановима ужих територијалних целина и насеља, као и правила за уређење простора за који није предвиђена израда урбанистичког плана.

¹³ У израчунавању површина рачунат је: пружни појас од 16m, земљишни појас државног пута II реда (регионални пут) од 20m, земљишни појас обилазнице од 20m, земљишни појас општинског пута од 15m, земљишни појас мелиорационог канала од 14 m.

IV - 1.2. Спровођење Плана

Просторни план општине Тител разрађиваће се:

- за подручја насеља општине Тител израдом одговарајућег урбанистичког плана, којим ће се дефинисати њихов: грађевински реон, просторни развој, правила заштите, уређења и изградње, начин коришћења простора, и др.;
- за потребе изградње: зоне, комплекса и инфраструктурних, односно комуналних објеката изван грађевинских рејона насеља, где је потребно дефинисати грађевинско земљиште, односно разграничење између јавног и осталог грађевинског земљишта, израдом одговарајућег урбанистичког плана;
- за потребе изградње: објеката у викенд зони, објеката за потребе пољопривредног домаћинства, пољопривредних радних комплекса, објеката за гајење и лов дивљачи, шумских путева и објеката, објеката у викенд насељу на водном земљишту, а који су усклађени са наменом површина из овог Плана, одобрење за изградњу издаваће се на основу акта о урбанистичким условима.

Табела 28. Спровођење планских решења

Ред. број	ЗОНЕ	ПОДРУЧЈА, ЗОНЕ, КОМПЛЕКСИ, ОБЈЕКТИ	На основу	
			Урбанистичког плана	Просторног плана
1.	Грађевинско земљиште	Грађевински рејони насеља :Тител, Лок, Гардиновци, Вилово, Шајкаш и Мошорин	•	
		Туристичко-рекреативни комплекс	•	
		Радне зоне и комплекси	•	
		Викенд зона		•
		Саобраћајни, водопривредни, енергетски и комунални комплекси и објекти	•	
		Саобраћајни коридори	•	
2.	Пољопривредно земљиште	Објекти за потребе пољ. домаћинства		•
		Пољопривредни радни комплекси		•
3.	Шумско земљиште	Пратећи садржаји јавног пута, спортско-рекреативни и радни комплекси	•	
		Објекти за гајење и лов дивљачи, шумски путеви и објекти		•
4.	Водно земљиште	Саобраћајни и водопривредни објекти, туристичко-рекреативни комплекси	•	
		Објекти у викенд насељу		•

Правила грађења за саобраћајну, водопривредну, енергетску и телекомуникациону инфраструктуру биће дата за све врсте земљишта збирно.

IV – 2. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА НЕПОСРЕДНУ ПРИМЕНУ ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА У УРБАНИСТИЧКИМ ПЛАНОВИМА УЖИХ ТЕРИТОРИЈАЛНИ ЦЕЛИНА И НАСЕЉА

IV - 2.1. Грађевински рејон насеља

Границе грађевинских рејона свих насеља општине Тител утврђене су важећим урбанистичким плановима и уграђене у овај План. Просторним планом општине Тител утврђене су смернице за израду нових урбанистичких планова насеља, уколико се искаже потреба за њиховом израдом. За сва насељена места у Општини за која су на снази преиспитани урбанистички планови, осим за насеље Тител, утврђена су правила уређења, изградње, заштите и коришћења, која ће се примењивати до доношења новог урбанистичког плана.

IV - 2.1.1. Примена урбанистичких планова за насеља, донетих пре овог Плана

Грађевински рејон насеља Тител је дефинисан на основу Генералног плана насеља Титела ("Сл. лист општине Тител", бр. 2/04). Наведени план није у супротности са овим Планом. Услови за уређење и изградњу у оквиру границе грађевинског рејона насеља Тител ће се издавати на основу смерница из Генералног плана насеља Тител. Код преиспитивања границе грађевинског рејона за ово насеље (потребе за смањењем или повећањем грађевинског рејона насеља) обавезна је израда одговарајућег урбанистичког плана.

Грађевински рејон насеља Мошорин је дефинисан на основу Урбанистичког плана МЗ Мошорин ("Сл. лист општине Тител", бр. 3/93). Грађевински рејон насеља Шајкаш је дефинисан на основу Регулационог плана насеља Шајкаш ("Сл. лист општине Тител", бр. 10/99). Грађевински рејон насеља Вилово је дефинисан на основу Урбанистичког плана МЗ Вилово ("Сл. лист општине Тител", бр. 3/93). Грађевински рејон насеља Гардиновци је дефинисан на основу Урбанистичко уређајне основе насеља Гардиновци ("Сл. лист општине Тител", бр. 2/95). Грађевински рејон насеља Лок је дефинисан на основу Урбанистичко уређајне основе насеља Лок ("Сл. лист општине Тител", бр. 2/95). У складу са Законом о планирању и изградњи наведени планови су преиспитани 2003. године. У планском периоду наведени планови могу да се примењују у делу који обрађује грађевински рејон насеља, под условом да није у супротности са одредбама овог Плана. Урбанистичка решења и услови грађења изван границе грађевинских рејона насеља (атар), дата наведеним урбанистичким плановима, се не примењују.

До израде одговарајућег урбанистичког плана за насеље, услови за уређење и изградњу у оквиру границе грађевинског рејона насеља ће се издавати:

- на основу намене дефинисане наведеним урбанистичким плановима (у деловима у којим нису у супротности са овим Планом) и
- правила за уређење и изградњу датих у овом Плану.

Израдом новог урбанистичког плана за насеље преиспитати постојећу границу грађевинског рејона насеља и по потреби исту смањити или проширити.

IV - 2.1.2. Смернице за израду урбанистичких планова за грађевинске рејоне насеља

Услови за уређење и изградњу у грађевинским рејонима насеља општине Тител утврђиваће се према условима утврђеним у одговарајућим урбанистичким плановима. Ширење сваког насеља треба свести на што мању меру, јер су грађевински рејони насеља налазе окружени или квалитетним пољопривредним земљиштем или природним добром (Тителски брег). Кроз израду нових урбанистичких планова потребно је обезбедити услове за рационално коришћење постојећег грађевинског земљишта.

Концепција просторне организације, опремања и уређења насеља засниваће се на:

- прилагођавању просторне организације насеља специфичним природним одликама, месним потребама и приликама,
- обезбеђењу услова за очување и развој естетских и амбијенталних вредности насеља,
- креирању флексибилних просторних решења која ће омогућити примену предложених правила за уређење и услова за изградњу,
- очувању природног, културног и историјског наслеђа, као и стварању властитог просторног идентитета, у складу са природним окружењем,
- усклађивању просторног развоја насеља са кретањем броја становника и планираним активностима у функцији побољшања услова живота и заштите животне средине.

Просторна реконструкција насеља предпоставља и потпуну инфраструктурну и комуналну опремљеност и уређење, што подразумева:

- савремену саобраћајну мрежу са свим неопходним пратећим садржајима,
- снабдевање квалитетном пијаћом водом,
- одвођење атмосферских и отпадних вода адекватним системима насељске канализације,
- формирање и унапређење система за снабдевање насеља одговарајућим врстама енергије,
- осавремењавање мреже телефонско-телеграфског саобраћаја, са свим потребним пратећим објектима,
- формирање система континуалних, одговарајуће опремљених озелењених простора, који ће бити саставни део насељског ткива,
- обезбеђење осталих потребних насељских комуналних садржаја, у складу са савременим стандардима.

Очекивани развој привредних делатности, развој мањих и средњих предузећа, иницираће бољи животни стандард и обезбедиће интензивнији развој насеља од досадашњег.

Основни планерски поступак који треба применити код одређивања будуће просторне организације насеља је зонирање. Поред основних зона – центар, становање и рад, у просторној структури сваког насеља треба резервисати простор за сваку планирану функцију насеља као и зону за потребе комуналне инфраструктуре (објекти и површине).

У сектору јавних служби, поред обавезних садржаја, пожељно је стимулисати и приватну иницијативу и развијати различите програме прилагођене особеностима подручја и локалне заједнице:

- брига о деци,
- социјална и здравствена заштита (деце, жена, старих лица),
- специјализована образовања (побољшање квалитета основног образовања, образовање за оне који намеравају да остану у области пољопривредне производње и сл.),
- организовање агроветеринарских установа и сл.
- туристичке организације (развој: бањског, спортско-рекреативног, културно-манифестационог, ловног, риболовног и етно туризам) и сл.

Грађевински рејон насеља Тител

Насеље Тител има функцију општинског центра. У планском периоду треба да прерасте у туристичко место и да се развије у мањи индустријски центар, тј. да омогући развијање секундарних, терцијарних и непривредних делатности у складу са функцијом: општинског центра и са специфичном/специјализованом функцијом-подручје са посебним природним и културним вредностима. Због положаја у односу на међународне пловне реке Дунав и Тису (и на Бегеј, који се улива у Тису преко пута Титела), Тител ће због свог положаја у планском периоду добити на значају као саобраћајно чвориште водених путева. У самом насељу треба развијати секундарне,

терцијарне и непривредне делатности у складу са улогом насеља. Тител је насеље градског карактера и у складу са тим треба уграђивати и услове за уређење и изградњу његовог грађевинског рејона.

У насељу **Тител** неопходно је обезбедити услове за размештај, уређење и изградњу следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: центар за социјални рад, предшколска установа;
- из области образовање: подручна, основна и средња школа;
- из области здравствене заштите: дом здравља, апотека и зоохигијенска служба;
- из области културе и информисања: библиотека, музеј (ако постоји интерес и економска оправданост), галерија, изложбени простор, дом културе, дом за децу и омладину, народни универзитет, радио станица, локалне новине, општинска туристичка организација;
- из области физичка култура: отворени уређени спортско-рекреативни простор, отворени спортски простор, покривени спортски објекат.

Грађевински рејон насеља: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок

Насеља: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок су насеља која имају функцију локалне заједнице. Осим насеља Шајкаш, остала насеља ће задржати рурални карактер и у складу са тим треба утврдити и услове за уређење и изградњу њихових грађевинских рејона. У насељима руралног карактера развијати делатности из области прераде пољопривредних производа, утврдити услове за изградњу објеката пољопривредних произвођача који ће се бавити производњом здравствено безбедоносне хране. Саобраћајну инфраструктуру искористи на пласирању роба и као потенцијал за изградњу пратећих путних садржаја.

У насељу **Мошорин** неопходно је обезбедити услове за размештај, уређење и изградњу следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: предшколска установа;
- из области образовање: основна школа;
- из области здравствене заштите: амбуланта и апотека;
- из области културе и информисања: библиотека и дом културе;
- из области физичка култура: отворени уређени спортско-рекреативни простор, отворени спортски простор.

У насељу **Шајкаш** неопходно је обезбедити услове за размештај, уређење и изградњу следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: предшколска установа и центар за старе (ако постоји интерес и економска основа);
- из области образовање: основна школа;
- из области здравствене заштите: амбуланта, здравствена станица, центар за рехабилитацију и специјализована лечења (ако постоји интерес и економска основа), апотека;
- из области културе и информисања: библиотека и дом културе;
- из области физичка култура: отворени уређени спортско-рекреативни простор, отворени спортски простор, мањи спортско-рекреативни центар вишенаменског карактера (ако постоји интерес и економска основа).

У насељу **Вилово** неопходно је обезбедити услове за размештај, уређење и изградњу следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: предшколска установа;
- из области образовање: подручна школа;
- из области здравствене заштите: амбуланта и апотека;
- из области културе и информисања: библиотека и дом културе;
- из области физичка култура: отворени уређени спортско-рекреативни простор, отворени спортски простор.

У насељу **Гардиновци** неопходно је обезбедити услове за размештај, уређење и изградњу следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: предшколска установа;
- из области образовање: основна школа;
- из области здравствене заштите: амбуланта и апотека;
- из области културе и информисања: библиотека и дом културе;
- из области физичка култура: отворени уређени спортско-рекреативни простор и отворени спортски простор.

У насељу **Лок** неопходно је обезбедити услове за размештај, уређење и изградњу следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: предшколска установа;
- из области образовање: основна школа;
- из области здравствене заштите: амбуланта и апотека;
- из области културе и информисања: библиотека и дом културе;
- из области физичка култура: отворени уређени спортско-рекреативни простор и отворени спортски простор.

IV - 2.1.3. Правила за уређење простора до израде урбанистичког плана за насеље: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок

До израде и доношења одговарајућег урбанистичког плана за насеље: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок, поштоваће се утврђени грађевински рејони и зоне насеља утврђене постојећим урбанистичким плановима а изградња у насељима ће се вршити на основу правила датих у овом Плану.

Зоне насеља у наведеним плановима, дефинисане као:

- друштвени центар, централни садржаји и центар насеља, спроводиће се по условима из овог Плана датим за **зону центра насеља**.
- становање, индивидуално становање, стамбена зона и становање са пословним садржајима, спроводиће се по условима из овог Плана датим за **зону становања**.
- зона мале привреде, зона мале привреде и радне површине, комплекс кооперације, комплекс депоније расутих терета и складишта, радне површине, радне зоне пољопривреде, радне зоне индустрије, резерва за експлоатацију глине, спроводиће се по условима из овог Плана датим за **радне зоне и комплексе**.

До израде и доношења одговарајућег урбанистичког плана за насеље **јавне површине и површине од општег интереса** ће се уређивати и градити на основу смерница из овог Плана и одговарајућег урбанистичког плана а све у складу са важећим Законом и Прописима који одређену област дефинишу.

За парцеле на којима се налазе споменици културе са заштићеном околином и непокретности које уживају претходну заштиту, пре изградње, реконструкције и адаптације тих објеката, обавезно је прибављање услова, мишљења и сагласности од стране надлежне установе за заштиту споменика културе.

Регулација и општа правила уређење простора

До израде одговарајућег урбанистичког плана поштоваће се постојећа регулациона линија. Објекти који се налазе испред регулационе линије, у појасу јавног грађевинског земљишта (улице), не могу се дограђивати, односно реконструисати и адаптирати.

Грађевинска линија може да се поклапа или да се увуче у односу на регулациону линију. До доношења урбанистичког плана за насеље, растојање између регулационе и грађевинске линије утврђује се на основу позиције већине изграђених објеката (више од 50%). За објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, грађевинска линија за те објекте утврдиће се актом о урбанистичким условима.

Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног пута, односно према нултој коти објекта. Кота приземља може бити максимално 1,2 виша од нулте коте.

Грађевинска парцела може да се огради. Када се ограђује ограда се поставља на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капија буду на грађевинској парцели која се ограђује. Врата и капије на уличној огради морају се отворати према унутрашњости грађевинске парцеле.

Грађевинске парцеле на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, као и грађевинске парцеле специјалне намене, ограђују се на начин који одреди надлежни орган.

Минимално опремање грађевинске парцеле инфраструктуром подразумева: приступни пут, водоснабдевање, прикупљање и одвођење отпадних вода, прикључке на енергетску и телекомуникациону мрежу.

Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели, већ се воде слободним падом према риголама, односно према улици.

За паркирање возила за сопствене потребе, власници објеката обезбеђују простор на сопственој грађевинској парцели. Колски приступ парцели и објекту обезбеђује се приступним путем, ћупријом (мостићем) или на други начин, зависно од карактеристика улице.

На грађевинској парцели мора се обезбедити минимално 30% озелењених површина.

Уз железничку пругу, на осталом грађевинском земљишту, ван пружног земљишта, могу се градити објекти који имају излаз на јавни пут и који железничку пругу прелазе у денivelацији или нивоу, са обезбеђеном сигнализацијом. Објекти нискоградње у односу на пругу се граде на 15,0m од пруге, а објекти високоградње могу бити на удаљењу 25,0m, уз сагласност ЈП "Железнице Србије".

Општа правила парцелације

До доношења одговарајућег урбанистичког плана за насеље поштоваће се општа правила за парцелацију и препарцелацију дата овим Планом.

Грађевинска парцела је утврђена регулационом линијом према јавном путу (улици), док је бочним странама, по правилу, постављена управно на осовину улице и има четвороугаони облик. Услови за образовање грађевинских парцела даће се по зонама дефинисаним овим Планом.

За потребе изградње и уређења комплекса објеката од општег интереса, није дозвољено "уситњавање" или "укрупњавање" грађевинске парцеле до доношења одговарајућег урбанистичког плана.

Правила уређења и изградње за центар насеља

Општи услови који би важили за зону центра насеља су:

изградња: главног, економског и помоћног објекта;

главни објекат је: породични стамбени објекат, породични стамбено-пословни објекат, пословно-стамбени објекат, пословни објекат, вишепородични стамбени објекат и вишепородични стамбено-пословни објекат;

економски објекат уз стамбени објекат породичног типа (гаража, летња кухиња, пушнице, сушнице, настрешница за машине и возила, магацин хране за сопствену употребу и сл.) и економски објекат уз стамбени објекат вишепородичног типа и уз пословни објекат (гаража за путничко возило, магацин сл.); објекат се гради као слободностојећи, двојни или као објекат у прекинутом низу;

помоћни објекат је: остава, водонепропусна бетонска септичка јама, бунар, ограда, трафо станица и сл.

пословне делатности које се могу дозволити су из области: трговине на мало, угоститељства и услужних делатности с тим да се морају обезбедити услови заштите животне средине; производне делатности се не смеју дозволити;

минимална површина парцеле за породични стамбени објекат је: за слободностојећи- 300,0m², за двојни- 400,0m², за објекат у непрекинутом низу- 150,0m², за објекат у прекинутом низу- 200,0m²;

минимална ширина парцеле за слободностојећи породични стамбени објекат је: за слободностојећи- 10,0m, за двојни- 16,0m (2x8,0m), за објекат у непрекинутом низу- 5,0m, за објекат у прекинутом низу- 10,0m;

удаљеност објекта од границе парцеле са северне (односно западне, северозападне или североисточне стране) је минимално 0,5m;

удаљеност објекта од границе парцеле са јужне (односно источне, југозападне или југоисточне стране) је минимално 2,5m;

минимална површина парцеле за вишепородични стамбени објекат је 600,0m², минимална ширина је парцеле за слободностојећи вишепородични стамбени објекат је 20,0m а за објекте у прекинутом низу је 15,0m;

удаљеност слободностојећег вишепородичног стамбеног објекта од границе парцеле и од другог објекта било које врсте изградње је минимално 4,0m;

степен искоришћености грађевинске парцеле би био максимално 50% а индекс изграђености максимално 2,5;

за сваку грађевинску парцелу потребно је обезбедити колски прилаз минималне ширине 2,5m; где је потребно обезбедити улаз противпожарног возила обезбедити колски прилаз минималне ширине 3,5m;

грађевинска парцела у овој зони може да се намени и за чисто пословање и то из области: трговине на мало, угоститељства, здравствене и социјалне заштите, културне и друштвене активности општег карактера;

на парцели вишепородичног становања није дозвољена изградња пословних, производних или складишних објеката;

у овој зони била би дозвољена изградња само економских објеката уз стамбени, односно, пословни објекат;

производне делатности у овој зони се не могу дозволити;

спратност главних објеката је до максимално П+2+Пк, односно П+3;

спратност помоћних објеката је максимално П.

Правила уређење и изградње за зону становања

Општи услови који би важили за зону становања су:

изградња: главног, економског и помоћног објекта;

главни објекат је: породични стамбени објекат, породични стамбено-пословни објекат, пословно-стамбени објекат, пословни објекат и мањи производни или складишни објекат;

економски објекат уз стамбени објекат породичног типа (гаража, летња кухиња, сточне стаје, испусти за стоку, ђубришта, пољски клозети, пушнице, сушнице, кош, амбар, настрешница за машине и возила, магацини хране, објекти намењени исхрани стоке, млекара, санитарни пропусник, магацин хране за сопствену употребу и др.) и економски објекат уз: пословни, производни и складишни објекат (гаража, магацин и сл.); објекат се гради као слободностојећи, двојни или као објекат у прекинутом низу;

помоћни објекат је: остава, водонепропусна бетонска септичка јама, бунар, ограда, трафо станица и сл;

пословне делатности које се могу дозволити су из области: трговине на мало и велико, угоститељства и услужних делатности, с тим да су обезбеђени услови заштите животне средине; производне делатности малог обима у овој зони се могу дозволити уз обезбеђивање услова заштите животне средине;

није дозвољена изградња производних и складишних објеката већих капацитета, као ни изградња оних објеката, у којима би се обављале делатности које би у току радног процеса, својим активностима, могле да имају негативан утицај на зону

становања (дистрибуција и употреба материјала; испуштање-емисија загађујућих материја у: ваздух, земљиште, воду; бука; вибрације и сл.)
 минимална површина парцеле за породични стамбени објекат је: за слободностојећи- 400,0m², за двојни- 400,0m², за објекат у прекинутом низу- 400,0m²;
 минимална ширина парцеле је: за слободностојећи 15,0m, за двојни- 20,0m (2x10,0m), за објекат у прекинутом низу- 15,0m;
 удаљеност објекта од границе парцеле са северне (односно западне, северозападне или североисточне стране) је минимално 0,5m;
 удаљеност објекта од границе парцеле са јужне (односно источне, југозападне или југоисточне стране) је минимално 3,5m;
 спратност стамбеног објекта породичног типа је од П до максимално П+1+Пк; спратност пословног објекта је максимално П+1; спратност производног објекта је максимално П; економски и помоћни објекат је максималне спратности П; дозвољена је изградња подрумске етаже ако постоје услови за то;
 степен искоришћености грађевинске парцеле би био максимално 40% а индекс изграђености максимално 1,2;
 за сваку грађевинску парцелу потребно је обезбедити колски прилаз минималне ширине 4,0m;
 за паркирање возила за сопствене потребе у оквиру грађевинске парцеле мора се обезбедити паркинг место тј. простор за паркирање возила по правилу: један стан једно паркинг место, мин. једно паркинг место на 70 m² пословног/производног простора тј. у складу са важећим прописима који одређују делатност уређују;
 обавезна је реализација прво објекта са наменом становање (у целини, у већем или мањем делу) односно, обезбеђивање просторних услова за један такав објекат;
 удаљеност слободностојећег стамбеног објекта породичног типа од других објеката не може бити мања од 4,0m; удаљеност економског објекта (сточна стаја) од: стамбеног, пословног, производног и неких економских објекта (у складу са санитарно-хигијенским условима и условима заштите животне средине) не може бити мања од 15,0m; међусобни размак између економских објеката (на истој парцели) може бити 0,0m (ако су задовољени услови противпожарне заштите) односно минимално половина вишег објекта; Удаљеност економског објекта (ђубриште и пољски клозет) од било ког: стамбеног, пословног, производног и неких економских објекта (у складу са санитарно-хигијенским условима и условима заштите животне средине) и бунара не може бити мања од 25,0m; ђубриште се гради на минимално 1,0m од границе суседне парцеле уз услов да се гради ободни зид висине 1,0m (да не би дошло до разасипања) и да је материјал од којег се гради ђубриште водонепропусан.
 парцела на којој се гради може се оградити функционалном и естетском оградом чија висина може бити највише до 2,0m; ограде на регулационој линији када су грађевински објекти увучени у дубину парцеле треба да су прозачне (транспарентне); у економском делу парцеле ограде могу бити од летава, плетене жице и другог сличног материјала, висине најмање 1,5m; сваки власник парцеле дужан је да направи уличну ограду, као и ограду десне границе парцеле гледано са улице и половину стране границе у зачељу парцеле; ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује; капије на регулационој линији се не могу отварати ван регулационе линије;
 површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели. Површинске воде са парцеле одводити слободних падом, према риголама, односно према улици са најмањим падом од 1,5%; површинске и друге отпадне воде из економског дворишта одводе се регулисано до ђубришне јаме;
 фасаде објеката могу бити малтерисане, у боји по жељи Инвеститора или од фасадне опеке; обавезна је израда косог крова са нагибом кровне конструкције од 20-35°; кровни покривач у зависности од нагиба кровне конструкције. Висина надзетка стамбене поткровне етаже износи највише 1,6m рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне висине а одређује се према конкретном случају;
 сви објекти морају бити изграђени (реконструисани) у складу са важећим Законима и Правилницима који регулишу конкретну област; при пројектовању и извођењу радова на објектима, употребљеним материјалима имати у виду специфичност

функционалне намене објекта (простора) са становишта: коришћења, одржавања, односно обезбеђивања санитарно-хигијенских услова.

Правила уређења и изградње за радне зоне и комплексе

Општи услови који би важили за радне зоне и комплексе су:

величина парцеле намењене изградњи привредних капацитета мора бити довољна да прими све садржаје који су условљени конкретним технолошким процесом као и пратеће садржаје, уз обезбеђивање дозвољеног степена искоришћености земљишта и индекса изграђености; површина грађевинске парцеле износи минимално 600,0m² са ширином уличног фронта минимално 20,0m;

степен искоришћености грађевинске парцеле би био максимално 70% а индекс изграђености максимално 2,1;

за сваку грађевинску парцелу потребно је обезбедити противпожарни прилаз минималне ширине 3,5m;

дозвољена је изградња: пословних, производних и складишних објеката као и изградња у комбинацијама: пословно-производни објекат, пословно-складишни објекат, производно-складишни објекат или пословно-производно-складишни објекат;

објекти се могу градити као слободностојећи или објекти у низу а све у зависности од техничко-технолошког процеса производње и задовољавања прописаних услова заштите;

у оквиру грађевинске парцеле у радној зони дозвољена је изградња породичног стамбеног објекта, односно једне стамбене јединице у оквиру пословног објекта;

уз главне објекте на грађевинској парцели у радној зони дозвољена је изградња помоћних објеката: оставе, типске трансформаторске станице, ограда, бунари, водонепропусне бетонске септичке јаме (као прелазно решење) и сл.

спратност објеката се одређује у складу са технолошким процесом производње и мерама безбедности;

у зависности од намене објеката произилази и њихова спратност; објекти су спратности: пословни: П, П+1, П+1+Пк; производни: П, П+1, евентуално и више ако то захтева технолошки процес производње; складишни: П, евентуално П+1; економски: П; изградња породичног стамбеног објекта дозвољена је максималне спратности П+1;

обавезна је примена заштитних растојања објеката и предузимање мера заштите животне средине у складу са законском регулативом;

објекти могу да се граде као слободностојећи и у низу (у оквиру парцеле);

изградња објеката у низу (међусобна удаљеност објеката је 0,0m, тј. за ширину дилетације) може се дозволити ако то технолошки процес производње захтева и ако су задовољени услови противпожарне заштите;

међусобни размак слободностојећих објеката је минимално половина висине вишег објекта с тим да међусобни размак не може бити мањи од 4,0m;

на грађевинској парцели се обезбеђује паркирање свих теретних и путничких возила и бицикала, као и потребан манипулативни простор и складишта за сировине, репроматеријал и готове производе;

висина оgrade којом се ограђује радни комплекс не може бити виша од h=2,2m; ограда на регулационој линији и ограда на углу мора бити транспарентна односно комбинација зидане и транспарентне оgrade; бочни и задњи део оgrade може да се ограђује транспарентном оградом, комбинација зидане и транспарентне оgrade и зиданом оградом до висине максимално 1,8m; ограда, стубови оgrade и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује.

Правила уређења и изградње за комплекс верског објекта

Општи услови који би важили за ову зону су следећи:
изградња: главног, економског и помоћног објекта;
главни објекат је: верски објекат, породични стамбени објекат, пословни објекат и сл;
главни објекат се гради као слободностојећи;
економски објекат: економски објекат уз стамбени објекат породичног типа (гаража, летња кухиња, магацин хране за сопствену употребу и сл.); објекат се гради као слободностојећи или као објекат у прекинутом низу;
помоћни објекат је: остава, водонепропусна бетонска септичка јама, бунар, ограда, трафо станица и сл;
пословне делатности које се могу дозволити су из области: трговине на мало и угоститељства с тим да се морају обезбедити услови заштите животне средине;
минимална ширина парцеле је 30,0m и минимална површина парцеле је 1000,0m²;
објекти се граде на грађевинској линији или унутар површине ограничене грађевинским линијама; грађевинска линија ће се дефинисати у сваком појединачном, конкретном случају, у складу са канонским правилима;
изградња породичних стамбених, пословних, економских и помоћних објеката на парцели може се дозволити под истим условима као и за зону становања средње густине;
спратност верског објекта је у складу са традиционалним и конкретним захтевима верске заједнице али не може бити већа од прописане спратности објекта у зони у којој се гради; спратност породичног стамбеног објекта, пословног објекта, економског и помоћног објекта је максимално дозвољена у складу са условима датим у зони становања;
степен искоришћености грађевинске парцеле је максимално 50% а индекс изграђености максимално 1,0;
за грађевинску парцелу мора се обезбедити колско-пешачки прилаз ширине мин. 3,5 m и пешачки прилаз мин. ширине 2,0 m; све саобраћајно-манипулативне и пешачке површине извести у складу са Правилником о условима за планирање и пројектовање објеката у вези са несметаним кретањем деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица;
ограде на регулационој линији могу бити транспарентне или комбинација зидане и транспарентне ограде с тим да укупна висина ограде од коте тротоара не сме прећи висину од $h=2,2m$; капије на регулационој линији се не могу отворати ван регулационе линије; ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује;

Правила уређења и изградње спортско-рекреативних комплекса и површина

Изградња објеката уз постојеће спортске терене и уређење постојећих спортско-рекреативних комплекса вршиће се на основу одговарајућег урбанистичког плана. Изградња нових спортско-рекреативних површина и објеката у насељу вршиће се на основу одговарајућег урбанистичког плана за то насеље.

Сви комплекси намењени спорту и рекреацији морају бити одговарајуће комунално опремљени и ограђени. Степен искоришћености парцеле је макс. 30%. Све слободне површине у склопу парцеле, односно комплекса треба да буду парковски озелењене и уређене, а учешће зелених површина треба да буде минимално 40%. Комплекс мора бити одговарајуће комунално опремљен и изведен у складу са важећим законским прописима који дотичну област регулишу.

Правила уређења и изградње комуналних површина и комплекса

Постојећи комунални садржаји (зелене и сточне пијаце, гробља, водозахват, скверови и др.) задржаће своје локације до израде одговарајућих урбанистичких планова за насеља, у којима ће се оне преиспитати и по потреби дефинисати нове или дати услове за проширење постојећих. Изградња, реконструкција и уређивање постојећих комплекса, до израде урбанистичког плана за насеље, вршиће се на основу одговарајућег урбанистичког плана за комуналну површину/комплекс. Комплекс мора

бити одговарајуће комунално опремљен и изведен у складу са важећим законским прописима који дотичну област регулишу.

IV - 2.2. Туристичко-рекреативни комплекс

На територији Општине планирана су четири туристичко-рекреативна комплекса, два у Ко Тител, један у Ко Мошорин и један у Ко Шајкаш. Простор се може привести планираној намени (у циљу повећања укупне туристичке понуде Општине) по изради одговарајућег урбанистичког плана.

Комплекс мора бити опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и телекомуникационом инфраструктуром а архитектонска обрада планираних објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у природни амбијент. Режији коришћења морају да буду у сагласности са условима надлежних предузећа. Све површине намењене јавном коришћењу морају бити изграђене у складу са потребама хендикепираних лица и лица са посебним потребама.

Могу се градити објекти у функцији различитих видова туризма, као што су: спортско-рекреативни, здравствено-рехабилитациони, културно-манifestациони, етно туризам, ловни, риболовни и сл, у зависности од предности и захтева конкретне локације. То могу бити најразноврснији објекти, типа: хотели, ресторани, базени, голф терени, школе у природи, уметничке колоније, летење позорнице, амфитеатри, и слични садржаји. Све слободне површине у склопу комплекса треба да буду парковски озелењене и хортикултурно уређене, а учешће зелених површина треба да буде мин. 30%.

IV - 2.3. Радне зоне и комплекси

У склопу радних зона предвиђених ван грађевинских рејона насеља могућа је изградња најразличитијих производних и пословних садржаја, а превасходно објеката, односно комплекса који у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине.

Сваки радни комплекс мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити противпожарне услове и услове заштите животне средине.

Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом мин. ширине 5,0m до јавног пута; морају бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду.

У оквиру радне зоне и комплекса могу се градити: пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни, објекти инфраструктуре и сл.

Степен искоришћености земљишта је макс. 70%, а индекс изграђености макс. 1,0. Дозвољена спратност објеката је: за производне-у складу са захтевима технолошког процеса; за пословне-максимално П+1; за складишне-максимално П+Пк (односно у зависности од технолошког процеса производње, економске и инфраструктурне-максимално П.

Парцеле се могу оградавати транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2,2m.

Изградња радних зона и комплекса вршиће се према условима утврђеним овим Планом, а на основу одговарајућег урбанистичког плана.

IV - 2.4. Саобраћајни, водопривредни, енергетски и комунални комплекси и објекти

Путни објекти

Путни објекти су мостови, надвожњаци, пропусти и сл. Услови за њихову изградњу ће се издавати на основу предходно урађеног урбанистичког плана и у складу са условима надлежне дирекције за путеве као и услова осталих надлежних органа и организација, у чијој је надлежности издавање услова за конкретну локацију и објекат. Изградњи ових објеката може да се приступи заједно са решавањем саобраћајних коридора и појединачно, све у зависности од конкретног случаја.

Извориште воде

Изворишта воде је потребно уредити на основу Закона о водама ("Службени гласник РС", бр. 46/91) и Правилника о начину ограђивања и одржавања зона и појасева санитарне заштите објеката за снабдевање водеом за пиће ("Службени гласник СРС", бр. 33/78), тако што је потребно обезбедити појасеве санитарне заштите. Услови за изградњу ће се стећи по изради одговарајућег урбанистичког плана.

Зону непосредне заштите са свим објектима, постројењима и инсталацијама је потребно обезбедити ограђивањем. Ужу и ширу зону заштите је потребно одредити на основу издашности изворишта и његових техничких карактеристика.

У ужој зони заштите изворишта није дозвољена изградња објеката, постављање уређаја и вршење радњи које могу загадити воду. У широј зони заштите је забрањено загађивање земљишта отпадним водама.

Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ)

Препорука је да се ППОВ руралних насеља Општине граде као постројења за биолошко пречишћавање. Пројектном документацијом ће се решити третман отпадних вода као и отпадних вода великих индустријских загађивача у насељима. Студијом процене сваког појединачног пројекта на животну средину ће се оценити квалитет животне средине у контексту предложеног третмана отпадних вода. Услови за изградњу ће се стећи по изради одговарајућег урбанистичког плана, првенствено на основу услова надлежног водопривредног предузећа и услова заштите животне средине.

Енергетски објекти

Услови за изградњу нових енергетских комплекса и објеката ће се стећи на основу одговарајућег урбанистичког плана а у складу са условима надлежног дисрибутера и осталих који су надлежни да их издају за конкретну локацију и објекат.

Противградне станице

Услови за изградњу нових противградних станица стећи ће се на основу одговарајућег урбанистичког плана (у току сезоне одбране од града из противградних станица се испаљују противградне ракете, које спадају у 1. категорију експлозивних материја. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 100m од противградне станице Сектора одбране од града могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког Завода Србије.

Постојећа депонија комуналног отпада

Постојећу депонију комуналног отпада уредити на основу Правилника о критеријумима за одређивање локације и уређење депонија отпадних материја ("Службени гласник РС", бр. 54/92), што подразумева најнужније мере заштите (ограђивање депоније, физичко обезбеђивање, довођење потребне инфраструктуре, прекривање отпада слојем земље, воду на локацији, одвођење отпадних вода из тела депоније и садњу заштитног зеленила).

Након престанка коришћења депоније потребно је извршити њену санацију и рекултивацију на основу пројектне документације.

Регионална депонија

Укључење у систем региона за управљање отпадом подразумева закључење Споразума о сарадњи општина у оквиру региона за управљање отпадом, што је већ урађено, израду Плана управљања комуналним отпадом за регион и Општинског плана управљања отпадом, након чега ће се, у зависности од опредељења на територији Општине, на основу одговарајућег урбанистичког плана и пројектне документације, стећи услови за изградњу регионалне депоније односно трансфер станице.

Јаме-гробнице

Јаме – гробнице за нешкодљиво уклањање угинулих животиња и животињских конфискаата уредити на основу важећих правилника (Правилник о начину нешкодљивог уклањања и искоришћавања животињских лешева ("Службени гласник СРС", бр. 7/81) и Правилник о начину нешкодљивог уклањања животињских лешева и отпадака животињског порекла и о условима које морају да испуњавају објекти и опрема за сабирање, нешкодљиво уклањање и утврђивање узрока угинућа и превозна средства за транспорт животињских лешева и отпадака животињског порекла (Службени гласник СФРЈ", бр. 53/89)).

Бочни зидови јаме-гробнице неопходно је да буду зидани са плочом и поклопцем који се и закључава и вентилационом цеви. Плоча треба да буде издигнута од околног терена, тако да се атмосферске воде не сливају у јаму гробницу. Дубина јаме-гробнице је најмање 5,0 m, а дно мора да буде најмање 1,0 m изнад највишег нивоа подземних вода.

IV - 2.5. Саобраћајни коридори

Основни услови и правила грађења за саобраћајну инфраструктуру за подручје обухвата Просторног плана општине Тител су:

Друмски саобраћај

Државни пут II реда треба модернизовати – градити у оквиру постојећег путног коридора са елементима који припадају том рангу пута а обилазнице градити према утврђеним трасама око насеља стим да се води рачуна о функционалности и рационалности градње.

Трасе обилазница изабрати тако да се минимизира заузимање новог пољопривредног земљишта као и да се делимичном комасацијом минимизира нарушавање постојеће организације атара (пошто је већ урађена комасација).

Елементи пута овог државног пута II реда треба да обезбеде својим елементима потребан ниво безбедности саобраћаја (у раскрсницама и у укрштањима са железницом) за овај ранг пута.

За овај ниво државног пута захтеване пројектне карактеристике су следеће: минимална носивост за средње тешки саобраћај и

коловоз од минимално две саобраћајне траке (2,0 x 3,55m).

Државне путеве II реда треба реконструисати у оквиру постојећег коридора с тим да се обезбеде елементи активне и пасивне безбедности који припадају том рангу пута. Сва укрштања решити у нивоу са обезбеђењем потребних елемената безбедности и са увођењем одговарајуће сигнализације. Дуж овог пута минимизирати број укрштања са атарским путевима а у радним зонама у оквиру насеља обезбедити сервисну саобраћајницу која ће оптимизирати број саобраћајних прикључака.

Профиле државних путева II реда у насељеним местима обезбедити као насељске саобраћајнице, са елементима уличног профила који омогућује сегрегацију моторног (динамичког) и немоторног саобраћаја - обостране пешачке стазе са зеленим појасом између површина и по могућству сепарисаном бициклистичком стазом. У зависности од обима саобраћаја у центрима насеља (Шајкашу и Тителу) предвидети семафоре и друга решења у циљу заштите насељских функција (мере успоравања саобраћаја и сл.).

Укрштања путева и пруга обезбедити следећим решењима:

укрштање државног пута II реда и осталих јавних путева предвидети у нивоу, површинским раскрсницама, са одговарајућом прегледношћу и осталим безбедносним мерама,
укрштање државног пута II реда и железничке пруге предвидети у денivelацији са одговарајућом прегледношћу,
укрштаје пруге и општинских (локалних) путева осигурати са путним прелазима (са браницама или полубраницама).

Денivelисана укрштања пут-железничка пруга градити са прелазом пута преко пруге и са обезбеђењем слободног профила изнад пруге мин 6,8m изнад ГИШ-а.

Општинске-локалне путеве пројектовати по устаљеним трасама-атарским путевима, са минимизацијом заузимања пољопривредног земљишта и са обезбеђењем потребних елемената за безбедна кретања.

У оквиру простора општине Тител егзистирају различити хијерахијски нивои атарских путева и они се утврђују овим Планом па тако имамо:

- Главни атарски пут има ширину коридора од 12-15m, у оквиру ког се смешта сва инфраструктура и коловоз.
- Сабирни атарски пут има ширину коридора 8-10m и служи за двосмерни саобраћај.
- Приступни атарски пут има ширину коридора 4-6m и у њему се одвија једносмерни саобраћај а где су дуже деонице треба обезбедити мимоилазнице за двосмерна кретања.

Приступне саобраћајнице до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре а димензије изграђеног коловоза се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја.

Железнички саобраћај

Пошто се планира реконструкција и модернизација железничких капацитета (пруга и постројења) на простору општине Тител потребно је претходно урадити саобраћајно-техничко-технолошке студије, које ће тачно дефинисати активности у оквиру реконструкције и модернизације која ће задовољити све услове и нормативе из Закона о железници (Службени гласник РС 18/2005), као и нормативе Железнице Србије (Правилник 314 и 315), тако да се само то имплементира у планове нижег реда.

Приликом изградње објеката услове треба тражити од ЈП Железнице Србије из Београда која је задужена за одржавање и развој железничке инфраструктуре. Разраду железничких капацитета радити на основу одговарајућег урбанистичког плана.

Водни саобраћај

Све садржаје и програме развоја у оквиру пловног пута реке Тиса треба их ускладити са Правилником Дунавске комисије (обезбеђење несметаног транспорта путника и роба на том делу Дунава и Тисе).

Приликом изградње објеката, услове треба тражити од Дирекције за пловне путеве "Пловпут" из Београда која је задужена за одржавање и развој пловних путева.

Услови за ову деоницу износе:

минимална дубина пловног пута при ЕН (ниски пловидбени ниво) је 2,5m,
ширина пловног пута 75m,
минимални радијус кривине пловног пута је 300m.

Марина као садржај наутичког туризма ће се градити у складу са решењима датим у оквиру планова нижег хијерахијског нивоа.

IV - 2.6. Пратећи садржаји јавног пута

Уређењу и изградњи ових комплекса и објеката може се приступити на основу услова из овог Плана и одговарајућег урбанистичког плана, у складу са условима заштите животне средине и сл.

Уз државне путева I и II реда могу се градити путни садржаји и садржаји транзитног туризма као и остали садржаји (мотели, ресторани, сервиси, станице за снабдевање моторних возила горивом, продавнице, објекти за рекреацију и други објекти намењени пружању услуга корисницима пута), уколико постоје инфраструктурни и комунални услови и обезбеђен приступ на јавни пут. Ови објекти могу се градити на удаљености у зависности од ранга државног или општинског пута и то:

- 20m (ЗОЈП чл.1 и чл. 28. и 29.) од планума државног пута I реда (магистралног),
- 10m (ЗОЈП чл.1 и чл. 28. и 29.) од планума државног пута II реда (регионалног),
- 5m (ЗОЈП чл.1 и чл. 28. и 29.) од планума општинског пута (локалног).

Удаљеност регулационе линије објеката од општег интереса дефинисаће се на основу одговарајућег урбанистичког плана. Уз јавне путеве се могу градити и пословни објекти, објекти за смештај пољопривредне механизације, складиштење и прераду пољопривредних производа. Остале садржаје уз ове путеве координисано везивати за државне путеве преко сервисне саобраћајнице, са периодичношћу од минимално 400m између прикључака.

Аутобуска стајалишта се могу градити уз све путеве у облику сепарисаних ниша и са елементима који обезбеђују безбедан трансфер путника и одвијање динамичног саобраћаја. Теретни терминали ће се градити у оквиру радних зона (дефинисани кроз израду одговарајућег урбанистичког плана) или као сепарисани капацитети који ће се засебно просторно-урбанистички разматрати на основу овог Плана.

IV - 2.7. Изградња на водном земљишту

У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра. Водећи рачуна о основним принципима заштите вода, на водном земљишту се могу градити:

- објекти у функцији водопривреде, одржавање и реконструкција водотока;
- објекти инфраструктуре у складу са просторним и урбанистичким планом;
- објекти туризма и рекреације и др.,

на основу одговарајућег урбанистичког плана а у складу са: условима заштите животне средине, заштите природног добра, заштите културног добра и првенствено у складу са условима надлежног Водопривредног предузећа.

Услови за изградњу објеката у викенд насељу ће се издавати на основу овог Плана и у складу са условима надлежног Водопривредног предузећа.

IV - 3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПРОСТОРА ЗА КОЈИ НИЈЕ ПРЕДВИЂЕНА ИЗРАДА УРБАНИСТИЧКОГ ПЛАНА

IV - 3.1. Викенд зона

Северно од насеља Тител постоји викенд зона са кућама за одмор и рекреацију. Ово насеље је углавном формирано и изграђено.

Опис границе викенд зоне

Опис границе грађевинског земљишта, зоне кућа за одмор у Ко Тител почиње тачком 1 на тромеђи катастарских парцела 3109, 4802 и 2443.

Од тачке број 1 граница иде у правцу југоистока пратећи западну границу катастарске парцеле 2443 до тачке број 2 на тромеђи парцела 4804, 2443 и 3180.

Након тачке број 2 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи јужну међу парцеле 3181, потом сече парцелу 3184 и прати југозападну међу парцеле 3183 до тачке број 3 на тромеђи парцела 3183, 4803 и 3184.

Од тачке број 3 граница се ломи и иде у правцу југозапада а потом северозапада пратећи западну међу парцела 4803, 3190, 3196 и 3197 до тачке број 4 на тромеђи парцела 3197, 3198 и 3189.

Након тачке број 4 граница се ломи и иде у у правцу југозапада пратећи јужну међу парцела 3198 и 3201 а потом сече парцелу 4805 до тачке број 5 на тромеђи парцела 4805, 3386 и 4807.

Од тачке број 5 граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи североисточну међу парцеле 4807 до тачке број 6 на тромеђи парцела 3380, 4807 и 3382.

Након тачке број 6 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу парцеле 3382 а потом сече парцелу 4805 до тачке број 7 на тромеђи парцела 3221, 3222 и 4805.

Од тачке број 7 граница се ломи и иде у правцу севњера пратећи источну међу парцеле 4805 до тачке број 8 на тромеђи парцела 3238, 4805 и 3239.

Након тачке број 8 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу парцеле 3228 а потом западну међу парцеле 4803 до тачке број 9 на тромеђи парцеле 4803, 3167 и 4802.

Од тачке број 9 граница се ломи и иде у правцу истока пратећи северну међу парцела 4803 и 3109 до тачке број 1 почетне тачке описа.

Викенд насеља се налази на "Тителском брегу" где је:

- регистрована археолошка зона заштите и где су прописани следећи услови заштите: пре предузимања било каквих земљаних радова на простору обележених археолошких локалитета и археолошких зона обавезно је тражити од Покрајинског завода за заштиту споменика културе посебне услове заштите;
- Специјални резерват природе "Тителски брег", природно добро за које је у поступку доношење Уредбе о стављању под заштиту. Постојећа студија заштите СРП "Тителски брег" која се налази у ресорном Министарству, ради доношења

Уредбе о заштити, поред планираних граница добра и предвиђених режима заштите, додатним усаглашавањем предвиђа заштиту целог брега, односно платоа. За додатну површину предвиђа се режим заштите III степена. Приликом било каквих планираних активности треба имати у виду ову чињеницу.

Општи услови који би важили за ову зону су следећи:
изградња: главног и помоћног објекта;
главни објекат је: кућа за одмор;
помоћни објекат је: ограде, водонепропусне бетонске септичке јаме и сл.;
препарцелација у смислу образовања већих грађевинских парцела је дозвољена само за потребе легализације објеката;
за изградњу новог главног објекта величина парцеле је мин. ширине 15,0m а површине 1500,0m²;
дозвољени степен искоришћености земљишта је до 10%, односно, максимална површина објекта је 150,0m²; индекс изграђености парцеле је макс. 0,2;
спратност куће за одмор је максимално П+Пк;
куће за одмор треба да се граде углавном од природног материјала; дозвољава се изградња лођа, тремоа и пергола испред и/или у склопу објекта према осунчаним просторима, истакнутим природним садржајима и видиковцима; те површине, уколико нису застакљене, не улазе у габарит објекта;
архитектонска обрада објекта мора се прилагодити непосредном амбијенту и околном пејзажу. Делови зграда, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови са гредним системом и јастуцима) уз велику примену дрвета, морају бити у духу архитектонског наслеђа овог подручја;
парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом, висине максимално 1,4m;
услови за изградњу на овом подручју могу се издати на основу овог Плана и услова: Завода за заштиту природе и Покрајинског завода за заштиту споменика културе.

IV - 3.2. Правила уређења и правила грађења на пољопривредном земљишту

На основу Закона о пољопривреди, ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, потребно је да се доноси **пољопривредне основе** заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта као плански документ. Пољопривредна основа се доноси у складу са просторним и урбанистичким плановима и морају бити међусобно усаглашене. У складу са смерницама за уређење и изградњу пољопривредног земљишта, датим овим Планом, скупштина јединице локалне самоуправе доноси пољопривредне основе ради очувања расположивог пољопривредног земљишта, по претходно прибављеном мишљењу Министарства.

Обрадиво пољопривредно земљиште од I до IV катастарске класе се не може користити у непољопривредне сврхе осим IV и V катастарске класе, која се може користити за подизање шума, вештачких ливада и пашњака, по претходно прибављеној сагласности Министра.

Водећи рачуна о основним принципима заштите пољопривредног земљишта на пољопривредном земљишту се могу градити:

- објекти за потребе пољопривредног домаћинства;
- пољопривредни радни комплекси са објектима за потребе примарне пољопривредне производње, за потребе складиштења и прераде пољопривредних производа;
- објекти за експлоатацију минералних сировина;
- саобраћајни, водопривредни, комунални, енергетски, телекомуникациони објекти и инфраструктура у складу са Планом;
- објекти за потребе привреде, туризма, рекреације и др., у складу са Планом.

У циљу заштите пољопривредног земљишта од штетног дејства ерозија изазване ветром (еолска ерозија), примењују се противерозионе мере које обухватају сађење

вишегодишњих дрвенастих биљака или подизање и гајење **ваншумског зеленила** у виду пољозащитних појасева.

Ваншумско зеленило у виду ветрозаштитних и пољозащитних појасева је потребно формирати у оквиру саобраћајне и водопривредне инфраструктуре и пољопривредног земљишта на око 2% површине територије Општине. Пројектном документацијом је потребно одредити оптималне ширине и типове заштитних појасева, међусобна растојања и конкретан избор врста, у складу са условима станишта. Препоручују се вишередни ажурни појасеви на најугроженијим деоницама. Потребно је оценити економску оправданост подизања појасева који би били на пољопривредном земљишту или ван линија путног појаса.

На пољопривредном земљишту које је у саставу ловишта могу се подизати и **ловне ремизе** ради заштите дивљачи. Ловне ремизе су једногодишњи или вишегодишњи засади на мањим површинама који пружају уточиште, заклон и исхрану дивљачи. Једногодишње ремизе се могу заснивати од различитих група једногодишњих биљака (легуминозе, влатасте траве, коренасто - кртоласте биљке), а вишегодишње од мешовитих вишеспратних дрвенастих врста, у зависности од услова средине.

IV - 3.2.1. Објекти за потребе пољопривредног домаћинства

• Салаш

Услови за изградњу нових салаша (салаша у функцији пољопривредне производње), као и за реконструкцију постојећих, односно услови за изградњу и реконструкцију објеката за потребе пољопривредног домаћинства, издаваће се на основу овог Плана и услова за заштиту животне средине. Просторних ограничења у смислу максималне величине површине парцеле за салаш нема. Код постојећих салаша, ако задовољавају услове за уређење и изградњу из овог Плана, дозвољава се постојећа парцелација.

За потребе пољопривредног домаћинства, на салашу, дозвољена је изградња:

- породичног стамбеног објекта,
- помоћног објекта уз стамбени објекат (гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, сушница, пушница, подруми, ограде, водонепропусне септичке јаме и сл.),
- економски објекат (стакленици, стаје, ђубришта, пољски ws и сл.)
- помоћни објекат уз економски објекат (магацин хране за животиње, магацин пољопривредних производа, шупа за смештај пољопривредне механизације и сл.)
- пословног објекта (објекти за храну, пиће и смештај за потребе организовања туристичке понуде на салашу, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу),
- објекти/површине за спорт и рекреацију (за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу),
- складишног објекта (објекти за складиштење пољопривредних производа за сопствене потребе: поврћа, воћа, житарица, производа животињског порекла и сл.), уз обезбеђивање санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова и уз неопходну инфраструктурну опремљеност парцеле. Изградња објеката за потребе пољопривредног домаћинства-салаша дозвољена је само ако постоји изграђен породични стамбени објекат или ако се траже услови за његову изградњу дозвољена изградња стамбених објеката, без изградње објеката пољопривредне производње.

Минимална величина парцеле за изградњу новог салаша је 5000m². Салаш мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода из јавног водовода или сопственог бунара, водонепропусна септичка јама, обезбеђено снабдевање електричном енергијом и др.

Парцеле се могу оградити транспарентном оградом висине максимално 2,2m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0m од међне линије,

изузетно и мањој, уколико се прибави сагласност суседа. Није дозвољена изградња стамбеног објекта као ни помоћног објекта уз стамбени објекат без услова за изградњу економског објекта и помоћног објекта уз економски објекат (ако исти не постоје на парцели).

Правила грађења за породични стамбени објекат

- Није дозвољена изградња породичног стамбеног објекта без услова за изградњу економског објекта у функцији пољопривредне производње (ако исти не постоје на парцели).
- Дозвољена је изградња само једног породичног стамбеног објекта.
- Максималан габарит стамбеног објекта у основи је 200m^2 , максимална спратност објекта је П+Пк, са могућношћу изградње подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају, минимална удаљеност стамбеног објекта од суседне парцеле је 5,0m.

Правила грађења за помоћни објекат уз стамбени објекат

- Дозвољена је изградња следећих помоћних објеката уз стамбени објекат: гаража за путничко возило, остава хране за сопствене потребе, сушница, пушница, подруми, оgrade, водонепропусне септичке јаме и сл.
- Није дозвољена изградња помоћног објекта уз стамбени објекат без услова за изградњу породичног стамбеног објекта (ако исти не постоје на парцели).
- Дозвољена је изградња више помоћних објеката уз стамбени објекат, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.
- Габарит помоћног објекта уз стамбени објекат дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност помоћног објекта уз стамбени објекат је П.
- Дозвољена је изградња засебног објекта-подрума, који може бити укопан или полуукопан, уколико то хидролошки услови дозвољавају.
- Минимална удаљеност помоћног објекта од породичног стамбеног објекта и суседне парцеле је 5,0m.
- Парцеле се могу оградити транспарентном оградом висине максимално до 2,2m. Ограда и стубови оgrade се постављају на удаљености од минимум 1,0m од међне линије.
- Водонепропусна бетонска септичка јама гради се на минимално 3,0m од свих објеката и од границе суседне парцеле.

Правила грађења за економске објекте

- Дозвољена је изградња следећих економских објеката: стаје, ђубришта, пољски ws, стакленици, пластеници, објекти намењени ратарској, повртарској, воћарско-виноградској, рибњачкој, сточарској и осталим видовима пољопривредне производње, као што су гајење пужева, печурака и цвећа и сл.).
- Није дозвољена изградња економског објекта без услова за изградњу породичног стамбеног објекта (ако исти не постоје на парцели).
- Дозвољена је изградња више економских објеката, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.
- Габарит економског објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност економског објекта је П.
- Минимална удаљеност економског објекта од породичног стамбеног, односно пословног објекта је 20,0m а од суседне парцеле минимална удаљеност је 10,0m.
- Минимална удаљеност економског објекта: стаје, ђубришта, пољског ws, од бунара је 25,0m.

Правила грађења за помоћни објекат уз економски објекат

- Дозвољена је изградња следећих помоћних објеката уз економски објекат: магацин хране за животиње, магацин пољопривредних производа, шупа за смештај пољопривредне механизације и сл.
- Дозвољена је изградња више помоћних објеката, у складу са потребама пољопривредног домаћинства.
- Габарит помоћног објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност помоћног објекта је П+Пк.
- Минимална удаљеност помоћног објекта од породичног стамбеног објекта је 6,0m а од суседне парцеле минимална удаљеност је 5,0m.

Правила грађења за пословни објекат

- Дозвољена је изградња следећих пословних објеката: објекти за храну, пиће и смештај, за потребе организовања туристичке понуде на салашу, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу.
- Дозвољена је изградња само једног пословног објекта.
- Габарит пословног објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност пословног објекта је П+1+Пк.
- Минимална удаљеност пословног објекта од породичног стамбеног објекта и од границе суседне парцеле је 5,0m а од економског објекта минимална удаљеност је 20,0m.

Правила грађења за објекте/површине за спорт и рекреацију

- Дозвољена је изградња објекта/површина за спорт и рекреацију за сопствене потребе или за потребе организовања туристичке понуде, само ако постоји и пољопривредна производња на салашу.
- Габарит објекта/површине дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност објекта је П.
- Минимална удаљеност објекта/површине од породичног стамбеног објекта и од границе суседне парцеле је 5,0m а од економског објекта минимална удаљеност је 20,0m.

Правила грађења за складишне објекте

- Дозвољена је изградња објекта за складиштење пољопривредних производа за сопствене потребе: поврћа, воћа, житарица, производа животињског порекла и сл.
- Габарит објекта дефинише се урбанистичким условима у складу са његовом наменом.
- Максимална спратност објекта је П+Пк, односно у зависности од усвојеног технолошког поступка складиштења.
- Минимална удаљеност објекта од породичног стамбеног објекта и од границе суседне парцеле је 5,0m.

На парцелама под културама воћњака или винограда могућа је изградња воћарско-виноградарских кућица, бунара, пољског wc и магацина за смештај воћа.

• **Воћарско-виноградарска кућица**

На парцели плодног земљишта која је према начину коришћења сврстана у културу воћњак, односно виноград, дозвољена је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског wc и оставе за смештај воћа.

Минимална величина парцеле на којој ће да се гради воћарско-виноградарска кућица износи 1000,0m². Најмање 95% површине парцеле мора се користити као воћњак или виноград.

Максимална површина за изградњу воћарско-виноградарске кућице је 25m². Минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 1,0m а од суседовог објекта 10,0m. Максимална спратност објекта је П са подрумом (уколико то хидротехнички услови допуштају). Дозвољава се изградња надстрешница, тремова и пергола, које ако нису застакљене не рачунају се у основни габарит објекта. Уз воћарско-виноградарску кућицу дозвољена је изградња и оставе за смештај воћа, максималне површине 100,0 и спратности П; минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 1,0m а од воћарско-виноградарске кућице и суседовог објекта 10,0m.

Парцеле се могу оградавати транспарентном или живом оградом, висине до 1,4m. Ограде и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 0,5m од међне линије или на међи, уз прибављену сагласност суседа.

IV - 3.2.2. Пољопривредни радни комплекси

Избор локације за изградњу пољопривредног радног комплекса (са објектима за потребе примарне пољопривредне производње, за потребе складиштења и прераде пољопривредних производа) треба извршити након потпуне анализе природних одлика (рељефа, педолошких, геолошких, метеоролошких и хидролошких карактеристика), као и других услова (близина и могућност прикључења на јавни пут и осталу инфраструктуру, утицај на окружење и животну средину и др). Такође, при избору локације за изградњу неопходно је водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима слабијих бонитетних карактеристика.

Парцеле се могу оградавати транспарентном оградом, висине максимално до 2,2m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0m од међне линије.

Пољопривредни радни комплекс мора бити комунално опремљен са минимално: приступним путем ширине минимално 3,5m, унутрашњим саобраћајницама, санитарном и водом за потребе производње, унутрашњом канализационом мрежом, електричном енергијом.

Услови за изградњу нових пољопривредних радних комплекса, као и за реконструкцију постојећих, односно услови за изградњу и реконструкцију објеката за потребе пољопривредне производње, издаваће се на основу овог Плана и услова за заштиту животне средине. Накнада за промену намене земљишта ће се плаћати у складу са Законом о пољопривредном земљишту.

За потребе пољопривредног радног комплекса дозвољена је изградња:

- стакленика и пластеника,
- објеката за гајење печурака,
- рибњаци,
- фарме - објекти за узгој животиња (живине, ситне и крупне стоке, пужева и др.),
- комплекси за примарну прераду и складиштење пољопривредних производа,
- машински паркови.

Степен искоришћености земљишта за све радне комплексе је максимално 40% а у оквиру комплекса неопходно је обезбедити минимално 30% озелењене површине.

Стакленици и пластеници

У циљу побољшања пољопривредне производње на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња или постављање стакленика и пластеника. Удаљеност оваквих објеката од међних линија је минимално 5,0m.

Комплекси за гајење печурака

Изградња ових комплекса и објеката је усмерена на мање квалитетном земљишту а у складу са нормама и правилницима који регулишу ову област. Минимална удаљеност свих објеката од суседних парцела је 10,0m. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Рибњаци

Избор локације за изградњу рибњака вршити након претходних анализа расположивих количина и квалитета воде, која ће се користити за пуњење рибњака. Границе рибњака морају бити обележене видљивим обележјима. Приликом изградње одвојити окна по категоријама у складу са технологијом производње: младичњаке, товилишта и зимовнике. У саставу рибњака морају да постоје уливно-изливни објекти, уставе, аератори, хранидбене платформе и насипи који спречавају продор спољних вода у комплекс рибњака. У оквиру техничког дела неопходно је обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације. Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 3,0m а максимална спратност је П+Пк.

Фарме – радни комплекси за узгој животиња

Фарме јесу радни комплекси са објектима и простором за држање и узгој животиња - копитара, папкара, живине и кунића, пужева и др. Удаљеност фарме од грађевинског рејона, спортско-рекреативних и других јавних комплекса, као и међусобна удаљеност фарми на којима се узгајају исте, односно различите врсте животиња, мора бити у складу са законима и правилницима који регулишу ову област. Ови објекти морају се лоцирати на компактном и добро оцедитом земљишту, по могућству слабије бонитетне класе. Величину парцеле дефинисати у складу са капацитетом и врстом производње, с тим да се мора обезбедити довољно простран круг фарме, који ће омогућити повезаност свих функционалних делова.

У оквиру фарме треба формирати два одвојена блока - технички и производни. Технички блок подразумева изградњу: објеката за смештај радника, складишта хране, карантинске просторије, машински део, просторије за ветеринарске прегледе, мини кланицу за принудна клања и др. Неопходно је обезбедити посебан простор за уништавање или одлагање угинулих животиња. У производном делу налазе се објекти за узгој стоке, који морају бити подељени по категоријама стоке - за приплодне животиње, за узгој подмлатка и за тов.

Максимална спратност објеката је П+Пк, односно П за економске и помоћне објекте. Минимална удаљеност економских објеката од границе суседне парцеле је 10,0m. Сви објекти намењени држању и узгоју стоке морају бити пројектовани и грађени према нормативима и стандардима за изградњу ове врсте објеката и конкретне врсте животиња, уз примену санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова. Простор за одлагање и збрињавање стајског ђубрива из објеката мора бити смештен, односно изграђен тако да се спречи загађивање околине, насупрот правцу главних ветрова и мора да буде удаљен минимално 50,0m од објеката за животиње.

Унутрашње саобраћајнице треба градити тако да се обезбеди кружни ток саобраћаја (чисти и прљави путеви). Путеви који се користе за довоз животиња, хране за животиње, чистих простирки и опреме не смеју да се укрштају са путевима који се

користе за одвоз стајског ђубрива, отпадних вода и лешева животиња. Повезивање фарми са мрежом јавних саобраћајница обезбедити приступним путем одговарајуће ширине и изграђеним од чврстог материјала. На уласку у комплекс изградити дезинфекциону баријеру минималне дужине 5,0m и ширине минимално 3,0m. Улаз у фарму мора бити под надзором на којем се обавезно води евиденција о уласку и изласку људи, животиња и возила из круга фарме. Круг фарме мора бити ограђен оградом, која спречава неконтролисани улазак људи и животиња.

Комплекси за примарну прераду и складиштење пољопривредних производа

У оквиру ових комплекса дозвољена је изградња објеката за примарну прераду и складиштење свих врста пољопривредних производа са пратећим објектима. Пољопривредни производи који се могу примарно прерађивати и складиштити су: житарице, индустријско биље, лековито биље, цвеће, поврће, воће, производи животињског порекла и др.

Објектима за складиштење пољопривредних производа и репроматеријала сматрају се све врсте складишта (полуотворене и затворене хале, надстрешнице, силоси, трапови, подна складишта, хладњаче и др). Објекти у којима се пољопривредни производи могу примарно прерађивати су сушнице, пушнице, кланице и сл. Минимална удаљеност ових објеката од границе суседне парцеле је 10,0m. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Машински паркови

У овим комплексима дозвољена је изградња објеката за смештај свих видова пољопривредне механизације, радионице за оправку возила сопственог возног парка, објекти за складиштење, сушење и чување пољопривредних производа биљног порекла, ђубрива и др. репроматеријала, евентуално станице за снабдевање горивом за сопствене потребе као и други слични објекти у функцији пољопривредне производње.

Објектима за смештај пољопривредне механизације сматрају се затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација (возила, машине, прикључни уређаји и др), као и пољопривредни алати и опрема ради чување и одржавања. Минимална удаљеност ових објеката од границе суседне парцеле је 10,0m. Минимална удаљеност станице за снабдевањем горивом за сопствене потребе од границе парцеле и од других објеката у складу са саобраћајним прописима и прописима из области заштите животне средине. Максимална спратност објеката је П, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

IV - 3.3. Правила уређења и правила грађења на шумском земљишту

Водећи рачуна о основним принципима заштите шума, на шумском земљишту се могу градити следећи садржаји:

- шумске саобраћајнице и објекти у функцији шумске привреде;
- објекти инфраструктуре у складу са просторним и урбанистичким планом;
- објекти за гајење и лов дивљчи.

Корисници шума су дужни да предузимају мере заштите од пожара и других елементарних непогода. Објекти са отвореном ватром (цигане, кречане) и постројења за механичку прераду дрвета се могу лоцирати у складу са Законом (200m од ивице шуме).

IV – 3.3.1. Ловачке куће и ловни објекти

Ловачке куће, ловно-производни и ловно-технички објекти се могу градити у складу са ловном основом ловишта, годишњим планом газдовања ловиштем и овим Планом.

IV – 3.3.2. Шумски путеви и објекти

Шумски путеви, шумарске куће и други објекти за потребе газдовања шумама, могу се градити у складу са посебном основом газдовања шумама, годишњим извођачким плановима газдовања и овим Планом.

IV - 4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ИНФРАСТРУКТУРНЕ МРЕЖЕ

IV - 4.1. Правила грађења и полагања водопривредне инфраструктуре

Основна правила грађења за водопривредну инфраструктуру за подручје обухвата Плана су:

- Снабдевање водом становништва и индустрије на простору општине Тител обезбедити из локалних водозахвата, као и из планираног изворишта између Шајкаша и Мошорина, и новопланираног изворишта у Тителу у реону "доње поље Тител".
- Дугорочно посматрано, трајно решење представља изградња и прикључење на систем регионалног водоснабдевања Ковин-Дубовац-Банатска Паланка.
- Око постојећих и планираних изворишта подземних вода, као и објеката који су у функцији водоводног система (резервоари, црпне станице и доводник) дефинисати зоне и појасеве санитарне заштите изворишта према Закону о водама.
- Извршити изградњу неопходних објеката на мрежи (резервоари, црпне станице и тд.), како би се комплетирао цео систем, а тиме и обезбедили потребни капацитети.
- Снабдевање индустрије водом нижег квалитета, обезбедити захватањем из речних система или из подземља захватњем прве издани. Висококвалитетну воду могу користити само индустрије које по природи технолошког процеса захтевају квалитетну воду (прехранбена индустрија).
- Код снабдевања индустријских капацитета, који продукују веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације.
- Трасу водоводне мреже у насељу полагати између две регулационе линије у уличном фронту, по могућности у зелени појас. Трасу полагати са једне стране улице или обострано зависно од ширине уличног фронта.
- Трасе регионалних система полагати уз главне путне правце, а према усвојеним пројектним решењима.
- Пролазак испод саобраћајница и укрштање са осталим уличним инсталацијама обезбедити челичном заштитном цеви, односно према рангу пута и условима путне привреде.
- Дубина укопавања не би смела да је плића од 1,0m - 1,2m од нивелете терена, због зоне мржњења и саобраћајног оптерећења.
- Сви радови на пројектовању и изградњи водоводног система морају се извести у складу са законом и уз сагласност надлежних органа.
- У насељима пројектовати и градити канализациону мрежу као сепаратну, тако да се посебно прихватају санитарне, а посебно атмосферске воде.
- Извршити предtretман отпадне воде индустрије до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, па тек онда их упустити у насељску канализациону мрежу.
- Минимални пречник уличних канализационих колектора не сме бити мањи од Ø200mm.
- Минималне падове колектора одредити у односу на усвојене пречнике, према важећим прописима и стандардима.
- Црпне станице фекалне канализације радити као шахтне и лоцирати их у зеленој површини, са прилазом за сервисно возило.
- Пре упуштања у реципијент, отпадне воде пречистити на насељским постројењима за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) до степена који пропише надлежно водопривредно предузеће.
- Атмосферску канализацију градити делимично као зацевљену, положену уз уличне саобраћајнице, а делимично као отворену, у зависности од техно-економске анализе.

- Атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику, односно сепаратору уља и масти.
- Одвођење атмосферских вода из индустријских зона и комплекса вршити искључиво преко сепаратора уља и масти.
- Све колске прилазе и укрштања са саобраћајницама, обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима.
- Улив атмосферских вода у мелиоративне канале извести путем уређених испуста који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала.
- Забрањује се спречавање несметаног протицаја воде, успоравање и дизање нивоа воде, чиме би се могао пореметити постојећи режим вода на објектима и у земљишту.
- Уређење отворених канала и регулационих радова на коритима мелиоративних канала, биће дефинисано израдом одговарајуће пројектно – техничке документације и претходним условима Јавног водопривредног предузећа "Воде Војводине" - Нови Сад.
- Дуж обала реке и канала, са обе стране обезбедити по минимум 14,0m (у грађевинском подручју мин. 7,0m) слободног простора, преко којег ће се вршити одржавање канала.
- Одбрамбени насип мора бити заштићен тако да се у браћеном појасу ширине 100,0m и небраћеном појасу ширине 60,0m не могу градити никакви објекти, копати канали, садити дрвеће и сл., у смислу члана 69. Закона о водама (Сл. Гласник РС бр. 46/91).

IV - 4.2. Правила грађења и полагања електроенергетске инфраструктуре

- Трафостанице градити као зидане, монтажне – бетонске (МБТС) и стубне (СТС), за рад на 20 kV напонском нивоу;
- Површина за изградњу зидане или МБТС трафостанице треба да буде око 5,0X6,0m, минимална удаљеност од других објеката треба да буде 3,0m.
- Стубна трафостаница се може градити у линији постојећег надземног вода или ван њега, на парцели власника (корисника), најмање 3,0m од стамбених и других објеката;
- Високонапонска, средњенапонска и нисконапонска мрежа се може градити надземно или подземно на пољопривредном земљишту, по могућности у већ постојећим електроенергетским коридорима, уз сагласност власника (корисника) парцеле;
- Средњенапонску 20 kV мрежу и нисконапонску мрежу на шумском земљишту градити подземно у појасу шумског пута или стазе;
- Око надземних 400kV и 220kV далековада обезбедити коридор 35,0m, односно 30,0m од осе далековада са обе стране, у којима се не могу градити објекти без сагласности власника далековада, а око 10kV и 20kV надземних водова обезбедити коридор од 5,0m од осе далековада, са обе стране, у којем неће бити дозвољена градња, као ни засађивање високог растиња, без претходне сагласности надлежног предузећа;

Услови за грађење надземне електроенергетске мреже:

- Минимална удаљеност електричног стуба од земљишног појаса пута при укрштању, треба да буде од 10,0-40,0m у зависности од категорије пута;
- Минимална удаљеност електричног стуба од пружног појаса неелектрифициране пруге при укрштању, треба да буде од 5,0-10,0m а минимална висина најнижих проводника 7,0m;
- Минимална удаљеност електричног стуба од пружног појаса електрифициране пруге при укрштању, треба да буде минимално 15,0m а минимална висина најнижих проводника 12,0m;

Електроенергетску подземну мрежу градити по следећим условима:

- Дубина полагања каблова треба да буде најмање 0,8m;

- Електроенергетску мрежу на туристичким локалитетима, у зонама заштите непокретног културног добра, зони пратећих путних садржаја, заштитним зонама акумулација, у централним деловима већих насеља (Тител, Шајкаш), парковским површинама, у зонама са вишепородичним становањем, у радним зонама, комуналним површинама као и зонама за спорт и рекреацију, обавезно каблирати;
- Каблове полагати у зеленим површинама или путном појасу поред саобраћајница и пешачких стаза, уз удаљеност мин. 1,0m од коловоза и 0,5m од пешачких стаза у насељима;
- Ван насеља, за потребе садржаја предвиђених Планом, електроенергетску каблирану мрежу полагати у коридорима саобраћајница, некатегорисаних путева, шумским путевима и стазама, на пољопривредном земљишту, уз сагласност власника (корисника) парцеле.

Смернице за изградњу мреже у насељима:

- На периферним деловима насеља мрежа ће бити ваздушна, грађена на бетонским и гвоздено решеткастим стубовима;
- У центру насеља, парковским површинама, зонама за спорт и рекреацију, светилке за јавно осветљење поставити на канделаберске стубове;
- У деловима насеља где је електроенергетска мрежа грађена надземно, светилке јавног осветљења поставити на стубове електроенергетске мреже;
- За расветна тела користити живине светилке високог притиска или натријумове ниског (високог) притиска, односно расветна тела у складу са новим технологијама развоја;
- При паралелном вођењу енергетских каблова до 10kV и телекомуникационих каблова, најмање растојање мора бити 0,5m, односно 1,0m за каблове напона преко 10kV;
- При укрштању енергетских и телекомуникационих каблова угао укрштања треба да буде око 90°;
- Није дозвољено полагање електроенергетских каблова изнад телекомуникационих сем при укрштању, при чему минимално вертикално растојање мора бити 0,5m;
- Паралелно полагање електроенергетских каблова и цеви водовода и канализације дозвољено је у хоризонталној равни, при чему хоризонтално растојање мора бити веће од 0,5m;
- Није дозвољено полагање електроенергетског кабла изнад или испод цеви водовода или канализације;
- При укрштању електроенергетских каблова са цевоводом гасовода вертикално растојање мора бити веће од 0,3m а при приближавању и паралелном вођењу 0,5m.

Услови за изградњу алтернативних извора за производњу електричне енергије:

- Обавезна израда урбанистичког плана за изворе који ће служити за општу употребу, тј. који ће бити укључени у јавни електроенергетски систем;
- Обезбедити прикључење на 110 kV, односно 20 kV мрежу или 0,4 kV мрежу;
- Кроз комплекс електроенергетску мрежу градити подземно;
- За изворе који ће служити за сопствену производњу појединачни ветрогенератори;
- Стуб на који се поставља ветрогенератор градити као слободностојећи, у складу са законским условима и прописима који важе за изградњу таквих објеката;
- Електроенергетску мрежу која повезије ветрогенератор са потрошачем градити подземно;
- Мале хидроелектране (0,1-15MW) би се градиле на водотоцима, у првој фази уз већ изграђене водопривредне објекте.

IV - 4.3. Правила грађења и полагања термоенергетске инфраструктуре

Приликом изградње објеката ЈП СРБИЈАГАС-а и НИС-НАФТАГАС-а потребно је обратити пажњу на заштићена природна добра на територији Општине. Такође, приликом планирања, пројектовања и изградње ових објеката, водити рачуна о смањењу конфликта између коришћења енергетских ресурса и заштите животне средине (насеља, становништва, земљиште, итд.) и предузимање одговарајућих мера за

санирање негативних последица (програм рекултивације, ревитализације, отклањања штета итд.).

• **Гасоводи високог и средњег притиска и објекти у саставу гасовода**

Уређаји у саставу гасовода високог и средњег притиска, мерно-регулационе станице, компресорске станице, чистачке станице и блок станице/блокадни вентили са издувавањем, морају се лоцирати да задовоље прописана растојања од различитих објеката, дата у наредној табели.

Табела бр. 29.

	Објекти у саставу гасовода					
	Мерно-регулационе станице			Компрес станице	Блокадне станице	чистачке станице
	У објекту од чврстог материјала		Под надсрешницом и на отвореном			
	до 30.000 m ³ /h	изнад 30.000 m ³ /h	За све капацитете			
Стамбене, пословне и фабр.зграде, радионице и склад.запаљ.мат.	15 m	25 m	30 m	100 m	30 m	30 m
Електро неизоловани надземни водови	Висина стуба далековода + 3,0 m					
Тrafo станице	30 m					
жел.пруге и објекти	30 m					
Индус. колосеци	14 m	15 m	25 m	25 m	15 m	15 m
Ауто путеви	30 m					
Магистрални путеви	20 m	20 m	30 m	20 m	30 m	20 m
Рег. и локални путеви	10 m					
Остали путеви	6 m	10 m	10 m	10 m	15 m	10 m
Водотоци	5 m	5 m	5 m	20 m	5 m	5 m
шеталишта и паркиралишта	10 m	15 m	20 m	15 m	30 m	30 m
Остали грађ. објекти	10 m	15 m	20 m	30 m	15 m	15 m

Растојања у табели дата су у метрима, рачунајући код железничких пруга и путева од ивице пружног/путног појаса.

Код проласка у близини или паралелног вођења гасовода уз друге објекте одстојање не сме бити мање од:

- 10,0m од спољне ивице путног појаса државних путева I реда;
- 5,0m од спољне ивице путног појаса путева II реда и општинских путева;
- 20,0m од спољне ивице пружног појаса железничке пруге, осим ако је гасовод или нафтовод постављен на друмски или железнички мост;
- 15,0m од крајње осе индустријског колосека;
- 1,0m (мерено хоризонтално) од темеља грађевинских објеката, уколико не угрожава стабилност објекта;
- 0,5m од спољне ивице других укопаних инсталација и мелиорационих објеката;
- 10,0m од ножице насипа регулисаних водотока и канала.

Удаљеност укопаног гасовода или нафтовода средњег притиска од уличне стубне електричне расвете, ваздушне нисконапонске и ПТТ мреже мора бити толика да не угрожава стабилност стубова, минимално 0,5m.

Ако се гасовод или нафтовода поставља испод саобраћајнице прокопавањем те саобраћајнице, полаже се у ров на пешчану постељицу и са двоструком антикорозионом изолацијом, према прописима. Ако се гасовод или нафтовода поставља испод саобраћајнице бушењем рова испод те саобраћајнице мора се употребити одговарајућа заштитна цев гасовода. При укрштању гасовода са саобраћајницама, водотоцима и каналима, угао заклапања њихових оса мора бити између 60° и 90°. За укрштање под мањим углом потребна је сагласност надлежног органа. Таква сагласност се не може издати за укрштање са железничком пругом.

• Гасоводна мрежа ниског притиска

Гасовод ниског притиска се води подземно и надземно. Када се гасовод води подземно дубина полагања гасовода је минимално 0,8m. Локација ровова треба да је у зеленом појасу између тротоара и ивичњака улице, тротоара и ригола, тротоара и бетонског канала. На локацији где нема зеленог појаса гасовод се води испод уличног тротоара, бетонираних платоа и површина, или испод уличних канала за одвод атмосферске воде на дубини 1,0m од дна канала или ригола. Изузетно, гасовод се полаже дуж трупа пута, уз посебне мере заштите од механичких и других оштећења.

Трасе ровова за полагање гасне инсталације се постављају тако да гасна мрежа задовољи минимална прописана одстојања у односу на друге инсталације и објекте инфраструктуре. Вредности минималних дозвољених растојања у односу на укопане инсталације су:

Минимална дозвољена растојања	укрштање	паралелно вођење
- водовод, канализација	0,5 m	1,0 m
- ниско и високо-напонски електро каблови	0,5 m	0,5 m
- телефонски каблови	0,5 m	1,0 m
- технолошка канализација	0,5 m	1,0 m
- бетонски шахтови и канали	0,5 m	1,0 m
- железничка пруга и индустријски колосек	1,5 m	5,0 m
- високо зеленило	-	1,5 m
- темељ грађевинских објеката	-	1,0 m
- локални путеви и улице	1,0 m	0,5 m
- државни путеви I и II реда	1,3 m	1,0 m
- бензинске пумпе	-	5,0 m

Укрштање дистрибутивног гасовода (ДГ) са саобраћајницама врши се уз његово полагање у заштитну цев или канал, изузев ако се прорачуном докаже да то није потребно. При томе се мора обезбедити природна вентилација канала, заштитне цеви или подземног пролаза. Дистрибутивни гасовод се не полаже испод зграда и других објеката високоградње. Надземно полагање дистрибутивног гасовода се врши само изузетно, уз посебну заштиту од механичких, температурних и утицаја стварања кондензата. Удаљеност укопаних стубова електричне расвете, ваздушне нисконапонске и ПТТ мреже, мора бити толика да не угрожава стабилност стубова, минимално 0,5m.

• Бушотине

- Удаљеност бушотине од заштитног појаса пловног канала, железнице, далековода опште намене, јавних објеката и стамбених зграда износи најмање две висине торња бушотине.
- Од ивице појаса ауто пута и путева првог и другог реда, удаљеност осе бушотине мора износити најмање 30,0m а од других јавних саобраћајница, шумских и пољских путева најмање 15,0m.

- Објекти за експлоатацију нафте, земних гасова и слојне воде не смеју бити удаљени мање од 30,0m од ивице јавних објеката и стамбених зграда и 10,0m од ивице појаса јавних саобраћајница и заштитног појаса далековаода и телефонских линија.
- Удаљеност осе бушотине од шума, одређује се зависно од поднебља, подручја, конфигурације терена и врста шуме.

Удаљеност бушотина рачуна се од средишта осе бушотине а код осталих објеката и постројења од најистакнутијег дела, у правцу мерења.

У случају изградње објеката од стране будућих инвеститора који би градили своје објекте у близини НИС-Нафтагасових, потребно је да прибаве сагласност од НИС-Нафтагаса.

IV - 4.4. Правила грађења и полагања телекомуникационе инфраструктуре

- ТТ мрежа ће се у потпуности градити подземно на подручју Плана;
- Дубина полагања ТТ каблова треба да је најмање 0,8m;
- Каблове полагати у зеленим површинама или путном појасу поред саобраћајница и пешачких стаза, уз удаљеност минимално 1,0m од коловоза и 0,5m од пешачких стаза у насељима;
- Ван насеља, за потребе садржаја предвиђених Планом, ТТ мрежу градити у коридорима категорисаних и некатегорисаних путева, на пољопривредном и шумском земљишту уз сагласност власника (корисника) парцеле;
- При паралелном вођењу телекомуникационих и електроенергетских каблова до 10kV најмање растојање мора бити 0,5m и 1,0m за каблове напона преко 10kV. При укрштању најмање вертикално растојање од електроенергетског кабла мора бити 0,5m а угао укрштања око 90°;
- При укрштању телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода, канализације, вертикално растојање мора бити најмање 0,3m;
- При приближавању и паралелном вођењу телекомуникационог кабла са цевоводом гасовода, водовода и канализацијом хоризонтално растојање мора бити најмање 0,5m;
- Услови за грађење подземне мреже кабловског дистрибутивног система (КДС) су исти као за подземну телекомуникациону мрежу фиксне телефоније;
- Слободностојећи антенски стубови, као носачи антена за ТТ, РБС, КДС и РТВ могу се градити у насељу, у привредним зонама, зонама кућа за одмор;
- Слободностојеће антенске стубове у насељима, као носаче антена, градити ван централних зона насеља, ван зона заштите заштићеног културног и природног добра (појединачни локалитети);
- Телекомуникациона опрема за потребе ТТ, РБС, КДС и РТВ може бити постављена у помоћни објекат у оквиру комплекса или парцеле, или унутар, тј. на неки од постојећих објеката у насељу (објекат ПТТ, објекат дома културе, ватрогасни дом, силос, вишеспратница и др.);
- Ако се телекомуникациона опрема поставља у засебан комплекс, исти мора бити ограђен;
- Напајање електричном енергијом обезбедити са нисконапонске мреже 0,4kV или из трафостанице 20/0,4kV;
- До комплекса обезбедити приступни пут мин. ширине 3,0m до најближе јавне саобраћајнице;
- Слободну површину комплекса озеленити;
- За све радио релејне коридоре потребно је израдити Елаборате заштите слободних радио релејних коридора.
- КДС мрежа се може поставити и на постојеће стубове електроенергетске и ТТ мреже у сагласности са власником исте, док се не стекну услови за подземну КДС мрежу;

Услови за постављања надземне мреже КДС у насељу:

- Самоносиви кабел КДС-а поставити на носаче преко изолатора, на стубове нисконапонске мреже по условима надлежне Електродистрибуције, тј. власника електричне мреже.
- Одстојање најнижег кабла КДС-а од површине тла треба да износи најмање 3,5m. На прелазима преко улица иста висина треба да износи најмање 5,0m. Уколико се овај услов не може постићи, кабел поставити подземно на дубини најмање 0,8m.
- Најмање растојање од најнижих проводника електроенергетске мреже мора бити 1,0m.

V ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

V – 1. ЛИСТА ПРИОРИТЕТНИХ АКТИВНОСТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од одредби и примене постојећих просторних планова и планских циљева, поставки и решења Просторног плана општине Тител, приоритетне активности су:

Коришћење и заштита природних ресурса:

- очување плодности и квалитета површина пољопривредног земљишта;
- реконструкција постојећих и изградња нових заливних система;
- формирање мреже шумских заштитних појасева (уз атарске и јавне путеве и мелиоративне канале);
- повећање бројности и структуре дивљачи у ловишту и очување ретких и угрожених врста;
- основна и детаљна геолошка истраживања, ради утврђивања резерви и квалитета подземних вода (воде за пиће и термоминералне воде), утврђивања погодности терена за изградњу и сл.
- простор Општине резервисати за будуће истражне радове НИС-НАФТАГАСА, у сагласности са датим површинама и динамиком реализације истраживања.

Уређење насеља:

- израда одговарајућег урбанистичког плана за насеље: Мошорин, Шајкаш, Вилово, Гардиновци и Лок.

Развој привредних делатности:

- израда одговарајућег урбанистичког плана за раду зону Тител и радну зону Шајкаш;
- иницирање развоја бањског туризма кроз: истраживања геотермалних ресурса Општине, изградњу центра за рехабилитацију и специјализована лечења у Шајкашу, изградња смештајних капацитета, уређење и опремање туристичких локалитета уз очување пејсажних и еколошких вредности;

Развој јавних служби:

- израда урбанистичког плана са детаљном разрадом, изградња и уређење комплекса за планиране јавне службе (потребан насељски садржај);

Уређење и изградња комуналних површина и објеката:

- дефинисање изворишта са зонама санитарне заштите, утврђивање и изградња новог водозахвата, цевовода сирове воде, постројење за пречишћавање воде за пиће и цевовода чисте воде до прикључка на комунални систем снабдевања;
- изградња постројења за пречишћавање отпадних вода и канализационе мреже у свим насељеним местима Општине;
- санирање и рекултивација локација сметлишта и сточног гробља и прелазак на систем регионалног депоновања отпада кроз формирање вишеопштинских региона са једном регионалном депонијом.

Уређење и изградња саобраћајних коридора:

- реконструкција и рехабилитација државних путева II реда бр. 110 и 122 као и изградња деонице државног пута II реда бр.122 око насеља Шајкаш (обилазница);
- реконструкција постојећих и завршетак започетих општинских путева и
- изградња пристаништа.

Уређење и изградња водопривредне инфраструктуре:

- решавање проблема водоснабдевања у Општини;
- изградње постројења за пречишћавање отпадних вода и изградња канализационе мреже у свим насељеним местима у Општини.

Уређење и изградња енергетске инфраструктуре:

- ревитализација и реконструкција постојеће електроенергетске мреже;
- изградња разводних гасовда и мерно-регулационих станица за снабдевање природним гасом насеља: Тител, Мошорин, Вилово, Гардиновци, Вилово и Лок;

- након изградње разводних гасовода и МРС за поменута насеља следи изградња дистрибутивне гасоводне мреже за свако насеље.

Уређење и изградња телекомуникационе инфраструктуре:

- изградња подземне телекомуникационе мреже у свим насељима и кабловског дистрибутивног система за дистрибуцију радио и ТВ сигнала.

Заштита и унапређење животне средине:

- формирање јединственог катастра загађивача на територији Општине и успостављање мониторинг система за праћење квалитета ваздуха, воде и земљишта, као и мониторинг буке;
- санација и рекултивација напуштених депонија комуналног и другог отпада и сточног гробља као и осталих деградираних површина;
- селектирање отпада на извору и увођење рециклаже отпада као процеса смањења количине отпада за депоновање;

ПРИОРИТЕТНЕ АКТИВНОСТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПЛАНА утврђују се за прве четири године по доношењу Плана, после ког периода је потребно извршити преиспитивање планских решења и утврдити нову листу приоритетних активности ради иновирања уговора о имплементацији Плана.

Приоритетне активности за имплементацију Просторног плана општине Тител су:

1. изградња локалних путева;
2. уређење и изградња "радне зоне Тител" и пристаништа;
3. основна и детаљна геолошка истраживања, ради утврђивања резерви и квалитета подземних вода (воде за пиће и термоминералних вода), утврђивања погодности терена за изградњу и сл.;
4. решавање водоснабдевања становништва са територије Општине (дефинисање изворишта са зонама санитарне заштите, утврђивање и изградња новог водозахвата, цевовода сирове воде, постројење за пречишћавање воде за пиће и цевовода чисте воде до прикључка на комунални систем снабдевања);
5. изградња постројења за пречишћавање отпадних вода и канализационе мреже у свим насељеним местима Општине;
6. изградња мерно-регулационих станица, разводног гасовода и гасификација насеља;
7. санирање и рекултивација локација сметлишта и сточног гробља и прелазак на систем регионалног депоновања отпада кроз формирање вишеопштинских региона са једном регионалном депонијом.

Реализација приоритетних активности за имплементацију Плана може бити и допуњена/проширена ако се јаве инвеститори или концесионари за остала планска решења.

V – 2. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У имплементацији Просторног плана општине Тител учествују:

- Општина Тител,
- Министарство за инфраструктуру, Београд,
- Покрајински секретаријат за архитектуру, урбанизам и градитељство, Нови Сад
- Покрајински секретаријат за енергетику и минералне сировине, Нови Сад
- Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој, Нови Сад
- Фонд за развој Републике Србије, Београд,
- Фонд за капитална улагања АП Војводине, Нови Сад,
- ЈП Путеви Србије – Одељење "Центар", Нови Сад,
- ЈП Железнице Србије, Београд,
- Капетанија, Тител,

- ПловПУТ, Београд,
- Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије ДОО "Електровојводина", Електродистрибуција "Нови Сад", Нови Сад,
- ЈП Електроурежа Србије
- Предузеће за телекомуникације "Телеком Србија" АД, Извршна дирекција регије "Север", Извршна дирекција "Нови Сад", Нови Сад,
- ЈВП "Воде Војводине", Нови Сад,
- Завод за заштиту природе Србије, Радна јединица у Новом Саду, Нови Сад
- Покрајински завод за заштиту споменика културе, Петроварадин,
- СРБИЈАГАС,
- ЈКП "Комуналац", Тител,
- ЈП "Простор", Тител.

V – 3. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Даља разрада Просторног плана општине Тител вршиће се израдом одговарајућих урбанистичких планова за планиране зоне и целине, а за простор Општине за који није планирана даља разрада реализација ће се вршити израдом акта о урбанистичким условима, у складу са Законом и датим смерницама у овом Плану.

Имплементација Плана у прве четири године по доношењу Плана подразумева реализацију планских приоритетних активности. У том периоду треба предузети активности на реализацији планских активности: израда и доношење одговарајућег урбанистичког плана, прибављање одобрења за изградњу, израда пројектне и техничке документације и уређење, изградња, опремање.

Овај План спроводити и кроз израду: пољопривредне, шумске, ловне и водопривредне основе за територију Општине, које морају бити усклађене са овим Планом.

Средства за финансирање активности на имплементацији Просторног плана општине Тител обезбедиће се из средстава: Републике Србије, АП Војводине, општине Тител, посебних фондова, могућих концесионара, иностраних донатора и спонзора, као и из средстава грађана, корисника и инвеститора на подручју обухвата Плана.

Општинска управа Тител ће пратити примену Просторног плана, посебно прве етапе имплементације Плана и о томе састављати извештај. Саставни део тог извештаја је оцена спровођења Плана, са евентуалним предлогом о изменама и допунама Плана.

На основу извештаја из претходног става, Скупштина општине Тител ће утврђивати потребу да се приступи измени и допуни Просторног плана општине Тител.

V – 4. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Просторни план општине Тител се потписује, оверава и архивира у складу са Законом о планирању и изградњи.

Просторни план општине Тител је израђен у 6 (шест) примерка у аналогном и 6 (шест) примерака у дигиталном облику.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Просторног плана општине Тител у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у архиви Скупштине општине.

Три примерка донетог, потписаног и овереног Просторног плана општине Тител у аналогном облику и три примерка у дигиталном облику чувају се у општинском органу управе надлежном за спровођење плана.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Просторног плана општине Тител у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у ЈП "Заводу за урбанизам Војводине" Нови Сад, Железничка 6/III.

Један примерак донетог, потписаног и овереног Просторног плана општине Тител у аналогном облику и један примерак у дигиталном облику чува се у Министарству надлежном за послове урбанизма.

Урбанистички планови, планови и програми развоја који се доносе по посебним прописима, прописи и други општи акти ускладиће се са Просторним планом општине Тител у року од две године од дана његовог ступања на снагу.

Доношењем овог Просторног плана престаје да важи Просторни план општине Тител ("Службени лист општине Тител" број 2/86).

Урбанистички планови, планови и програми развоја донети до дана ступања на снагу овог Просторног плана, примењују се у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом.

Просторни план општине Тител ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Тител".

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина
Општина Тител
Скупштина општине Тител

Број: 350-5/2008-I

Председник

Дана: 08. мај 2008.

.....